

Liittokokousaloitteet 2025

Sisällys

Poliittiset aloitteet.....	5
1. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ruuhkamaksut suurkaupunkien liikenteen ohjaamiseen ja joukkoliikenteen rahoitukseen.....	5
2. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Hyötyjä maksaa -malli suurten infrahankkeiden rahoituksessa.....	5
3. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Promilleraja nollaan nuorilta kuljettajilta.....	6
4. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävä kannanhoito hyljekantoihin.....	6
5. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävää kannanhoidollista metsästystä isoille linnuille.....	7
6. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys lakiosasta luopumisen ehtojen uudistamisesta.....	8
7. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesätyösetelit myös ulkopaikkakuntalaisille maaseudun elinvoiman vahvistamiseksi.....	8
8. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys kotiseutuveron käyttöönotosta Suomessa.....	9
9. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisenoikeuden tarkentaminen kaupallisen keruun osalta	9
10. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Koulutusviennistä uusi Suomen menestystarina.....	10
11. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesälomat myöhemmäksi kotimaan matkailun ja elinvoiman tukemiseksi.....	11
12. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys kuolinpesien verotuksesta perinnönjakojen vauhdittamiseksi.....	11
13. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Stoppi lihavuusepidemialle: Yhdessä kohti terveempää tulevaisuutta.....	12
14. Hämeen Keskustanuoret: Pohjoismainen yhteishaku korkeakoulutukseen.....	13
15. Hämeen keskustanuoret: 23 h viinaristeilyt Tukholmaan on kiellettävä.....	13
16. Hämeen Keskustanuoret: Ulkomaalaistaustaisten tutkintojen laajempi tunnustaminen.....	15
17. Kaakon Keskustanuoret: Suomalaiset somekouluun.....	15
18. Kaakon Keskustanuoret: Julkisten rakennusten suunnittelussa huomioitava tilojen käyttäjät.....	16
19. Kaakon Keskustanuoret: Pakollinen pyöräkortti osaksi perusopetusta.....	16
20. Kaakon Keskustanuoret: Perusopetukseen asettava maksimiluokkakoko.....	17
21. Kaakon Keskustanuoret: Korkotuella tuettava Itä-Suomen asuntokauppaa.....	17
22. Uudenmaan Keskustanuoret: Suomessa pilotoitava Norjan mallin mukaisia synnytystupia.....	18
23. Uudenmaan Keskustanuoret: Hedelmällisyystietoisuus osaksi peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opintosisältöjä.....	19
24. Uudenmaan Keskustanuoret: Osakesäästötilin talletusraja on nostettava.....	19
25. Uudenmaan Keskustanuoret: Mieskiintiö luokanopettajakoulutukseen.....	20
26. Uudenmaan Keskustanuoret: Tekoälypanostuksia julkisen sektorin tuottavuuteen.....	21
27. Uudenmaan Keskustanuoret: Sosiaalisen median käyttöön on asetettava rajoituksia.....	21
28. Uudenmaan Keskustanuoret: Somejäteille on langetettava somevero.....	22
29. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Korkeakouluissa rajoitettava palkattomia harjoitteluja.....	22

30. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Vuokra-asuntojen hintakriisi kuriin.....	23
31. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Energiajuomat kiellettävä alle 15-vuotialta.....	24
32. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sosiaalisen median kanavien 13 vuoden ikäraja vahvistettava.	25
33. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Digijätit kuriin.....	26
34. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomeen tarvitaan mittava verouudistus.....	26
35. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomen on oltava valmis vastaanottamaan ilmastopakolaisia..	27
36. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Apteekkien vastuuta terveydenhuollossa suuremmaksi – hoitaja apteekkeihin.....	28
37. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kirjojen arvonnäkökulmasta luovuttava.....	29
38. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Yhden opiskeluoikeuden säännös on rajattava koskemaan vain alemman korkeakoulututkinnon opiskeluoikeuksia.....	29
39. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Helsingin yliopiston maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta siirrettävä Nurmijärvelle.....	30
40. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Keinokuiduista valmistetuille vaatteille tulisi asettaa lisävero.....	31
41. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: ”Arjen kompassi”- kurssi perusasteen opetussuunnitelmaan.....	32
42. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Huolehditaan nestetasapainosta – kaupunkeihin lisää juomavesipisteitä.....	32
43. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lumi ei saa eriarvoistaa – sosiaaliperusteinen auraustuki avuksi arkeen.....	33
44. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Polkupyörät rekisteriin.....	33
45. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Varusmiespalvelusta sisäilmaraitis!.....	34
46. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lähiluonnon pakkokuutio.....	35
47. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Opintolainahyvitykseen oikeudenmukaisuutta.....	35
48. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kiusaamisen ehkäiseminen ja käsittely kouluissa.....	36
49. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Avovankilamallinen kuntoutusvaihtoehto päihdeongelmallisille vangeille.....	37
50. Helsingin Keskustanuoret: Ruuhkamaksujen avulla halvempaa joukkoliikennettä.....	38
51. Helsingin Keskustanuoret: Suomalaisten kasviproteiinien tuotantoa kasvatettava kunnianhimoisesti.....	38
52. Helsingin Keskustanuoret: Valtion vanhat metsät on suojeltava.....	39
53. Helsingin Keskustanuoret: EU:n asetettava talouspakotteita Israelille.....	39
54. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Kaikki peruskoululaiset TET-harjoitteluun ruoantuotannon pariin.....	40
55. Lapin Keskustanuoret: ”Kirkollisvero” yritysten kohdalla vapaaehtoiseksi.....	41
56. Lapin Keskustanuoret: Luterilainen kirkko ja Suomen valtio tulisi erottaa selvemmin toisistaan	41
57. Lapin Keskustanuoret: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lisärahoitusta tieverkoston kunnossapitoon.....	42
58. Lapin Keskustanuoret: Valtiolta rahoitus Kemi-Haaparanta henkilöraide liikenteeseen.....	42
59. Lapin Keskustanuoret: Tuulivoimaloista kiinteistövero siihen kuntaan, joka niiden hyväksymisestä päättää.....	43

60. Lapin Keskustanuoret: Asuntorakentaminen käyntiin 20% poistosäännöllä.....	43
61. Lapin Keskustanuoret: Mahdolliseksi valita toiseksi kotimaiseksi kieleksi saamenkieli ruotsin kielen sijasta.....	44
62. Lapin Keskustanuoret: Säilytetään toisen asteen koulutus ilmaisena Euroopan ulkopuolelta tuleville opiskelijoille.....	44
63. Lapin Keskustanuoret: Matkailuvero.....	45
64. Lapin Keskustanuoret: Yleistyneen puskaparkkeraus yöpymisten johdosta lisättävä jäteastioiden ja yleisten vessojen määrää.....	46
65. Lapin Keskustanuoret: Taloustaito oppiaineeksi peruskouluun ja lukioon.....	46
66. Kainuun Keskustanuoret: Pitkäaikaistyöttömille alempi veroprosentti.....	47
67. Pirkanmaan Keskustanuoret: Työllistyminen huomioitava koulutuksen rahoituksessa.....	47
68. Pirkanmaan Keskustanuoret: Luonnonsuojelua ja turvallisuutta yhdistettävä itärajalla.....	48
69. Pirkanmaan Keskustanuoret: Palautetaan päätehakkuun ikäraja ja järeysvaatimus metsien monimuotoisuuden ja kestävyden turvaamiseksi.....	49
70. Pirkanmaan Keskustanuoret: Sekametsät turvaavat luonnon ja tulevaisuuden – lisätään kannustimia monipuoliseen metsänkasvatukseen.....	49
71. Pirkanmaan Keskustanuoret: Päättäntävalta sairaaloiden päivystyksistä ja palveluista hyvinvointialueille.....	50
72. Pirkanmaan Keskustanuoret: Suomesta matkailun unelmamaa.....	51
73. Pirkanmaan Keskustanuoret: Työosuusraha lakisääteiseksi ja minimisumma 10 euroon päivältä.....	52
74. Pirkanmaan Keskustanuoret: Varusmiehille oikeus Kela-tuettuun ateriatukeen opiskelijoiden tapaan.....	52
75. Pirkanmaan Keskustanuoret: Ilokaasun päihdekäytön rajoittaminen.....	53
76. Pirkanmaan Keskustanuoret: Suomen tunnustettava Holodomor kansanmurhaksi.....	54
77. Pirkanmaan Keskustanuoret: Nikotiinipussien nikotiinin maksimirajat laskettava pohjoismaiselle tasolle.....	54
78. Pirkanmaan Keskustanuoret ja Nurmijärven Keskustanuoret: Vangeille tarjottava lähtökohtaisesti pelkästään kasvisruokaa.....	55
79. Keski-Suomen Keskustanuoret: Ansiotuloverotuksen progressiota lievennettävä.....	55
80. Keski-Suomen Keskustanuoret: Nikotiinituotteiden ikäraja 20 ikävuoteen.....	56
81. Keski-Suomen Keskustanuoret: Syntyvyys kasvuun isyysämpärillä!.....	56
82. Keski-Suomen Keskustanuoret: Oppisopimukseen valtion tukea.....	57
83. Keski-Suomen Keskustanuoret: Sosiaaliturvaa alennettava.....	58
84. Keski-Suomen Keskustanuoret: Lääkäreille työsitoumus julkiseen terveydenhuoltoon.....	58
85. Keski-Suomen Keskustanuoret: Yrityksille helpotusta työntekijöiden palkkaamiseen ja irtisanomiseen.....	59
86. Etelä-Savon Keskustanuoret: Suomeen eläkekatto.....	60
87. Etelä-Savon Keskustanuoret: Ulosoton korkoa madallettava niille, jotka pysyvät maksuohjelmassa.....	61
88. Satakunnan Keskustanuoret: Lomituspalvelu mehiläistuottajille.....	61
89. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Yhdenvertaisuutta uskonnollisten yhteisöjen verotusoikeuteen.....	62
90. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Seis tosielämän muuttamisesta tieteisfiksiiksi.....	62

91. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kiinan tasavalta tunnustettava.....	63
92. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Urho Kekkosen päivä liputuspäiväksi 3. syyskuuta.....	64
93. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Posti vastaamaan myös maaseudun joukkoliikenteestä.....	64
Järjestölliset aloitteet.....	66
94. Etelä-Savon Keskustanuoret: Etelä-Savon Keskustanuoret: Keskustanuorten järjestöstrategia uudistettava.....	66
95. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ikä painaa politiikkaa - radikaali nuorten värväys.....	66
96. Keski-Suomen Keskustanuoret: Maahanmuuttopoliittinen linjaus päivitettävä.....	67
97. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustanuorten on laadittava tekoälypoliittinen linjapaperi...	67
98. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuorille yrittäjille veroetu.....	68
99. Oulun Keskustanuoret: Keskustanuorten kulttuuripoliittinen linjaus on päivitettävä.....	68
100. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Keskustanuorille Kestävän ja saavutettavan liikenteen linjapaperi.....	69
101. Oulun Keskustanuoret: 2026 kulttuurin teemavuosi.....	69
102. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Keskustanuorille liikenteen teemavuosi.....	70
103. Keski-Suomen Keskustanuoret: Valiokunnat viikolle!.....	70
104. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Aineettomat liittokokousvaalit.....	71
105. Keski-Suomen Keskustanuoret: Keskustanuorten tapahtumiin alkoholiton hengailutila.....	72
106. Keski-Suomen Keskustanuoret: Keskustanuorten tapahtumissa tarjolle maitoa!.....	72
107. Satakunnan Keskustanuoret: Kekkosen Haarikkan tehtävät strategisesti piirien työn tueksi.	73
108. Nuoren Keskustan Liiton Kannuksen osasto: Keskustanuorten hankittava jäsentuotteeksi KESTÄVIÄ muistitikkuja.....	74

Poliittiset aloitteet

1. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ruuhkamaksut suurkaupunkien liikenteen ohjaamiseen ja joukkoliikenteen rahoitukseen

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret näkee, että suurten kaupunkien liikenteen sujuvuus ja päästöjen vähentäminen vaativat uusia ratkaisuja. Suomessa autoilun verotus on valtakunnallista, eikä se huomioi kaupunkiseutujen erityisiä ruuhka- ja päästöongelmia. Ruuhkamaksut voisivat tarjota keinon rahoittaa joukkoliikennettä, vähentää päästöjä ja tasoittaa liikenteen sujuvuutta.

Käytännön toteutus voisi perustua sähköiseen järjestelmään, jossa maksut peritään automaattisesti rekisterikilpitunnistuksen tai älypuhelinsovelluksen avulla. Maksut voisi porrastaa ajoneuvojen päästöjen mukaan: sähkö- ja biokaasuautoit maksaisivat vähemmän tai olisivat kokonaan vapautettuja, kun taas suuripäästöiset ajoneuvot maksaisivat enemmän. Näin ruuhkamaksu toimisi paitsi liikenteen ohjaajana myös ympäristöohjauskeinona.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että selvitetään ruuhkamaksujen käyttöönottoa suurimmilla kaupunkiseuduilla ja maksujen tuottojen ohjaamista joukkoliikenteen ja kestävän liikkumisen edistämiseen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret katsoo, että suurten kaupunkien liikenteen sujuvoittamiseksi kuntien ja kaupunkien tulisi kehittää pysäköintimahdollisuuksia julkisten liikenneyhteyksien varsille, mikä helpottaisi työmatkaliikenteen saavutettavuutta. Keskustanuoret ei halua rajoittaa työssäkäyntiä ylimääräisillä maksuilla, jotka heikentäisivät työssäkäynnin kannattavuutta, sillä oman auton käyttö on monissa tilanteissa välttämätöntä.

Mahdolliset ruuhkamaksut ja liikenteen hinnoittelukysymykset voidaan sen sijaan käsitellä osana kaupunkien MAL-sopimuksia (maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia), jolloin ratkaisut voidaan sovittaa kokonaisvaltaisesti kaupunkisuunnitteluun ja liikenteen sujuvuuteen.

2. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Hyötyjä maksaa -malli suurten infrahankkeiden rahoituksessa

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret katsoo, että Suomessa tieverkko on elintärkeä osa huoltovarmuutta, elinkeinoelämää ja arjen sujuvuutta, ja sen perusrahoitus on turvattava jatkossakin valtion verovaroin. Yleinen koko maan kattava maksujärjestelmä ei olisi oikeudenmukainen ratkaisu, sillä maaseudun ja pitkien etäisyyksien alueilla tieverkko on välttämätön perusinfrastruktuuri ilman vaihtoehtoja.

Sen sijaan yksittäisten suurten tie- ja siltahankkeiden rahoituksessa käyttäjämaksut voisivat olla perusteltu keino. Uudet moottoritieosuudet, ohitustiet tai suuret siltahankkeet voitaisiin toteuttaa niin, että hankkeesta eniten hyötyvät käyttäjät osallistuvat sen rahoitukseen. Maksut voitaisiin periä automaattisen rekisterikilpitunnistuksen tai mobiilisovelluksen avulla, ja niiden voimassaolo rajattaisiin selkeästi vain kyseiseen hankkeeseen.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että selvitetään mahdollisuus hyödyntää käyttäjämaksuja suurissa tie- ja infrahankkeissa alueellisen oikeudenmukaisuuden periaatteella.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa, että mahdollisuus käyttää käyttäjämaksuja osana infrahankkeiden rahoitusta selvitetään. Erityisen käyttökelpoinen rahoitusmuoto käyttäjämaksut ovat Tallinna-tunneli tyyppisissä suurhankkeissa. Tavanomaiset maantiet ja sillat Keskustanuoret näkevät osaksi perusinfrastruktuuria, jotka tulee rahoittaa perinteisesti budjettirahoituksella alueellisen tasa-arvon turvaamiseksi.

3. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Promilleraja nollaan nuorilta kuljettajilta

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret on huolissaan nuorten liikenneturvallisuudesta. Tilastot osoittavat, että nuorilla kuljettajilla on keskimääräistä suurempi riski joutua liikenneonnettomuuteen. Kokemattomuuden lisäksi riskiä kasvattaa alkoholin käyttö, joka heikentää ajokykyä jo pieninä annoksina.

Nuorille kuljettajille on syytä asettaa yksiselitteinen linjaus: rattia ei tule yhdistää alkoholiin lainkaan. Promillerajan asettaminen nollaan alle 21-vuotiaille kuljettajille ja ajokortin ensimmäisille vuosille vahvistaisi tätä viestiä ja vähentäisi riskejä merkittävästi. Valvonta voidaan toteuttaa nykyiseen tapaan alkometritarkastuksilla, joten muutos ei vaatisi uusia valvontamenetelmiä.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että alle 21-vuotiaille kuljettajille sekä ajokortin ensimmäisille vuosille säädetään 0,0 ‰ promilleraja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esitetyn huolen, ja pitää tärkeänä, että liikenneturvallisuutta parannetaan nuorten, ja myös muiden ikäryhmien osalta. Rattijuopumukset eivät rajoitu alle 21-vuotiaiden ikäryhmään, vaan niitä esiintyy merkittäviä määriä kaikissa ikäryhmissä. Ajoneuvon rattiin lähtiessä tulisi voida olla täysin varma ajokunnostaan. Siksi Keskustanuoret näkee, että promilleraja tulisi laskea nollaan alle 21-vuotailta, mutta myös muun ikäisten kuljettajien osalta.

4. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävä kannanhoito hyljekantoihin

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret on huolissaan kalastuksen kannattavuudesta ja elinvoimaisuudesta rannikkoalueilla. Hyljekannat ovat kasvaneet tasolle, joka aiheuttaa merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia vahinkoja kalastukselle. Rikkinäiset pyydykset, menetetty saalis ja lisääntyneet kustannukset heikentävät rannikkokalastajien toimeentuloa ja alan tulevaisuudennäkymiä.

Kalastajille maksetaan nykyisin korvauksia hylkeiden aiheuttamista omaisuusvahingoista. Tämä ei kuitenkaan ole kestävä ratkaisu, sillä korvaukset maksetaan veronmaksajien varoista, vaikka ongelma

johtuu liiallisesta hyljekannasta. Järkevämpi vaihtoehto on kantaa hallitseva kannanhoito, joka vähentäisi vahinkoja jo ennalta.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että hyljekantoihin laaditaan selkeä kansallinen kannanhoitosuunnitelma, jossa metsästyskiintiötä nostetaan ja lupamenettelyä joustavoitetaan. Näin turvataan rannikkokalastuksen jatkuvuus ja vähennetään veronmaksajien varoihin kohdistuvaa taakkaa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että kasvaneet hyljekannat aiheuttavat merkittäviä vahinkoja rannikkokalastukselle. Rikkoutuneet pyydykset, menetetyt saaliit ja kasvavat kustannukset heikentävät alan kannattavuutta ja rannikkoalueiden elinvoimaa. On tärkeää, että hyljekantoihin laaditaan selkeä kansallinen kannanhoitosuunnitelma.

Keskustanuorten mielestä kiintiön nosto ei yksin riitä ratkaisemaan ongelmaa, sillä nykyiset kiintiöt eivät täyty. Suurempi haaste liittyy siihen, että hylkeenmetsästys vaatii erityisosaamista, välineistöä ja resursseja eri tavalla kuin esimerkiksi hirvenmetsästys. Siksi keskeistä on varmistaa käytännön mahdollisuudet metsästyksen toteuttamiseen ja sen houkuttelevuuden lisääminen, jotta hylkeiden aiheuttamia haittoja voidaan tehokkaasti vähentää.

5. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävää kannanhoidollista metsästystä isoille linnuille

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret on huolissaan maatalouden elinvoimasta ja viljelijöiden jaksamisesta. Runsastuneet valkoposkihanhikannat aiheuttavat vuosittain merkittäviä satovahinkoja erityisesti kevätmuuton aikaan. Myös kurkien ja joutsenten kannat ovat olleet kasvussa, ja niiden on havaittu aiheuttavan vahinkoja pelloilla. Viljelijöille maksetaan nykyisin korvauksia lintujen aiheuttamista vahingoista, mutta tämä siirtää kustannukset veronmaksajien vastuulle sen sijaan, että vahinkoja ehkäistäisiin ennalta.

Nykyinen poikkeuslupajärjestelmä on hidas ja jäykkä. Lupia myönnetään ensisijaisesti lintujen häirintään ja karkottamiseen, vaikka kokemusten mukaan nämä keinot ovat usein tehottomia: parvet palaavat nopeasti takaisin ja vahingot toistuvat.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että valkoposkihanhien, kurkien ja joutsenten osalta valmistellaan kansallinen kannanhoidollinen suunnitelma, jossa otetaan käyttöön kannanhoidollinen metsästys. Lupamenettelyä on joustavoitettava niin, että vahinkoja voidaan ennaltaehkäistä ajoissa ja kustannustehokkaasti, samalla turvaten lajien elinvoimaisuus pitkällä aikavälillä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa valkoposkihanhien, kurkien ja joutsenten kannanhoidollista metsästystä. Metsästyksen liittyvien lupajärjestelmien joustavoittaminen on kannatettava tavoite, ja se parantaa aloitteessa mainittujen lintulajien aiheuttamien haittojen ennaltaehkäisyä.

6. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys lakiosasta luopumisen ehtojen uudistamisesta

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret katsoo, että jokaisella ihmisellä tulisi olla vahvempi oikeus päättää omaisuutensa kohtalosta kuolemansa jälkeen. Nykyinen perintöoikeus turvaa rintaperilliselle aina oikeuden vähintään lakiosaansa, ja perinnöttömäksi tekemisen perusteet ovat erittäin tiukat ja poikkeukselliset.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että vanhempi ei voi vaikuttaa perimysjärjestykseen edes silloin, kun lapsi on itse katkaissut välit vanhempaansa tai suhde on pysyvästi päättynyt esimerkiksi vanhempien eron jälkeen. Tällaisissa tilanteissa on kohtuutonta, että lakiosaoikeus säilyy automaattisesti, riippumatta vanhemman ja lapsen tosiasiallisesta suhteesta.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että selvitetään mahdollisuudet uudistaa lakiosaa koskevaa lainsäädäntöä siten, että perinnöttömäksi tekeminen olisi mahdollista myös perhesuhteen pysyvästi katketessa. Näin vahvistettaisiin vanhemman itsemääräämisoikeutta ja tehtäisiin perintöoikeudesta oikeudenmukaisempi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että lakiosasta luopumista perhesuhteen katketessa tulee selvittää. Lakiosan tarkoituksena on ollut turvata jälkipolvien toimeentulo vanhempien kuoleman jälkeen. Yhteiskunta ja perheet ovat kuitenkin muuttuneet lain määrittämisen jälkeen, eikä lakiosalle ole siksi aina samanlaisia perusteita, kuin ennen. Perinnönjättäjällä tulee tällaisessa tilanteessa olla oikeus itse määritellä, kenelle perintönsä haluaa antaa.

7. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesätyösetelit myös ulkopaikkakuntalaisille maaseudun elinvoiman vahvistamiseksi

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret näkee, että maaseudun elinvoima ja palveluiden turvaaminen vaativat uusia ja luovia ratkaisuja. Monessa kunnassa tarjotaan nuorille kesätyöseteleitä työllistymisen tukemiseksi, mutta käytäntö on yleensä rajattu vain oman kunnan nuorille.

Monilla kaupunkilaisnuorilla on kuitenkin siteitä maaseutuun esimerkiksi isovanhempien tai sukulaisten kautta. Mahdollistamalla kesätyösetelien käyttö myös ulkopaikkakuntalaisille voitaisiin houkutella nuoria viettämään kesää maaseudulla, tekemään kesätöitä ja kuluttamaan paikallisia palveluita. Tämä olisi myös keino sitouttaa nuoria kuntaan pidemmällä aikavälillä ja rohkaista heitä harkitsemaan maaseudulle muuttamista tulevaisuudessa.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että kunnat laajentavat kesätyöseteleiden käyttöä myös ulkopaikkakuntalaisille nuorille. Näin voidaan vahvistaa maaseudun houkuttelevuutta ja tarjota kunnille uusi väline elinvoiman turvaamiseen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että kesätyöseteleillä edistetään nuorten työllistymistä ja samalla vahvistetaan maaseudun elinvoimaa. Aloitteessa kuvattu malli voisi olla monin paikoin järkevä ja se voisi olla kunnalle hyvä keino saada nuoria työskentelemään kuntaan. On kuitenkin tärkeää tunnistaa, että Suomessa on hyvin erilaisia kuntia, ja ehdotettu malli ei sovi kaikkiin kuntiin. Joissain kunnissa seteleitä ei ole käytössä lainkaan, ja toisissa niitä ei riitä edes oman kunnan nuorille. Joissain kunnissa taas kesätyöpaikoista on pulaa. Tällaisissa kunnissa esitetty malli ei olisi järkevä.

8. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys kotiseutuveron käyttöönotosta Suomessa

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret on huolissaan maaseudun elinvoimasta ja kuntien rahoituspohjasta. Kaupungistuminen on vienyt verotuloja pois pieniltä kunnilta, vaikka monilla kaupungeissa asuvilla on yhä vahvat siteet omaan kotiseutuunsa. Nykyinen valtionosuusjärjestelmä tasaa kuntien välisiä eroja, mutta se ei mahdollista sitä, että yksilö voisi itse vaikuttaa verorahojensa kohdentumiseen.

Japanissa on käytössä kotiseutuvero, jossa veronmaksaja voi ohjata osan veroistaan oman valintansa mukaiseen kuntaan, usein kotipaikkakunnalleen. Malli on vahvistanut pienten kuntien rahoituspohjaa, lisännyt paikallista yhteisöllisyyttä ja mahdollistanut sen, että ihmiset voivat tukea aluetta, johon he kokevat kuuluvansa. Vastaava ratkaisu voisi Suomessa vahvistaa maaseutukuntien rahoituspohjaa ja sitouttaa ihmisiä paremmin kotiseutuunsa.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että selvitetään mahdollisuus kotiseutuveron käyttöönottoon Suomessa. Tämä antaisi ihmisille keinon tukea omaa kotiseutuaan myös verotuksen kautta ja vahvistaisi maaseudun elinvoimaa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että ihmiset elävät nykyään usein monipaikkaista elämää, ja heillä voi olla yhteyksiä useisiin eri kuntiin. Tämä tarkoittaa sitä, että monet käyttävät paljon myös kotikuntansa ulkopuolisten kuntien palveluita. Kotiseutuvero voisi kompensoida tätä palveluiden käyttöä.

Keskustanuoret kannattaa pidemmällä aikavälillä kaksoiskuntalaisuuden mahdollistamista, ja kotiseutuveron selvittäminen ja mahdollinen kokeilu voisi olla hyvä askel kohti kaksoiskuntalaisuuteen siirtymistä.

9. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisenoikeuden tarkentaminen kaupallisen keruun osalta

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret arvostaa jokaisenoikeutta ja sen merkitystä suomalaisessa kulttuurissa. Oikeus kerätä marjoja, sieniä ja luonnontuotteita omaan käyttöön on tärkeä osa suomalaista elämäntapaa, eikä siihen tule puuttua. Nykyinen tilanne on kuitenkin johtanut siihen, että ulkomaiset toimijat hyötyvät suomalaisista luonnonvaroista viemällä tuotot ulkomaille, samalla kun hyödyt suomalaiselle yhteiskunnalle jäävät vähäisiksi.

Jotta luonnonvarojen hyödyntäminen olisi oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää, tulee kaupallinen keruu erottaa jokaisenoikeudesta. Yksityinen keruu omaan käyttöön säilytetään ennallaan, mutta

kaupalliseen marjojen ja muiden luonnontuotteiden poimintaan tulisi ottaa käyttöön lupajärjestelmä tai maksu. Näin osa hyödystä jäisi Suomeen, esimerkiksi metsänomistajille.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että jokaisenoikeutta tarkennetaan siten, että kaupalliseen luonnontuotteiden keruuseen luodaan lupajärjestelmä. Näin varmistetaan, että marjat tulevat poimituiksi, mutta myös se, että luonnonvarojen taloudellinen hyöty jää nykyistä vahvemmin Suomeen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomalainen jokaisenoikeus on ainutlaatuinen osa kulttuuriamme ja sen vahvuus perustuu yksinkertaisuuteen ja selkeyteen. Luontoon voi mennä ilman monimutkaisia lupia tai maksuja. Lupajärjestelmän luominen tekisi käytännöstä byrokraattisen ja vaikeasti valvottavan.

Monet kotimaiset toimijat, kuten pienet marjatilat ja lähiruokayrittäjät hyötyvät siitä, että raaka-aineita on helposti saatavilla. Jos keruuseen asetettaisiin lupamaksuja tai lisäkustannuksia, ne vaikuttaisivat myös kotimaisiin pienyrittäjiin, jolloin toimintaedellytykset voivat heikentyä. Lisäksi on huomioitava, että marjojen ja luonnontuotteiden hyödyntäminen on kokonaisuudessaan Suomessa edelleen vähäistä suhteessa niiden runsauteen. Iso osa marjoista jää joka vuosi metsiin poimimatta.

Keskustanuoret kuitenkin kannattaa rajoituksia ulkomaalaisten toimijoiden oikeuksiin hyödyntää jokaisenoikeuksia kaupalliseen tarkoitukseen. On tärkeää, että hyödyt jäävät Suomeen ja kotimaisten toimijoiden toimintaedellytykset on turvattu ilman ylimääräistä byrokratiaa.

10. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Koulutusviennistä uusi Suomen menestystarina

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret katsoo, että suomalainen koulutus on yksi maamme vahvimmista brändeistä. Pisa-menestys, tasa-arvoinen koulutusjärjestelmä ja korkeasti koulutetut opettajat ovat herättäneet maailmalla laajaa kiinnostusta. Koulutusviennin arvo on kuitenkin Suomessa vielä vaatimaton suhteessa sen valtavaan potentiaaliin.

Koulutusviennin vahvistaminen olisi Suomelle sekä taloudellinen mahdollisuus että tapa lisätä kansainvälistä vaikutusvaltaa. Suomalaisella koulutusosaamisella voitaisiin luoda uutta liiketoimintaa, työpaikkoja ja verotuloja. Samalla koulutusvienti vahvistaisi Suomen mainetta osaamisen ja innovaatioiden maana. On tärkeää korostaa, että koulutusvienti ei saa heikentää kotimaista koulutusta eikä ohjata resursseja pois suomalaisilta oppilailta ja opiskelijoilta. Sen sijaan kyse on uuden arvонуonnin mahdollistamisesta – siitä, että muut maat maksavat siitä, minkä Suomessa osaamme jo valmiiksi.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Suomeen laaditaan kunnianhimoinen koulutusviennin strategia, jolla koulutusala nostetaan teknologiaviennin rinnalle uudeksi menestystarinaksi. Strategiassa tulee tukea koulutusviennin ekosysteemiä, keventää byrokratiaa ja vahvistaa yhteistyötä yritysten, korkeakoulujen ja julkisen sektorin välillä. Näin voidaan rakentaa koulutusviennistä kasvuala, joka tuo uusia työpaikkoja ja verotuloja Suomeen sekä vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä ilman, että kotimaisen koulutuksen tasosta tingitään.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee haasteena koulutuksen nykyisen resurssitilanteen. Keskustanuoret myöskin peräänkuuluttaa kotimaisen tutkintokoulutuksen turvaamista, jotta osaamisen laatu säilyisi tulevaisuudessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva Education Finland tekee jo vahvaa kansainvälistä vientityötä suomalaisen koulutuksen puolesta.

11. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesälomat myöhemmäksi kotimaan matkailun ja elinvoiman tukemiseksi

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret katsoo, että koulujen kesälomien ajankohta kaipaavudelleenarviointia. Nykyisin lomat alkavat jo touko–kesäkuun vaihteessa ja päättyvät elokuun puolivälissä, jolloin merkittävä osa kesästä kuluu ennen heinäkuun ja elokuun lämpimimpiä viikkoja.

Siirtämällä kesälomia parilla viikolla myöhemmäksi voitaisiin hyödyntää paremmin Suomen valoisin ja lämpimin aika. Samalla muutos tukisi kotimaan matkailua, palvelualoja ja tapahtumajärjestäjiä, jotka saisivat elinvoimaa pidemmästä matkailusesongista. Lisäksi lomien siirtäminen lähemmäs muun Euroopan aikatauluja helpottaisi kansainvälistä matkailua ja opiskelijavaihtoa.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että koulujen kesälomien ajankohtaa siirretään myöhemmäksi niin, että loma jatkuisi elokuun loppuun. Näin koululaiset saisivat nauttia paremmin kesän parhaasta ajasta, ja samalla tuettaisiin kotimaan matkailua sekä alueiden elinvoimaa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että nykyinen loma-aikataulu jaksottaa lukuvuoden tarkoituksenmukaisesti ja koulujen tarpeen mukaiseksi. Koulutuksen aikataulujen on perustuttava opetuksen ja oppimisen tarpeisiin, ei yksittäisten elinkeinojen hyötyihin. Loman siirtäminen vaikuttaisi haitallisesti myös esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin, valintakokeisiin ja opettajien työjärjestelyihin. OAJ:n tuottaman kyselytutkimuksen mukaan suuri osa opettajista arvioisikin, että lomien siirtäminen vaikuttaisi heikentävästi esimerkiksi työssä jaksamiseen, työrauhaan sekä oppimistuloksiin.

12. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Selvitys kuolinpesien verotuksesta perinnönjakojen vauhdittamiseksi

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret katsoo, että pitkään avoinna olevat kuolinpesät ovat ongelma suomalaisessa yhteiskunnassa. Ne jarruttavat omaisuuden aktiivista käyttöä, vaikeuttavat metsien hoitoa ja estävät monia jatkajia ottamasta vastuuta esimerkiksi perheyryyksistä.

Nykyinen järjestelmä ei kannusta perinnönjakoon, sillä kuolinpesän omaisuudesta ei aiheudu erityisiä kustannuksia, vaikka se pysyisi jakamattomana vuosikausia. Tämä johtaa tehottomuuteen, omaisuuden arvon alenemiseen ja jopa riitojen pitkittymiseen perillisten välillä.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että selvitetään mahdollisuus ottaa käyttöön porrastettu kuolinpesävero, joka kohdistuisi pitkään avoinna oleviin kuolinpesiin. Veron taso voisi nousta sen

mukaan, mitä pidempään pesä on jakamatta. Näin voitaisiin kannustaa perillisiä ripeämpään perinnönjakoon, edistää omaisuuden tehokkaampaa käyttöä ja turvata verotulojen kertyminen oikeudenmukaisella tavalla.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa ongelman, jonka jakamattomat kuolinpesät aiheuttavat omaisuuden hallinnalle. Kuolinpesien lisäverotusta ei kuitenkaan nähdä hyvänä ratkaisuna ongelmaan. Kuolinpesiä koskee kuitenkin samat henkilöverotuksen säännöt kuin ennen henkilön kuolemaa ja kuolinpesä toimii omana verotusyksikkönään. Tällöin esimerkiksi kuolinpesän omaisuuden myynnistä aiheutuvat pääomatuloverotuksen vaikutukset ovat merkittävät. Keskustanuoret näkevät, että kuolinpesien jakamisen nopeuttamiseksi on etsittävä muita kannustimia.

13. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Stoppi lihavuusepidemialle: Yhdessä kohti terveempää tulevaisuutta

Suomi on tilastojen mukaan Euroopan kolmanneksi lihavin maa. Lihavien määrä on yli kaksinkertaistunut 1990-luvulta lähtien ja trendi on vain nousussa, erityisen nopeasti nuorissa. Arvion mukaan Suomessa on 3 000 000 ylipainoista (painoindeksi 25-30) ja lihavia 1 200 000 (painoindeksi yli 30). Suomessa on siis karkeasti kolme kertaa enemmän ylipainoisia ja lihavia (75 % väestöstä) kuin normaalipainoisia (25 % väestöstä).

Ylipainon aiheuttamat sairaudet ja vaivat lisäävät terveydenhuollon kuluja, vievät ikääntyneet aikaisemmin hoivan piiriin ja vähentävät tehtyä työtä sekä työn tuottavuutta. Tutkimusten mukaan ylipainosta johtuva lisäkustannus Suomelle on ainakin 2,5-5 miljardia euroa vuodessa. Vuoden 2019 OECD-raportin mukaan Suomen bruttokansantuote on vuosittain keskimäärin 2,8 % alhaisempi ylipainon takia. Tämä on merkittävä vaikutus ottaen huomioon, että Suomen bruttokansantuote ei ole noussut viimeisten 17 vuoden aikana.

Ylipainolla on myös suora vaikutus muihin merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten mielenterveysongelmiin ja syntyvyyteen. Lisäksi lihavuus laskee ihmisten elämänlaatua ja aiheuttaa inhimillistä kärsimystä, kuten ennenaikaisia kuolemia.

Yksilöitä ei tule syyllistää ylipainosta eikä ylipainon ratkaiseminen ole pelkästään yksilön vastuulla. Ylipaino on yleistynyt erityisesti vasta 1980-luvulta lähtien johtuen pääsääntöisesti yhteiskunnallisista muutoksista. Ylipainoa ei voi siis jättää yksilön harteille, vaan yhteiskunta tulisi rakentaa mahdollistamaan ja kannustamaan terveelliseen elämään.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii, että ylipainon vähentäminen otetaan kansanterveydelliseksi prioriteetiksi, samaan tapaan kuin tupakoinnin lopettaminen on otettu. Tavoitteeksi tulisi asettaa ylipainon laskeminen 1980-luvun tasoon vuoteen 2040 mennessä.

Ensimmäisenä askeleena tavoitteeseen pääsemiseksi tulee hyvin sokeripitoisten ja hyvin energiatiheiden elintarvikkeiden (kuten makeiset, leivonnaiset, jäätelö, sipsit, suolaiset naposteltavat, sokeripitoiset juomat ja rasvainen pikaruoka) verotusta nostaa merkittävästi. Maailmalta on vahvaa näyttöä siitä, että epäterveellisten tuotteiden kulutusta voidaan vähentää onnistuneesti verotuksen keinoin. Tällaisella verolla on myös tuplahyöty valtiolle, sillä se lisää tuloja (jotka voidaan investoida takaisin terveyteen) ja vähentää menoja, kun ihmisistä tulee terveempiä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ylipaino suomalaisessa yhteiskunnassa johtuu useista syistä, kuten fyysisen suorittavan työn muuttumisesta staattiseen istumatyöhön. Vastuu ylipainosta ei ole vain yksilön, joten kansanterveydellisistä syistä yhteiskunnan tulee reagoida asiaan esimerkiksi sokeripitoisten tuotteiden korkeammalla verotuksella.

14. Hämeen Keskustanuoret: Pohjoismainen yhteishaku korkeakoulutukseen

Pohjoismaita yhdistää pitkä yhteinen historia, tiiviit kulttuuriset ja kielelliset siteet sekä vahva yhteistyö eri sektoreilla. Koulutuksen saralla yhteistyö on kuitenkin toistaiseksi jäänyt varsin vähäiseksi. Tällä hetkellä pohjoismaiden välillä on mahdollista opiskella lähinnä vaihto-ohjelmien kautta tai itsenäisesti hakeutumalla toisen maan korkeakouluun, mutta yhteistä, yhtenäistä hakujärjestelmää ei ole.

Nuorilla tulisi olla mahdollisuus hakeutua opiskelemaan joustavasti koko Pohjolaan – esimerkiksi suomalainen ylioppilas voisi hakea opintoihin Tukholmaan, Tromssaan tai Reykjavíkiin samalla tavoin kuin kotimaan yliopistoihin. Tämä parantaisi opiskelijoiden liikkuvuutta, antaisi mahdollisuuksia monipuolisempiin opintokokonaisuuksiin sekä vahvistaisi yhteistä pohjoismaista identiteettiä. Lisäksi järjestelmä loisi uusia näkymiä työmarkkinoille, lisäisi pohjoismaista osaamista ja tekisi Suomesta entistä kiinnostavamman kohdemaan opiskelijoille muualta Pohjolasta.

Meidän on rakennettava yhtenäinen digitaalinen hakujärjestelmä, joka yhdistää Pohjoismaiden korkeakoulut ja mahdollistaa opintojen hakemisen yhdestä portaalista. Kehitetään portaaliin myös yhtenäinen pohjoismainen opintotarjotin, jossa on mukana sekä läsnäolo- että verkko-opintoja. Sovitaan yhteiset linjaukset opintosuoritusten tunnustamisesta ja opintopisteiden hyväksiluvusta korkeakoulujen välillä, sekä lisätään opintojen yhteistyötä yliopistojen välillä.

Hämeen Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret ajaa yhteispohjoismaisen korkeakoulujen yhteishaun rakentamista, jotta pohjoismaiset nuoret voivat joustavammin hakeutua opiskelemaan mihin tahansa Pohjolassa. Tämä avaisi uusia mahdollisuuksia opiskelijoille, vahvistaisi alueellista yhteistyötä ja nostaisi koko Pohjolan kansainvälistä kilpailukykyä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että jo nykyisellä mallilla eri Pohjoismaissa tapahtuva korkeakouluopiskelu on mahdollista. Pohjoismainen korkeakoulusopimus turvaa kaikille Pohjoismaissa asuville yhtäläiset oikeudet hakea julkiseen korkeakoulutukseen Pohjoismaissa samoin tai vastaavin ehdoin kuin maan omille asukkaille. Keskustanuoret näkee tärkeämpänä toimenpiteenä tästä mahdollisuudesta viestimisen.

15. Hämeen keskustanuoret: 23 h viinaristeilyt Tukholmaan on kiellettävä

Hämeen Keskustanuoret vaativat, että Keskustanuoret ajavat 23 tunnin viinaristeilyjen kieltämistä. Kyseiset matkat esimerkiksi Tukholmaan ovat pelkkää kulutusjuhlaa, joiden ensisijainen tarkoitus on usein vain alkoholin ja edullisten tax-free -tuotteiden ostaminen. Näin ollen niiden ympäristövaikutukset ja päästöt ovat täysin suhteettomia saavutettuun hyötyyn nähden.

Tarkastellaan konkreettisia lukuja. Tilastokeskuksen ilmoittamilla keskimääräisillä hiilidioksidipäästölukemilla laskettuna 23 h Tukholman risteily aiheuttaa matkustajaa kohden merkittävän hiilijalanjäljen:

- matka Helsinki–Tukholma–Helsinki = 42,66 kg CO₂
- yö laivalla = 14 kg CO₂
- kolme aterialla päivässä = 2 kg CO₂

Yhteensä 58,66 kg CO₂ vuorokaudessa.

Vertailun vuoksi, kaksi laivayötä ja päivän Tukholmassa sisältävän risteilyn lukema on noin 37 kg CO₂ vuorokaudessa. Lisäksi on huomioitava, että useimmat matkustajat joutuvat matkustamaan laivalle muualta Suomesta.

Näissä laskelmissa ei ole huomioitu laivoilla tapahtuvan runsaan alkoholin käytön tai tax-free -kulutuksen aiheuttamia lisäpäästöjä ja resurssien käyttöä. On selvää, että kyseessä on turha ja ympäristön kannalta kestävä matkustusmuoto, joka ei tue vastuullista elämäntapaa eikä Keskustan luontolinjauksessa (2022) ilmaistua tavoitetta kestävästä ja hiilineutraalista yhteiskunnasta. Kestävä laivaliikenne on Suomelle jatkossakin tärkeää. Ympäristökriisin aikakaudella päästöjä on vähennettävä, vähennetään siis tarpeettomasta!

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ei näe, että yksittäisten reittien kieltäminen on perusteltua, niin kuin aloitteen otsikossa vaaditaan. Ei voida osoittaa, että Tukholman risteilyt olisivat ympäristö- tai terveyshaittojen kannalta olennaisesti ongelmallisempia kuin esimerkiksi Tallinnan risteilyt. Jos lähtökohtana olisi risteilyiden ympäristövaikutusten vähentäminen, ei ole johdonmukaista nostaa vain yhtä reittiä kieltojen kohteeksi.

Lisäksi on huomioitava, että meriliikenteen suurimmat päästöt syntyvät liikennöinnistä, ei matkustajien kulutuksesta. Erityisesti on huomioitava, että nk. viinaristeilyt eivät ole laivayhtiöille ydintoimintaa, vaan niiden aikana kuljetetaan tavaraa rahtiliikenteen tarpeisiin. Matkustajaliikenteen kieltäminen yksittäisellä reitillä ei siis merkittävästi vähentäisi päästöjä, mutta rajoittaisi elinkeinovapautta ja vääristäisi kilpailua laivayhtiöiden välillä. Tällainen kohdennettu kielto olisi epäreilu ratkaisu suhteessa muihin reitteihin ja toimijoihin.

On myös muistettava, että matkailulla on paikallistaloudelle ja työllisyydelle merkittävä vaikutus. Moni suomalainen pienyrittäjä hyötyy laivaliikenteestä, sen tuomista matkailijoista sekä jatkoysteyksistä. Risteilyjen kategorinen kieltäminen vähentäisi matkailun monipuolisuutta eikä tukisi kestävä matkailun kehittämistä.

Keskustanuoret tiedostaa laivamatkailun haasteet ja katsoo, että ympäristöongelmat on ratkaistava ennen kaikkea panostamalla kestävämmän meriliikenteen kehittämiseen, esimerkiksi käyttövoiman

osalta, joka koskee koko alaa tasapuolisesti. Näin päästään todellisiin päästövähennyksiin ilman, että yksittäisiä matkustajareittejä asetetaan perusteettomasti kieltojen kohteeksi.

16. Hämeen Keskustanuoret: Ulkomaalaistaustaisten tutkintojen laajempi tunnustaminen

Suomeen muuttaneet ihmiset kohtaavat usein merkittäviä vaikeuksia työllistyessään. Yksi suurimmista ongelmista on se, että heidän aiempia tutkintojaan ja koulutuksiaan ei tunnusteta suomalaisessa työelämässä. Useissa maissa saadut koulutukset vastaavat hyvin Suomen työmarkkinoiden tarpeita, mutta silti niitä ei huomioida riittävästi. Tämän vuoksi moni maahan muuttanut joutuu aloittamaan opiskelun alusta. Korkeiden tutkintojen uudelleen suorittaminen on usein käytännössä mahdotonta, mikä johtaa pitkittyneisiin koulutuspolkuihin ja jopa syrjäytymiseen. Tämä hidastaa kotoutumista ja estää työmarkkinoita hyödyntämästä Suomeen muuttaneiden koko osaamispotentiaalia.

Keskustanuorten Hämeen piiri haluaa parantaa maahan muuttaneiden mahdollisuuksia työllistyä osaamistaan vastaaviin tehtäviin. Tavoitteena on kehittää joustava ja oikeudenmukainen järjestelmä, jossa ulkomailla suoritettu koulutus ja tutkinto tunnustetaan Suomessa mahdollisimman laajasti.

1. Luodaan järjestelmä, jonka kautta maahanmuuttajien aiemmat tutkinnot voidaan arvioida ja rinnastaa suomalaisiin tutkintoihin.
2. Kehitetään selkeitä lisäopintopolkuja vain niiltä osin kuin se on välttämätöntä, jotta aiempi osaaminen voidaan hyväksyä Suomessa.
3. Lisätään yhteistyötä ulkomaisten korkeakoulujen kanssa, jotta niiden antamia tutkintoja voidaan virallisesti tunnustaa Suomessa.
4. Ensivaiheessa keskitytään maihin, joista Suomeen saapuu eniten maahanmuuttajia. Esimerkiksi Ukrainaan.

Näiden toimenpiteiden kautta voidaan helpottaa maahan muuttaneiden työllistymistä, nopeuttaa kotoutumista ja vahvistaa Suomen työmarkkinoita hyödyntämällä paremmin maahanmuuttajien osaamista. Sekä uudistus kasvattaa Suomen suosiota maahanmuuttajien keskiössä, sillä harva on valmis luopumaan korkea palkkaisesta työstä ja tulla esimerkiksi siivoajaksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Maahanmuuttajien haasteet suomalaisessa työelämässä eivät rajoitu pelkästään tutkintojen tunnustamiseen. Kun maahanmuuttajat oppivat kielen, he eivät välttämättä enää hakeudu kouluttautumaan samaan alaan, jolloin heidän aiempi osaamisensa ja ammattitaitonsa jäävät hyödyntämättä. Näin yhteiskunta menettää arvokasta asiantuntemusta ja kokemusta. Harva esimerkiksi pankkialan ammattilainen tai lääkäri kouluttautuu Suomessa uudelleen samaan ammattiin, vaan he päätyvät usein keskipalkkaisille aloille osaamistaan vastaamattomiin tehtäviin.

17. Kaakon Keskustanuoret: Suomalaiset somekouluun

Sosiaalisen median kommenttikentät rehottavat täynnä vastakkainasettelua, misogyniaa ja vihapuhetta. Usein jopa omilla kasvoillaan kirjoittelevat ihmiset saattavat käyttäytyä hyvinkin asiattomasti sosiaalisessa mediassa.

Kaakon Keskustanuoret esittävätkin jokaiselle käyväksi sosiaalisen median keskusteluun valmentavaa kurssia, jossa käsiteltäisiin millä tavalla sosiaalisessa mediassa on järkevää kirjoittaa.

Kurssin pystyisi tekemään esimerkiksi itsenäisesti verkkokurssina, ja kurssi olisi pakollinen, ennenkuin ensimmäisen sosiaalisen median tilin luo. Olemassa olevien sosiaalisen median tilien haltijoiden tulisi käydä kurssi ennenkuin käyttöä voisi jatkaa. Kurssi ei poistaisi ongelmaa kokonaan, mutta todennäköisesti lieventäisi ilmiötä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa sosiaalisen median ongelmat, mutta näkee, että niiden taustalla vaikuttavat ennen kaikkea alustojen algoritmit, eivät yksittäisten käyttäjien taidot. Pakollinen kurssi olisi taloudellisesti raskas ja hyödyt kyseenalaisia. Sen sijaan somekasvatuksen nykyistä mallia voitaisiin edelleen kehittää osana perusopetusta, esimerkiksi yläkoulussa.

18. Kaakon Keskustanuoret: Julkisten rakennusten suunnittelussa huomioitava tilojen käyttäjät

Kaakon keskustanuoret vaativat, että julkisten rakennusten suunnittelussa tulee huomioida heidät, jotka tiloja loppujen lopuksi käyttävät. Suunnitteluvaiheessa tulee osallistaa tilojen tulevia käyttäjiä, jotta tilat palvelevat mahdollisimman hyvin tarkoitustaan.

Esimerkiksi kouluja suunnitellessa tulisi kysyä oppilaiden ja henkilökunnan mielipidettä tilojen toimivuutta ajatellen. Näin vältetään siltä, että rakennuksen valmistuessa tarvitaan aloittaa uusi remontti, koska tilat eivät ole ollenkaan toimivia.

Kaakon Keskustanuoret esittävät, että julkisten rakennusten suunnitteluvaiheessa tulee järjestää kuulemistilaisuus koko henkilöstölle, jossa he voivat vaikuttaa rakennuksen suunnitteluun.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Julkisten rakennusten suunnittelussa käyttäjien kuuleminen on tärkeää, jotta tilat palvelevat mahdollisimman hyvin tarkoitustaan ja vastaavat todellisiin tarpeisiin. Käyttäjien osallistaminen suunnitteluvaiheessa on yleinen käytäntö, joka edistää myös kustannustehokkuutta ja vähentää tarvetta korjaustöille heti rakennuksen valmistumisen jälkeen. Kuntalain mukaan kunnan asukkailla ja palveluiden käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

19. Kaakon Keskustanuoret: Pakollinen pyöräkortti osaksi perusopetusta

“Se on kuin pyörällä ajaisi” - Pyörällä ajaminen voikin olla mekaanisesti helppoa, mutta pyöräilyyn liittyvät liikennesäännöt ovat monella hakusessa. Kaakon Keskustanuoret esittävätkin pakolliseksi osaksi perusopetusta pyöräkorttia. Perusopetuksessa tulisi opettaa jokaiselle oppilaalle pyöräilyn liikennesäännöt perusteellisesti, jotta ne olisivat jokaisella hallussa.

Pyöräkortti lisäisi niin pyöräilijän itsensä kuin muidenkin liikenteessä olevien turvallisuutta. Liikenneturvan mukaan vuonna 2024 liikenteessä kuoli 18 polkupyöräilijää ja loukkaantuneita oli 465. Näiden lukujen valossa pyöräkortti on välttämättömyys.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että pyöräilyn liikennesäännöt tulevat tutuiksi jo kouluiässä ja että liikenneturvallisuutta parannetaan. On kuitenkin tärkeää, ettei perusopetuksen vastuulle kaadeta jatkuvasti uusia pakollisia suorituksia, jotka veisivät resursseja muulta opetukselta.

Keskustanuorten mielestä pyöräilyn turvallisuutta voidaan edistää paremmin muilla keinoin, kuten liikennekasvatusta vahvistamalla, vanhempien vastuuta tukemalla sekä kuntien liikenneympäristöjä kehittämällä. Näin voidaan parantaa turvallisuutta ilman uutta pakollista korttijärjestelmää.

20. Kaakon Keskustanuoret: Perusopetukseen asettava maksimiluokkakoko

Kaakon keskustanuoret esittävät, että perusopetukseen säädetään luokkakohtainen maksimioppilasmäärä. Esitämme, että perusopetuksen luokkakoko ei saisi ylittää kahtakymmentä oppilasta ja tämä on kirjattava lakiin.

Liian suuret luokkakoot haittaavat opetusta ja heikentävät oppilaan mahdollisuuksia saada tarvittavaa henkilökohtaista tukea. Luokkakoon rajaaminen helpoittaisi myös alueellista eriarvoisuutta, jolloin myös suuremmissa kaupungeissa turvattaisiin oppilaalle tarvittava määrä tukea opintiellä. Tämä linjaus helpottaisi myös opettajien työtaakkaa, joka nousee paikoin kohtuuttomaksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy huoleen luokkakokojen kohtuuttomasta kasvusta. On kuitenkin tärkeää huomioida, että Suomen peruskouluissa opetusta järjestetään erilaisilla tavoilla. Pedagogisesti tarkoituksenmukaisten opetusmallien kehittämistä ei pidä rajata kohtuuttomasti. Esimerkiksi monissa kunnissa hyödynnetään yhteisopettajuutta, jossa opetusryhmä on melko iso, mutta sitä opettaa useampi opettaja. Myös Keskustan pienten lasten koulu -malli perustuu opetusryhmien joustavuuteen.

Keskustanuoret katsoo, että 20 lapsen maksimiluokkakoko olisi liian jäykkää sääntelyä opetuksen järjestämiselle. Maksimiluokkakoon sijasta Keskustanuoret kannattaa selvitystä oppilaskohtaisen henkilöstömitoitusten käyttöönotosta peruskoulutuksessa varhaiskasvatuksen tapaan. Tällainen malli takaisi riittävät opetusresurssit, mutta mahdollistaisi erilaiset mallit opetuksen järjestämiselle.

21. Kaakon Keskustanuoret: Korkotuella tuettava Itä-Suomen asuntokauppaa

Kaakon keskustanuoret esittävät, että valtio tukisi Itä-Suomessa tapahtuvaa asuntokauppaa esimerkiksi ensiasunnon varainsiirtoveron poistolla tai myöntämällä kohdennettua korkotukilainaa Itä-Suomesta kodin ostavalle.

Itäisessä Suomessa kiinteistöjen arvot laskevan ripeästi ja kiinteistön ostaminen alueelta on monelle suuri taloudellinen riski, vaikka muuten alueelle haluaisikin sijoittua. Valtion on otettava vastuuta ja luotava esimerkiksi edellä esitettyjä kannustumia asuntokaupan vilkastamiseksi. Näillä keinoilla pidetään koko Suomi asuttuna ja edistetään myös kansallista turvallisuutta, kun itäraja pidetään asuttuna.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa asuntokaupan haasteet itäisen Suomen asuntokaupassa ja rahoitukselliset ongelmat, jotka siihen liittyvät. Asuntokaupan haasteet koskettavat kuitenkin myös muita Suomen muuttotappioalueita emmekä halua asettaa alueita siksi eriarvoiseen asemaan. Ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden palauttaminen puolestaan olisi selkeä ja konkreettinen teko, jolla mahdollistettaisiin nuorten sijoittuminen alueille.

Keskustanuoret katsoo, että itäiseen Suomeen kaavailtu erityistalousalue voisi puolestaan olla sopiva alusta alkaa pilotoida uudenlaista rahoitusmallia, joka tukisi erityisesti itärajan vaikutuksen alaisena olevaa asuntokauppaa.

22. Uudenmaan Keskustanuoret: Suomessa pilotoitava Norjan mallin mukaisia synnytystupia

Uudenmaan keskustanuoret esittää, että Suomessa kokeillaan Norjan mallin mukaisia synnytystupia osana äitiyshuollon palveluverkkoa. Tavoitteena on parantaa erityisesti harvaan asuttujen alueiden synnytyspalvelujen saavutettavuutta ja hoidon jatkuvuutta. Norjassa pienet, kättilövetoiset synnytystuvat ovat osoittautuneet toimivaksi ratkaisuksi: ne tarjoavat kodinomaisen, turvallisen ja henkilökohtaisen vaihtoehdon keskussairaaloiden synnytysosastoille. Synnytystuvat mahdollistaisivat sen, että synnytysosaston ei täytyisi aina sijaita suuren sairaalan yhteydessä, vaan tupia voisi sijoittaa myös pienempien terveysasemien yhteyteen.

Synnytystuvissa kättilöt vastaavat raskauden seurannasta, synnytyksestä ja synnytyksen jälkeisestä hoidosta. Synnytystuvissa synnyttäminen on rajattu matalariskisille synnyttäjille, joilla on takana aiempi onnistunut synnytys. Tämä mahdollistaa turvallisen synnytyksen myös silloin, kun sairaala on useiden tuntien matkan päässä.

Pilottihankkeen tarkoituksena olisi selvittää, voisiko Norjan mallista olla apua Suomen palveluverkon haasteisiin – erityisesti alueilla, joilla synnytysmatkat ovat kasvaneet kohtuuttoman pitkiksi tai synnytysosastoilla on ruuhkia.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää äitiyshuollon palvelujen saavutettavuutta koko Suomessa erittäin tärkeänä. Jokaisella synnyttäjällä on oikeus turvalliseen hoitoon. Norjan mallin mukaiset synnytystuvat eivät

kuitenkaan sovellu Suomen nykyiseen palvelurakenteeseen ilman merkittäviä turvallisuus- ja kustannushaasteita.

Synnytys voi muuttua matalariskisestä korkeaksi sekunneissa. Synnytystuvat lisäävät tilanteita, joissa synnyttävä jouduttaisiin siirtämään kiireellisesti pitkän matkan päähän, mikä lisää merkittävästi äidin ja lapsen terveydellisiä riskejä.

23. Uudenmaan Keskustanuoret: Hedelmällisyystietoisuus osaksi peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opintosisältöjä

Selvityshenkilö Anna Rotkirch on laatinut valtioneuvoston toimeksiannosta selvityksen syntyvyyden laskusta Suomessa, jossa hän esittää keinoja syntyvyyskehityksen korjaamiseksi. Yhtenä keinona selvityksessä esitetään hedelmällisyystietoisuuden lisäämistä osaksi terveystiedon opetusta peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Myös Lapsettomien yhdistys Simpukka ry on esittänyt lukuisia kertoja hedelmällisyystietoisuuden opetuksen vahvistamista.

Valtakunnallisissa perusopetuksen ja toisen asteen opetussuunnitelmissa ei ole kirjauksia hedelmällisyyteen liittyvistä kaikille pakollisista sisällöistä. Koska tietoisuus sekä naisten että miesten hedelmällisyyteen vaikuttavista seikoista on nuorten aikuisten keskuudessa heikkoa, tulee aiheen opetukseen kiinnittää erityistä huomiota. Uudenmaan keskustanuoret esittävät, että opetussuunnitelmiin suunnitellaan ja lisätään hedelmällisyystietoisuutta koskevia sisältöjä Rotkirchin selvityksessä esittämällä tavalla.

Lähde: Rotkirch, Anna, 20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi – Selvitys syntyvyyden laskusta Suomessa. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:46

Liittöhallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää hedelmällisyystietoisuutta tärkeänä ja olennaisena osana seksuaalikasvatusta. On tärkeää, että ihmisillä on oikeaa tietoa omien tulevaisuuden suunnitelmien tekemisen tueksi.

24. Uudenmaan Keskustanuoret: Osakesäästötilin talletusraja on nostettava

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat osakesäästötilin talletusrajan nostoa 500 000 euroon. Nykyisin osakesäästötilin talletusraja on enintään 100 000 euroa, joka on liian matala taso piensijoittajan pitkäaikaisen säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta. Vuoden 2025 elokuussa arvo-osuusjärjestelmässä oli noin 425 000 osakesäästötiliä, jota voi luonnehtia hyvin merkittäväksi määräksi. Osakesäästötili onkin sen helppokäyttöisyyden ja yleisyyden vuoksi hyvä tapa edistää suomalaista omistajuuden kulttuurin kehittymistä. Ongelma on kuitenkin nykyinen talletusraja, joka ei parhaalla mahdollisella tavalla edistä piensijoittajien asemaa eikä luo tarpeeksi kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Osakesäästötilin talletusrajan nosto 500 000 euroon vahvistaa entisestään luonnollisten henkilöiden mahdollisuuksia sijoittaa suomalaisten listayhtiöiden osakkeisiin ja siten edistää kansankapitalismia ja piensijoittajan asemaa sijoitusmarkkinoilla verrattuna erittäin varakkaisiin yksityishenkilöihin ja institutionaalisiin sijoittajiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää osakesäästötiliä hyvänä mallina suomalaisten sijoittamismahdollisuuksien kasvattamiselle. Se luo matalan kynnyksen mahdollisuuden aktiiviseen osakesijoittamiseen ja korkoa korolle -ilmiön hyödyntämiseen. Keskustanuoret ei kuitenkaan näe, että osakesäästötilin nykyinen talletusraja olisi merkittävä ongelma. Vuonna 2022 tilejä oli yhteensä 303 987 kappaletta (tileistä n. 45 % oli vuonna 2023 tyhjiä). Näistä tileistä vain n. 12 000 tilille oli talletettu silloisen talletusrajan mahdollistama enimmäissumma 50 000 euroa. Tämän jälkeen tilin talletusraja on tuplattu 100 000 euroon. Suomen suurimman osakesäästötilien palveluntarjoajan Nordnetin hallinnoiman aktiivisen osakesäästötilin keskisaldo oli vuonna 2023 vain 9 700 euroa. Keskustanuoret näkeekin, että piensijoittajien tarpeet eivät vaikuta edellyttävän osakesäästötilin talletusrajan nostamista 500 000 euroon. Tätä maltillisempaa korotusta olemme kuitenkin valmiita tarkastelemaan. Keskustanuoret näkee, että Suomessa tulisi selvittää osakesäästötilien ja arvo-osuustilien yhdistämistä siten, että tietyn talletusrajan ylittyessä osakesäästötilin verotusmenettelystä siirryttäisiin arvo-osuustilin kaltaiseen verotusmenettelyyn porrastetusti rajan ylittävän omaisuuden osalta. Tämä selkeyttäisi nykyistä järjestelmää ja mahdollistaisi myös sijoitusrahastojen ottamisen osakesäästötilien kanssa yhtenäisen verotusjärjestelmän piiriin.

25. Uudenmaan Keskustanuoret: Mieskiintiö luokanopettajakoulutukseen

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat mieskiintiötä luokanopettajakoulutukseen. Vuonna 1989 mieskiintiö poistettiin luokanopettajakoulutuksesta, joka oli turvannut sen, että noin 40 % valmistuvista luokanopettajista oli miehiä. Kun mieskiintiö lakkautettiin, valmistuvien miesopettajien osuus puolittui ja on pysytellyt noin 20 % suuruisena. Suomalainen yhteiskunta ei ole onnistunut vuosikymmenten kuluessa tasoittamaan miesten ja naisten määriä luokanopettajakoulutuksessa. Miespuoliset luokanopettajat ovat selvässä vähemmistössä suhteessa naispuolisiin luokanopettajiin. Opetushallituksen vuonna 2019 toteuttaman tiedonkeruun perusteella luokanopettajista ja esiopetuksen opettajista 78,9 % oli naisia. Viime vuosina on kannettu huolta poikien heikommasta koulumenestyksestä. On arveltu opettajakunnan naisvaltaisuuden olevan yksi syy tähän. Miesten nykyistä suurempaa määrää opettajakunnassa voidaan pitää tavoiteltavana, koska opettajayhteisöjen olisi hyvä heijastella sukupuolijakaumaltaan muuta yhteiskuntaa. Miesopettajat voivat toimia pojille positiivisina roolimalleina. Miesten osuutta ei ole luokanopettajakoulutuksessa saatu nousuun yrityksistä huolimatta, joten nyt on turvauduttava mieskiintiöön luokanopettajakoulutuksessa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että opettajankoulutus ja opettajakunta heijastavat yhteiskunnan monimuotoisuutta ja että alalle hakeutuu sekä miehiä että naisia. Miesopettajat ovat selvässä vähemmistössä, ja on esitetty, että monipuolisemmasta opettajakunnasta voisi olla hyötyä myös oppilaiden samaistumisen ja koulumotivaation kannalta.

Keskustanuorten mielestä tasa-arvon edistäminen koulutuksessa ei kuitenkaan saa perustua sukupuolikiintiöihin. Sen sijaan opettajankoulutusta ja alalle hakeutumista tulee kehittää muilla keinoin, esimerkiksi lisäämällä tietoa opettajan työn merkityksestä, tukemalla opiskelijoiden uravalintoja ja vahvistamalla alan houkuttelevuutta myös miehille.

26. Uudenmaan Keskustanuoret: Tekoälypanostuksia julkisen sektorin tuottavuuteen

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat tekoälypanostuksia julkisen sektorin tuottavuuteen. Tekoäly tarjoaa suurta potentiaalia tehostaa julkisen hallinnon prosesseja kuten esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen, Verohallinnon, Maahanmuuttoviraston, muiden valtion virastojen, kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden toimintaa. Tekoälyn avulla tulee tavoitella julkisen hallinnon tuottavuuden parantamista yhteistyössä yritysten kanssa erilaisilla kumppanuusmalleilla, jossa todennetuista säästöistä maksetaan tulosperusteisesti yhteistyöhön osallistuneille yrityksille korvaus. Keskiössä on saavuttaa laaja-alaisesti todennettavia säästöjä, byrokratian vähentymistä ja hallinnon karsimista, jossa tekoälyllä pystytään korvaamaan ihmistyötä kustannustehokkaasti. Suomessa tarvitaan enenevissä määrin ketteryyttä ja innovatiivisuutta tekoälyn soveltamisessa, ja yksittäiseksi kärkihankkeeksi on valittava tekoälypanostukset julkisen sektorin tuottavuuteen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tekoälypanostuksia julkisen sektorin tuottavuuteen tärkeänä kärkihankkeena. Tekoäly tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia prosessien tehostamiseen ja byrokratian vähentämiseen julkisella sektorilla. Kumppanuusmallit, joissa todennetuista säästöistä maksetaan tulosperusteisesti, tukevat julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä oikealla ja molempia osapuolia palvelevalla tavalla.

Keskustanuoret korostaa kuitenkin, että tekoälyratkaisujen käyttöönotossa on syytä painottaa kotimaisia ja eurooppalaisia toimijoita. Näin voidaan vahvistaa tietoturvaa, vaikuttaa strategisiin ratkaisuihin sekä tukea kotimaisten ja eurooppalaisten innovaatioiden kasvua. Tämä turvaa paremmin kansallisen edun ja varmistaa, että tekoälystä saatavat hyödyt jäävät myös suomalaisen yhteiskunnan hyväksi.

27. Uudenmaan Keskustanuoret: Sosiaalisen median käyttöön on asetettava rajoituksia

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että sosiaalisen median käyttöön on asetettava rajoituksia. Sosiaalinen media on nykyään suuri osa monen ihmisen arkea ja erityisesti lasten parissa ongelmallinen sosiaalisen median käyttö on kasvava huolenaihe. Sosiaaliseen mediaan voi kehittyä vaikea riippuvuus, vaikka sitä ei vielä löydy nykyisellään tautiluokituksesta. Sosiaalinen media on nykyajan tupakka. Sosiaalisen median riippuvuuden on osoitettu olevan yhteydessä mielenterveyden häiriöihin, kuten masennukseen ja ahdistukseen. Sosiaalisen median riippuvuus on yhdistetty tutkimuskirjallisuudessa myös heikompaan opintosuoriutumiseen, univaikeuksiin sekä aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöön (eng. Attencion-Deficit / Hyperactivity Disorder, ADHD). Yhden kokonaisen sukupolven onnellisuus on pudonnut pääosin digilaitteiden käytön seurauksena. Ulkonäköpaineet, keskittymisvaikeudet ja sukupuolten välille rakentunut sosiaalinen kuilu ovat liitettävissä älypuhelinien kasvaneeseen käyttöön ja sosiaaliseen mediaan. Koska sosiaalinen media aiheuttaa

merkittävässä määrin enemmän negatiivisia vaikutuksia kuin positiivisia vaikutuksia yhteiskunnassa, on sosiaalisen median käyttöön asetettava rajoituksia.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Yhdymme aloitteessa esitettyyn huoleen sosiaalisen median aiheuttamista haitoista erityisesti lapsiin ja nuoriin.

Keskustelua tulee edistää lasten ja nuorten sosiaalisen median saavutettavuuden rajoittamisesta ja toimista lasten terveyden ja hyvinvoinnin suojelemiseksi.

Lasten sosiaalisen median käytön valvonnassa ja ohjaamisessa vastuu on viime kädessä vanhemmilla, mutta myös vanhemmat tarvitsevat ohjausta ja tukea kasvatustyöhön. Tämän lisäksi tarvitaan valtion ja kansainvälisen tason somejättien sääntelyä ja sosiaalisen median käytön ohjaamista niin, että lapsille ja nuorille negatiivisen sisällön näkyvyyttä voidaan rajoittaa.

Yhdessä tulee selvittää keinoja, joilla voidaan rajoittaa erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuvan sosiaalisen median käytön aiheuttamia haittoja niin, että yksilön tietoturva ei vaarannu, ja sanan- ja yksilönvapaus säilyy laajana.

28. Uudenmaan Keskustanuoret: Somejäteille on langetettava somevero

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että somejäteille on langetettava somevero. Someveron tarkoituksena on saada somejäteiltä korvaus negatiivisista terveysvaikutuksista, jotka aiheutuvat somejättien sosiaalisen median palveluiden käyttäjille. Somejätit ovat hyvin kannattavia globaaleja yrityksiä, joiden tuotto syntyy käyttäjien tekemisestä riippuvaiseksi oman sosiaalisen median palvelunsa suhteen sekä käyttäjien datan kaupallisesta hyödyntämisestä. Uudenmaan Keskustanuoret esittävät, että somevero rakennetaan periaatteella: mitä enemmän palvelu altistaa käyttäjiä negatiivisille terveysvaikutuksille, sitä korkeampi veron taso. Someveron tasoon vaikuttavia tekijöitä voisivat olla esimerkiksi nuorten käyttäjien osuus ja keskimääräinen ruutu-aika. Saadut verotuotot voitaisiin kohdistaa muun muassa ennalta ehkäisevään mielenterveystyöhön ja nopeamaan hoitoon pääsyyn, koulujen sosiaalisen median kasvatukseen sekä sosiaalisen median negatiivisten terveysvaikutusten tutkimiseen. Someveron tarkoituksena on ohjata somejättejä toimimaan vastuullisemmin huomioiden käyttäjiensä hyvinvointi ja kantamaan osansa oman toimintansa negatiivisista ulkoisvaikutuksista.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että somejätit ovat velvoitettuja kantamaan vastuuta palveluidensa aiheuttamista haittavaikutuksista. Someverolla voidaan ohjata yrityksiä vastuullisempaan toimintaan ja kohdentaa tuottoja mielenterveystyöhön, koulujen mediakasvatukseen ja tutkimukseen. Verotuksen tulisi perustua siihen, kuinka paljon alusta kerää yksilötyötä tietoa käyttäjistään. Verotus olisi hyvä toteuttaa EU:n laajuisena.

29. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Korkeakouluissa rajoitettava palkattomia harjoitteluja

Pohjois-Savon Keskustanuoret vaatii, että palkattomille harjoitteluille vedetään rajat yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Eurobarometriin 2023 vastanneiden mukaan vain 55 % sai rahallisen korvauksen tehdystä työstä. Sen sijaan sosiaali- ja terveysalan harjoitteluisa noin 10 % on palkallisia.

Esimerkiksi Oulun ylioppilaskunta toteaa, että opiskelijat eivät lähde työharjoitteluun heti opintojen alussa, vaan taustalla on paljon teoriaa ja tietotaitoa, mitä työpaikoilla tarvitaan. Opiskelijan tekemä työ on ilmaista työtä. Usein harjoitteluun kuuluu myös kokonainen työpäivä, joka voi viivästyttää muita opintoja ja valmistumista.

Palkattomissa harjoitteluisa ei synny myöskään työsuhdetta, joten pahimmassa tapauksessa opiskelija voi jäädä ilman kunnollista vakuutusturvaa. Opiskelija jää myös työehtosopimuksen luovan turvan ulkopuolelle, toteaa MAL ammattiliitto. Ammattiliitto Pro on myös sitä mieltä, että harjoitteluista pitää maksaa työtehtävien mukaista palkkaa.

Palkallisista harjoitteluista hyötyisi opiskelijan lisäksi myös koulutuslaitos, joka saa rahaa ajoissa valmistumisesta. Lisäksi taloudellisista ongelmista johtuneet mielenterveysongelmat vähenisivät sekä kuva työelämästä paranisi. Palkallinen harjoittelu parantaisi opiskelijan taloutta ja vähentäisi velkaantumisen riskiä. Työnantaja hyötyisi palkallisesta harjoittelijasta saamalla yliopistolta tukea, kun maksaa harjoittelijalle Kelan työssäoloehdon vähimmäispalkan. Lisäksi hyötynä on työpaikan maineen parantuminen ja harjoittelijalta saadut uudet näkemykset.

Suomessa tulee luoda malli, jossa opiskelualojen välillä on yhdenvertainen käytäntö, jossa tietyn opintopistemäärän ylittäneiden opiskelijoiden harjoitteluista tulisi maksaa palkkaa. Korkeakoulut tulee kuitenkin tässä tapauksessa velvoittaa maksamaan harjoittelutukea sellaisilla aloilla, joilla harjoittelupaikkojen löytäminen on haastavaa. Valtion tulee turvata tuen maksamiselle riittävä lisärahoitus.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että korkeakoulujen harjoitteluihin liittyy ongelmia ja opiskelijoiden taloudellista asemaa tulee parantaa. On tärkeää, että harjoittelut tukevat opiskelijan oppimista eivätkä johda kohtuuttomiin taloudellisiin vaikeuksiin.

Keskustanuorten mielestä aloitteen esittämä velvoite palkallisuuteen tietyssä vaiheessa opintoja ei kuitenkaan ratkaisisi ongelmia kaikilla aloilla. Se voisi vähentää harjoittelupaikkojen tarjontaa ja jopa pidentää valmistumisaikoja. Parempi ratkaisu on selvittää malli, jossa opiskelualojen välille luodaan yhdenvertaiset pelisäännöt ja jossa harjoitteluiden tuki ja ohjaus turvataan erityisesti niillä aloilla, joilla harjoittelupaikkojen löytäminen on haastavaa. Valtion ja korkeakoulujen vastuulla on varmistaa, että opiskelijat saavat riittävän ohjauksen, vakuutusturvan ja tarvittaessa korvauksen harjoittelun aiheuttamista lisäkustannuksista, jos harjoittelu on esimerkiksi toisella paikkakunnalla.

30. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Vuokra-asuntojen hintakriisi kuriin

Vuokra-asuntojen nousseista vuokrasta on uutisoitu laajasti kautta maan. Esimerkiksi Helsingin kaupungin asunnoilla (Heka) jotkin vuokra-asunnot ovat jo niin kalliita, ettei niihin löydy vuokralaisia. Asunnot ovat siis tyhjillään, vaikka asunnon tarvitsijoita esimerkiksi yliopistokaupungeista löytyy valtavia määriä. Hekan vuokra-asunnot ovat Hekan mukaan tarkoitettu ensisijaisesti vähävaraisille, pienituloisille ja kiireellisesti asunnon tarpeessa oleville. Tätä on kuitenkin vaikeaa toteuttaa, kun mainituilla kohderyhmillä ei ole asuntoihin varaa.

Pohjois-Savon Keskustanuoret vaatii toimenpiteitä kaupunkien vuokra-asuntojen hintojen jatkuvan nousun hillitsemiseksi. Kaupunkien vuokra-asuntojen tulisi olla saavutettavia kohderyhmille, joilla ei esimerkiksi ole varaa ostaa asuntoa, hakea asumisoikeusasuntoa tai asua yksityisten vuokranantajien asunnoissa. Saavutettavuutta ja jatkuvaa vuokrien nousua voitaisiin koittaa torjua esimerkiksi vuokratatolla, jonka yli asunnon kuukausivuokra ei saisi nousta. Vaihtoehtoisesti voitaisiin keskittyä myös asuntojen rakennus- ja ylläpitokustannuksiin. Puuttamalla kaupunkien vuokra-asuntojen hintoihin voitaisiin helpottaa asunnottomien, pienituloisten ja esimerkiksi kotoa pois toiselle paikkakunnalle muuttavien opiskelijoiden tilannetta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa vuokra-asuntomarkkinoiden ongelmat. Sama ongelma koskettaa kuitenkin myös vuokra-asuntoyhtiöitä, jotka joutuvat varautumaan tilanteeseen, jossa uusia asuntohankkeita saatetaan joutua käynnistämään vapaalla markkinarahoituksella. Lisäksi on haastavaa pakottaa yhtiöitä tekemään tappiota, johon vuokratto voisi johtaa. Vuokramarkkinoiden ongelman purkamiseksi ja kotimaisen rakennusalan tukemiseksi Keskustanuoret esittää ARA-järjestelmän uudelleen rahoitusta ja toiminnan täysimittaista käynnistämistä.

31. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Energiajuomat kiellettävä alle 15-vuotiailta

Energiajuomien käyttö etenkin nuorten keskuudessa on lisääntynyt merkittävästi. Liikuntatieteiden maisteri Maija Puupposen väitöskirjan mukaan nykyisin jo 11-vuotiaat käyttävät energiajuomia säännöllisesti, ja käyttö on yhä yleisempää nuoren kasvaessa. Energiajuomat sisältävät korkeita pitoisuuksia kofeiinia, joka toimii piristävä aineena eli stimulanttina. Korkea kofeiinipitoisuus lisää riippuvuutta ja toleranssin kasvua, jotka puolestaan lisäävät unettomuutta, ärtymystä ja keskittymisvaikeuksia. Lisäksi energiajuomien korkea happamuus kohdistuu hampaiden terveyteen. Nämä kaikki heijastuvat merkittävästi nuorten kasvuun ja kehitykseen.

Energiajuomat luokitellaan elintarvikkeiksi, eikä niiden myynnillä ole rajoitusta, mutta Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL suosittelee, että myynnin ikäraja on 15 vuotta. Tilanne antaa kauppoille mahdollisuuden itse päättää noudattavatko he suositusta vai eivät. Energiajuomia on rajoitettu jo esimerkiksi Norjassa, jossa myynti on kielletty alle 16-vuotiailta vuoden 2026 alusta. Lisäksi Maailman terveysjärjestö WHO suosittelee energiajuomien myynnin ja markkinoinnin kieltä alle 18-vuotiaille.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että energiajuomien myynti kielletään lainsäädännöllä alle 15-vuotiailta. Näemme, että energiajuomat ovat elintarvike, jolla on negatiivisia vaikutuksia nuorten terveyteen. Pelkkä suositus ei ole toimiva ratkaisu ja antaa liian suuren vastuun kauppoille.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Energiajuomien sisältämä kofeiini on erityisen haitallista lapsille, joilla se voi aiheuttaa mm. unettomuutta, rytmihäiriöitä ja keskittymisvaikeuksia. Koska energiajuomien hyödyt ovat vähäisiä ja haitat merkittäviä, ei ole ongelmallista, että alle 15-vuotiaat eivät voisi ostaa niitä. Lainsäädännöllinen ikäraja parantaisi lasten ja nuorten hyvinvointia sekä selkeyttäisi nykyisiä vaihtelevia käytäntöjä.

32. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sosiaalisen median kanavien 13 vuoden ikärajaa vahvistettava

Sosiaalinen media tarjoaa monia positiivisia kanssakäynnin mahdollisuuksia, etenkin varttuneille kansalaisille. Valitettavasti lapsilla ei välttämättä ole samaa kriittistä suhtautumista someen, joka jo vähän vanhemmilta nuorilta ja aikuisilta löytyy. Somessa esiintyy paljon lapsille joko tahallisesti tai tahattomasti haitallista sisältöä, kuten esimerkiksi kiusaamista, kehonkuvaa vääristävää- tai jopa itsetuhoisuutta yleistävää materiaalia. Alakouluvuodet ovat hyvin tärkeitä lapsen kehittymisen kannalta ja somen haitallisten ominaisuuksien on helppo vääristää tätä kehitystä, monelle jo valmiiksi sekavana aikana.

EU:ssa somen ikäraja on 16 vuotta ilman vanhemman lupaa ja Suomessa se on laskettu 13 vuoteen. Ikärajat ovat kuitenkin käytännössä ilman valvontaa eivätkä monet vanhemmat pysty vahtimaan lastensa somen käyttöä, vaikka suhtautuisivatkin siihen avoinmielisesti. Olisi syytä tutkia mahdollisuuksia vahvistaa ikärajan toteutumisen valvontaa. Esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Espanjassa on nähty viime aikoina vahvan tunnistautumisen malleja erilaisille alustoille, jotka ovat herättäneet vastustusta etenkin tietoturva-uhkien takia. Jos Suomi lähtisi vahvan tunnistautumisen linjalle tulisi pitää huoli, että kansalaisten tiedot eivät päädy tunnistautumisen kautta kolmansille osapuolille. Yksi mahdollinen ratkaisu voisi olla valtion oma tunnistautumisovellus, joka ei antaisi kansalaisen tietoja eteenpäin somealustoille. Myös kansalaisten yksityisyys tulee ottaa huomioon, joten vaihtoehto anonyymiin alustojen vierailuun täytyy taata.

Olisi myös tärkeää, että kaikkia somealustoja ei luokiteltaisi yhtä vaarallisiksi ikärajan valvonnan suhteen. Isoin riski lapsille ovat somealustat, joilla ollaan paljon tekemisissä tuntemattomien ihmisten kanssa. Sovelluksissa, kuten Instagram ja TikTok tulee vastaan jatkuvasti tuntemattomien ihmisten sisältöä. Mutta esimerkiksi WhatsApp, jossa yleensä ollaan yhteydessä tuttuihin voi olla tärkeä lapselle ystävien ja perheen kanssa kommunikoimiseen.

Suomen olisi siis syytä tarkastella jälleen somen ikärajaan suhtautumista. Some ja sen sisältö muuttuvat vauhdilla ja tekoälyn kehitys tuo mukanaan omat riskinsä. Suomen täytyy löytää valvonnassa kultainen keskitie, jolla suojellaan lapsia, mutta ei loukata kansalaisten yksityisyyttä tai vaaranneta henkilötietoja.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Sosiaalinen media luo haitallisia vaikutuksia alle 13-vuotiaille monilla eri tavoin esim. Keskittymisen heikentyminen, liiallinen vapaus julkaista yksityistietoja, sekä haitallista sisältöä ja mainontaa. Ikävahvistuksen haitat pystytään välttämään kannustamalla, valvomalla tai pakottamalla somealustoja luomaan turvallista ja salattua vahvistuskeinoja.

Alle 13-vuotiailla ei ole ymmärrystä tai on vähän ymmärrystä omasta tietosuojastaan ja valvottoman ikäraja on haitallisempi kuin valvottu.

33. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Digijätit kuriin

Sosiaalisen median algoritmit muokkaavat yhteiskuntaamme yhä enemmän ja enemmän. Ne vaikuttavat politiikkaan, ihmisten ajatuksiin ja mielenterveyteen. Ne ovat myös tarkoin varjeltuja liikesalaisuuksia. Algoritmien ongelmallisuus näkyy esimerkiksi siinä, että monet nuoret ajautuvat helposti väkivaltaisen, häiritsevän ja ääriajattelua levittävän sisällön pariin.

Demokraattisempi some vaatii avoimuutta. Yksi keino algoritmien ongelmien ratkaisemiseen olisi niiden julkistaminen, jolloin niihin voitaisiin myös ottaa julkisesti kantaa. Siksi ehdotamme, että algoritmien käytön ehtona on, että niiden tiedot ja toimintaperiaatteet ovat julkisia, ja vähintään viranomaiset pystyvät tarkastamaan ne.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Algoritmit ohjaavat vahvasti ihmisten käyttäytymistä ja altistavat erityisesti nuoria haitalliselle sisällölle. Keskustanuoret katsoo, että digijätit on velvoitettava toimimaan avoimemmin ja vastuullisemmin. Algoritmien toimintaperiaatteet on tuotava viranomaisten arvioitaviksi ja tarvittaessa julkisesti tarkasteltaviksi, jotta niiden vaikutuksia yhteiskuntaan voidaan hallita paremmin.

34. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomeen tarvitaan mittava verouudistus

Suomi on läpi 2010- ja 2020-lukujen elänyt hyvin niukassa talouskasvussa eikä Orpon hallitus tee riittäviä toimia talouskasvun edistämiseksi. Osa puoliväliriihen toimista olivat jo oikeansuuntaisia, mutta lisää toimia kaivataan. Suomeen tarvitaan kipeästi talouskasvua, joten Keskustanuoret esittääkin mittavaa veropolitiikan uudistamista Suomessa.

Suomessa ansiotulon progressio on liian jyrkkä. Suomeen ei synny niin sanottua varakasta keskiluokkaa, joka luo kulutusvalinnoilla talouskasvun pohjan. Suomalainen keskituloinen ihminen maksaa bruttotuloistaan liki 30% pelkkää tuloveroa, kun vastaava luku on esimerkiksi Ruotsissa alle 26%. Tämä haittaa suomalaista talouskasvua edelleen, sillä keskituloinen ihminen ei saa työstään Suomessa yhtä suurta korvausta kuin muualla. Tällöin työtä havitteleva maahanmuuttaja katsoo kernaasti toisalle, jossa hän saa itse päättää ansaitsemistaan rahoista vapaammin. Vaikutukset ulottuvat myös esimerkiksi perheisiin, joissa korkea verotus näkyy muun muassa halvemman ruuan suosimisessa kotimaisen sijaan. Suomen tulee uudistaa verotustaan, jotta saamme jokaisen Suomessa työssäkäyvän innostumaan niin valtion kuin myös itsensä tulevaisuudesta. Tuloveron progressiota on laskettava maltillisesti kaikissa tuloluokissa ja verotusta siirrettävä työn verotuksesta enemmän kulutusvalintojen haittojen verottamiseen, jotta voimme turvata suomalaisen työssäkäyvän aseman yhteiskunnassa nyt ja tulevaisuudessa.

Suomessa myös yritykset maksavat korkeaa veroa. Arvonlisävero, yhteisövero ja TyEL-maksut lähtevät yrityksen tekemistä voitoista jo ennen kuin yrittäjä on saanut itse palkkaansa ollenkaan. Yrittäjä maksaa vielä YEL-vakuutuksen ja ansio- tai pääomatuloveron tai jopa molempia jakaessaan

yrittäjien voittoja itselleen. Suomessa yrityksillä ei siis ole samoja varoja investoida kuin muualla Euroopassa, sillä yritysten verotus on erittäin korkealla. Esimerkiksi Virossa veroja maksetaan vain, kun yritys jakaa voittojaan. Tällöin virolaisille yrityksille jää enemmän varoja investoida ja kehittää yritystoimintaa, kuten palkata lisää työvoimaa ja tarjota palveluita laajemmin. Suomi tarvitsee tällaista yritysten positiivista kehitystä velkailaan kääntämiseksi ja talouskasvun palauttamiseksi. Emme voi luoda talouskasvua ilman yrittäjien välillä ilmapiiriä, joten Keskustanuoret ehdottavatkin yritysten verotuksen uudelleen tarkastelua. Tällaista tarkastelua voidaan tehdä esimerkiksi yhteisöveron kohdalla. Näin luomme pohjaa uudelle Suomelle, jossa yritykset saavat päättää tuottojensa käytöstä tehokkaammin ja luoda talouskasvua sekä itselleen että koko yhteiskunnalle.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Nykyisessä taloustilanteessa verojen laskeminen lisää alijäämää ja vaatisi entistä enemmän leikkauksia ja velanottoa. Ennen Suomen valtiontalouden tasapainottamista emme voi miettiä verojen merkittävää laskemista. Keskustanuoret pitää kuitenkin huolta keskiluokan menestyksestä tärkeänä huomiona, ja on valmis selvittämään keinoja keskiluokkaisten talouden helpottamiseksi veronkevennyksien kohdentamisella. Suomen kokonaisveroaste ei kuitenkaan merkittävästi poikkea muista Pohjoismaista.

Yritysten verotuksen osalta on tarpeen arvioida keinoja, jotka tukevat investointeja ja kasvua. Esimerkiksi yhteisöveron uudelleenarviointi voi olla hyvä keino lisätä yritysten toimintamahdollisuuksia ja edistää työpaikkojen syntyä. Keskustanuoret korostaa tarvetta käydä avointa ja rohkeaa keskustelua veropolitiikan uudistamisesta talouskasvun turvaamiseksi, ja on kannattanut mm. Ruotsin veromallia, mutta on valmis tarkastelemaan myös Viron veromallia yritysverotuksessa.

35. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomen on oltava valmis vastaanottamaan ilmastopakolaisia

Ilmastonmuutoksen edetessä ilmastopakolaisten määrä tulee kasvamaan. Tänä vuonna on tehty ensimmäiset konkreettiset suunnitelmat kokonaisen uppoavan valtion evakuoimiseksi, kun Tuvalu ja Australia solmivat yhteistyösopimuksen. Juuri nyt on korkea käynnistää keskustelu myös Suomessa siitä, mitä ilmastopakolaisuus meidän mielestämme on ja miten siihen suhtaudutaan.

Myös Suomen täytyy olla valmis ottamaan vastaan ilmastopakolaisia. Siksi siihen täytyy alkaa varautua jo nyt. Tälle täytyy olla selkeä malli, ja Suomen täytyy myös EU-tasolla olla aktiivinen keskustelun edistäjä.

Tämän päivän nuorten elämää ilmastonmuutos tulee muuttamaan radikaalisti monilla tavoilla. Yhteiskunnallinen muutos seuraavien vuosikymmenten aikana tulee olemaan valtava. Keskustanuorina meidän täytyy olla tietoisia aikamme merkittävistä ilmiöistä, ja meiltä täytyy löytyä niihin sanottavaa. Siksi myös Keskustanuorten sisäisesti täytyy aloittaa keskustelu ilmastopakolaisuudesta. Tarvitsemme lisää tietoa siitä, ja uusia näkökulmia.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että Suomessa laaditaan malli ilmastopakolaisten vastaanottamiselle. Suomi on edelleen ilmastoltaan hyvin turvallinen maa, johon meriveden nousu ei vaikuta niin merkittävästi. Siksi meillä on mahdollisuus auttaa myös muita, ja toivottaa tervetulleeksi

ihmiset, joiden kotiseutu muuttuu asuinkelvottomaksi. Ilmastopakolaisuudelle täytyy luoda muusta pakolaisuudesta erillinen systeemi, sillä näiden ihmisten kohdalla lähtökohta on, etteivät he koskaan pysty palaamaan kotiseudulleen. Oikeudenmukaista on, että he pystyvät nopeasti integroitumaan yhteiskuntaan ja saavat uuden kotimaansa kansalaisuuden.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että ilmastonmuutos lisää maailmanlaajuisia muuttoliikettä ja voi johtaa uusiin humanitaarisiin haasteisiin. On kuitenkin tärkeää, että ilmastopakolaisuutta koskeva keskustelu ja mahdolliset toimenpidemallit syntyvät ensisijaisesti kansainvälisten linjausten kautta. YK:lla ja EU:lla on keskeinen rooli linjata, miten ilmastopakolaisuutta määritellään ja millaisia toimintamalleja otetaan käyttöön. Yhden maan oma ratkaisu ilman kansainvälistä yhteensovittamista voisi johtaa epäselvään tilanteeseen, jossa globaalit vastuut ja velvoitteet jakautuvat epätasaisesti.

Suomen tulee olla aktiivinen osa tätä keskustelua EU:ssa ja YK:ssa, mutta kansallisen järjestelmän rakentaminen erillisesti ei ole tarkoituksenmukaista. Kansainvälisen yhteistyön kautta voidaan varmistaa, että taakka ja vastuu jakautuvat oikeudenmukaisesti ja että ilmastopakolaisuutta koskevat ratkaisut perustuvat yhteisiin pelisääntöihin.

36. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Apteekkien vastuuta terveydenhuollossa suuremmaksi – hoitaja apteekkeihin

Julkinen terveydenhuolto nyky-Suomessa on ruuhkautunut paikoittain pahoin, ja terveyskeskusten päivystysten lakkauttaminen kasvattaa jonoja entisestään. Esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella Kuopion yliopistollisen sairaalan päivystyksen rajat ovat paukkuneet jo pitkään, eivätkä lähestyvät alueen muiden yöpäivystysten lakkautukset helpota tilannetta. Apua päivystysten ruuhkautumiseen pitää alkaa etsiä muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

Yksittäisissä apteekeissa ympäri Suomen on käytössä maksullinen terveystestipalvelu, jolla tarkoitetaan sairaanhoitajan työskentelyä apteekin tiloissa. Sairaanhoitajan työtehtäviin apteekissa voi sisältyä esimerkiksi rokotteiden antamista, korvahuuhteluita, verenpaineen mittauksia ja tikkien poistoa. Lisäksi terveystestipalveluun voi kuulua täydennyskouluttautuneen farmaseutin palveluita. Tällöin farmaseutti voi esimerkiksi suorittaa rokottamisia tai esimerkiksi astma- ja diabeteskontrolleja.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että apteekkien terveystestitoimintaa laajennetaan ja levitetään entisestään ympäri Suomen. Tärkeää olisi lisätä tietoisuutta terveystesteistä ja niiden palveluista sekä esimerkiksi terveystestien tarjoamien palveluiden mahdollisesta roolista tulevaisuudessa osana pienempien paikkakuntien sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Esitämme myös, että terveystestipalvelun hinta määräytyy samoin kuin hoitajan vastaanoton hinta terveyskeskuksissa, sillä tällä hetkellä terveystestipalveluiden hinta vaihtelee rajusti riippuen toimipaikasta ja toimenpiteistä. Näemme, että terveystestitoiminta voisi tulevaisuudessa tukea koko Suomen elinvoiman säilymistä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää aloitteen huolen ja ajatuksen siitä, että päivystysruuhkiin tarvitaan uusia ratkaisuja, joissa apteekkeilla voisi olla osansa palveluiden täydentäjänä. Apteekkien terveystieteet voivat paikoin tukea julkista terveydenhuoltoa, mutta Keskustanuoret ei näe tarkoituksenmukaisena velvoittaa apteekkeja laajamittaisesti hoitamaan julkisen sektorin vastuuta.

Kysymys kustannuksista ja palvelun järjestämisvastuusta on ratkaiseva. Malli, jossa apteekkeille siirretään lisää vastuita ilman valtakunnallista ohjausta ja selkeää rahoitusta, ei ole kestävä. Pääpainon tulee olla julkisen terveydenhuollon vahvistamisessa ja sen riittävässä resursseissa. Apteekkien terveystieteet voivat toimia täydentävinä vapaaehtoisina palveluina, mutta ne eivät voi korvata julkisen sektorin tehtäviä ilman rahoituksen ja vastuiden selkeää linjaamista.

37. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kirjojen arvonlisäverosta luovuttava

Hallitus nosti kirjojen arvonlisäveroa vuoden 2025 alussa kymmenestä prosentista neljääntoista prosenttiin. Tämä on väärä suunta aikana, jolloin etenkin nuoria pyritään kannustamaan lukemaan. Vaikka meillä on Suomessa kattava ja pääosin toimiva kirjastosysteemi, ei meidän pidä tehdä kirjojen hankkimisesta vaikeampaa. Etenkin Suomen Kustannusyhdistys ja Kirjailijaliito ovat vastustaneet alv:n korotusta.

Suomi on tunnettu maailmalla hyvästä lukutaidosta ja koulutuksesta. Nyt kun älypuhelimista ja sosiaalisesta mediasta on muodostunut houkuttelevia vapaa-ajan vietto alustoja, tulisi meidän kannustaa ihmisiä, etenkin nuoria, myös lukemaan enemmän kirjoja. On nurinkurista, että Suomi on seissyt Euroopan maiden kirjaverottajien kärjessä ja silti arvonlisäveroa vain nostetaan. Suomen tulisi tehdä toimintaansa jyrkkä korjausliike ja ottaa mallia Norjan ja Ison-Britannian kaltaisista maista, jotka ovat laskeneet kirjojen alv:n nollaan prosenttiin. Tuorein kirjojen nolla alv:n valtio on Tanska, joka on juuri päättänyt luopua kirjojen arvonlisäverosta kannustaakseen nuoria lukemaan. Myös Isossa-Britanniassa on havaittu kirjakauppojen elpymistä, kiitos innokkaiden nuorten lukijoiden. Siinä missä muualla nähdään merkkejä positiiviseen suuntaan etenemisestä, Suomi vaikuttaa laukkaavan päinvastaiseen suuntaan.

Suomen tulisi vihdoinkin kuunnella kirja-alaa ja poistaa kirjojen arvonlisäveron käytöstä, jotta lukuharrastus olisi helpommin lähestyttävä ei vain nuorille, vaan kaikille. Ei ole liian myöhäistä palauttaa lukutaitoa, josta meitä joskus ihailtiin, kunniaan. Suomi tarvitsee jyrkän käännöksen kirjapolitiikassaan!

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kritisoi Orpon hallituksen arvonlisäveron korotuksia, mutta ei kuitenkaan kannata verosta kokonaan luopumista. Keskustanuoret myöskin peräänkuuluttaa kunnallisia kirjastopalveluita, joissa kansalaiset voivat kehittää lukutaitoaan.

38. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Yhden opiskeluoikeuden säännös on rajattava koskemaan vain alemman korkeakoulututkinnon opiskeluoikeuksia

Suomessa noin 25 % korkeakoulujen aloituspaikoista myönnetään vuosittain henkilöille, joilla on jo aiempi opiskelupaikka tai valmis tutkinto. Tämä on ollut merkittävin peruste hallituksen esitykselle niin sanotusta yhden opiskeluoikeuden säännöksestä, jossa ehdotetaan muutoksia yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin.

Esityksen mukaan korkeakouluopiskelijalla voisi olla kerrallaan vain yksi saman tasoiseen tutkintoon johtava opiskeluoikeus. Mikäli opiskelija ottaisi vastaan uuden opiskeluoikeuden, hän menettäisi voimassa olevat saman ja alemman tasoiset opiskeluoikeudet.

Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että kahden maisterintutkinnon suorittaminen samanaikaisesti ei olisi enää mahdollista. Säännöksen tarkoituksena on helpottaa erityisesti nuorten pääsyä korkeakouluun, mutta maisterintutkinnot eivät tähän ongelmaan vaikuta. Maisteriohjelmaan hakeutumisen edellytyksenä on jo suoritettu alemman korkeakoulun tutkinto, joten esityksen ulottaminen myös maisteritasolle rajoittaisi turhaan opiskelijan mahdollisuuksia suorittaa useampaa ylemmää korkeakoulututkintoa samanaikaisesti.

Tästä syystä Nurmijärven keskustanuoret esittävät, että yhden opiskeluoikeuden säännös rajataan koskemaan ainoastaan alemman korkeakoulututkinnon opiskeluoikeuksia (kandidaatin tutkinto ja ammattikorkeakoulututkinto).

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa nuorten akateemista vapautta ja mahdollisuuksia monitieteelliseen opiskeluun. Myös monipuolistuva työelämä tarvitsee nykyään yhä enemmän generalisteja, joilla on osaamista monilta sektoreilta. Peräkkäisten tutkintojen suorittamista nopeampi tapa monitieteellisen osaamisen hankkimiseen voi usein olla usean tutkinnon suorittaminen rinnakkain. Tämän vuoksi Keskustanuoret ei lähtökohtaisesti kannata hallituksen esittämää yhden opiskeluoikeuden säännöstä minkään korkeakoulututkintojen osalta. Opiskelupaikkojen riittävyyteen voidaan vastata paremmin mm. aloituspaikkoja lisäämällä.

Keskustanuoret kuitenkin tunnistaa aloitteen näkökulman eräänlaisena kompromissiehdotuksena ja näkee, että mikäli hallitus päättää edetä asiaa koskevassa lainsäädäntötyössä, tulisi ainakin ylemmät korkeakoulututkinnot jättää aloitteessa ehdotetulla tavalla säännöksen soveltamisen ulkopuolelle.

39. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Helsingin yliopiston maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta siirrettävä Nurmijärvelle

Nurmijärven Keskustanuoret ovat huolissaan Helsingin Viikissä sijaitsevan Suomen ainoan maa- ja metsätaloustieteellisen yliopistotiedekunnan tulevaisuuden toimintaedellytyksistä. Helsingin kaupunki tarvitsee kipeästi lisää maata asumiseen, ja Viikin kampuksen peltoalueet ovat joutuneet kaupunkikehityksen puristuksiin.

Nurmijärven Keskustanuoret esittää ongelman ratkaisemista siirtämällä tiedekunta Suomen suurimpaan maalaiskuntaan Nurmijärvelle. Viikin alueen peltujen myyntivoitoilla olisi mahdollista rakentaa Nurmijärvelle uudet nykyaikaista opetusta vastaavat tilat ja ostaa yliopiston käyttöön riittävä määrä pelto- ja metsämaata. Nurmijärven ja naapurikuntien lukuisat maatalouselinkeinon harjoittajat loisivat yliopiston kanssa lukuisia synergiaetuja, joilla olisi positiivisia vaikutuksia niin alueen elinvoimalle kuin myös yliopistolle ja sen opiskelijoille. Myös opiskelijoiden edullisen

asumisen järjestäminen olisi Helsinkiä helpompaa, sillä asuntojen hinnat ovat alueella Helsinkiä huomattavasti maltillisemmat. Siirto olisi kuitenkin etäisyydeltään maltillinen, jolloin yhteistyö Helsingin yliopiston muiden kampuksien kanssa olisi edelleen mahdollista.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Helsingin kaupungin laajeneminen ja uusien asuinalueiden kaavoittaminen tulevat väistämättä vaikuttamaan myös yliopiston maa- ja metsätaloustieteellisen tiedekunnan toimintaedellytyksiin Viikissä. Keskustanuoret ei kuitenkaan pidä koko tiedekunnan siirtämistä Nurmijärvelle realistisena ratkaisuna. Mahdollinen uudelleensijoittaminen tulee perustua kattavaan selvitykseen.

Keskustanuoret korostaa, että opetuksen ja tutkimuksen käytännön tarpeet tulee turvata sijainnista riippumatta. Yhtenä ratkaisuna voisi olla yrittäjävetoisten yhteistyötilojen hyödyntäminen, jolloin opiskelijat voisivat saada käytännön opetusta aidossa maatalousympäristössä ja samalla maatilayrityksissä voisi toteuttaa yliopiston tutkimusta. Näin vahvistettaisiin opetuksen ja tutkimuksen kytköstä elinkeinoelämään. On myös tärkeää huomioida, että tiedekunnan erottaminen Helsingin muista kampuksista heikentäisi opiskelijoiden mahdollisuuksia verkostoitua muiden alojen opiskelijoiden kanssa.

40. Keskustanuorten Nurmijärven osasto: Keinokuiduista valmistetuille vaatteille tulisi asettaa lisävero.

Mikromuovien vaikutukset ihmisten terveyteen ja niiden päätyminen ympäristöön ovat nousseet vakavaksi ongelmaksi. Tutkimusten mukaan mikromuovit voivat aiheuttaa soluvaurioita, kuten tulehdusta, oksidatiivista stressiä ja kudosaivaurioita. Ne voivat myös lisätä riskiä hengitystiesairauksiin, sydän- ja verisuonitauteihin, aivohalvauksiin, syöpään, hormonihäiriöihin, ruoansulatusongelmiin ja neurologisiin sairauksiin. Huolestuttavasti mikromuoveja löydetään ihmisen kehoista kuten aivoista ja kiveksistä.

Yksi merkittävimmistä ja turhimmista mikromuovien lähteistä ovat keinokuiduista valmistetut vaatteet. Lähes kaikki nämä tuotteet voitaisiin valmistaa luonnonmateriaaleista. Toisin kuin luonnonkuidut, keinokuidut eivät koskaan maadu, vaan jäävät pysyväksi jätteeksi. Ajan myötä nämä jätteet hajoavat mikromuoveiksi, jotka päätyvät vesistöihin ja sitä kautta ravintoketjuun, esimerkiksi kalojen kautta ihmisten ruokapöytään.

Tämän vuoksi Nurmijärven keskustanuoret ehdottavat, että keinokuiduista valmistetuille vaatteille asetetaan lisävero, joka ohjaisi kulutusta kestävämpiin ja terveellisempiin vaihtoehtoihin. On aika luopua muovijätteestä ja siirtyä takaisin kestäviin, luonnonmateriaaleihin, joita ihmiset ovat käyttäneet vuosituhansien ajan.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että mikromuovit ovat vakava uhka ympäristölle ja ihmisten terveydelle. Keinokuiduista valmistetut vaatteet ovat yksi merkittävimmistä mikromuovien lähteistä, ja kulutusta on syytä ohjata kohti kestävämpiä vaihtoehtoja.

Keskustanuorten mielestä keinokuituvaatteisiin kohdistuva lisävero olisi perusteltu ohjauskeino, jolla voitaisiin vähentää ympäristöhaittoja ja lisätä luonnonmateriaalien käyttöä. Samalla on tärkeää kehittää myös muita ratkaisuja, kuten tekstiilien kierrätystä, uusia innovatiivisia kuituja ja kuluttajien tietoisuuden lisäämistä.

41. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: ”Arjen kompassi”- kurssi perusasteen opetussuunnitelmaan

Usein koetaan, ettei peruskoulu anna riittävästi käytännön taitoja arjesta selviämiseen. Tällöin puhutaan esimerkiksi talouden hallinnasta, ensiaputaidoista sekä luonnossa liikkumisen taidoista. Kyseisiä taitoja voidaan oppia perheissä, mutta kaikilla ei ole samanlaisia lähtökohtia. Täten yhteiskunnan tulisi varmistaa, että jokaiselle nuorelle kehittyisi mahdollisimman yhdenvertaiset valmiudet tulevaisuuteen.

”Arjen kompassi”-kurssi sisältää keskeiset kansalaistaidot sekä luontotaidot. Kurssilla käydään läpi taloudenhallintaa, demokratia sekä kriisi- ja turvallisuustaitoja. Samalla kurssilla kehitetään nuorten luontosuhdetta opettelemalla siellä tarvittavia taitoja, kuten suunnistamista, majoittumista ja nuotion sytyttämistä. Tämän ohella opitaan, kuinka luontoa käytetään kunnioittavasti.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittääkin, että perusasteen opetussuunnitelmaan lisätään ”Arjen kompassi”-kurssi. Sen avulla pidetään huoli, että jokaiselle nuorelle kehittyvät käytännön taidot pärjätä arjessa, osallistua yhteiskuntaan ja huolehtia itsestä sekä kanssaeläjästä muuttuvissa olosuhteissa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että täysin uusien sisältöjen lisäämiseen perusopetukseen tulee suhtautua varauksella nykyisten opetussisältöjen laajuuden vuoksi. Aloitteessa kuvattuja taitoja opetetaan jo nyt useiden oppiaineiden osana, ja niiden roolia voidaan näiden oppiaineiden sisällä vahvistaa. Keskustanuoret näkee myös hyvänä harrastamisen Suomen mallin, joka mahdollistaa kyseisten taitojen harjoittelun koulupäivän jälkeen harrastuksissa.

42. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Huolehditaan nestetasapainosta – kaupunkieihin lisää juomavesipisteitä

Aikuisen ihmisen päivittäinen nestetarve on noin 2–3 litraa, joista juomina tulisi saada noin puolitoista litraa ja loput ruoasta. Erityisen tärkeää nestetasapainosta on huolehtia helteellä.

Suomalaiskaupungeissa näkyy harmillisen vähän julkisia juomavesipisteitä eurooppalaisiin vastinkappaleisiin verrattuna. Kaupassa juomavesi on hanaveteen verrattuna kallista, eikä vesipullon täyttäminen yleisissä vessoissa ole kovin houkutteleva vaihtoehto. Ilmastomuutoksen edetessä

hellejaksot pitenevät, jolloin ihmisten nestetarve kasvaa. Kaupungit toimivat lämpösaarekkeina, jolloin hellejaksot ovat siellä erityisen tukalia.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii, että kaupunkien julkisiin sisä- ja ulkotiloihin tulee rakentaa lisää juomavesipisteitä. Vesipisteiden pitäisi olla helposti saatavilla ja niiden tulisi soveltua vesipullojen täyttämiseen. Voimme näin vähentää tarvetta ostaa vettä kaupasta, jolloin myös muoviroskaa syntyy vähemmän.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa huolen nestetasapainosta huolehtimisessa erityisesti hellejaksojen yleistyessä. Kaupunkien tulisi huomioida juomavesipisteet osana kaupunkisuunnittelua ja julkisten tilojen kehittämistä, koska on tärkeää varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus saada puhdasta juomavettä.

43. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lumi ei saa eriarvoistaa – sosiaaliperusteinen auraustuki avuksi arkeen

Suomen talviolosuhteet aiheuttavat ongelmia erityisesti haja-asutusalueilla ja pienituloisten asukkaiden keskuudessa. Kun pihojen ja kulkureittien auraus on kallista, monet ikäihmiset, vammaiset ja vähävaraiset jäävät ilman turvallisia kulkuyhteyksiä, mikä lisää syrjäytymisen ja tapaturmien riskiä sekä vaikeuttaa arjen hoitamista.

Tilannetta voitaisiin helpottaa järjestämällä kunnissa tuki, jonka avulla ne asukkaat, joilla ei ole taloudellisia tai fyysisiä mahdollisuuksia huolehtia lumitöistä itse, saisivat tarvittavan avun. Tuki voisi toteutua esimerkiksi palveluna, johon oikeus määräytyisi sosiaalisiin perusteisiin. Samankaltaista avustusta on kokeiltu yksittäisissä kunnissa, mutta sosiaaliperusteisesta auraustuesta voitaisiin hyötyä ympäri Suomen.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että sosiaaliperusteinen auraustuki otetaan käyttöön kunnissa parantamaan yhdenvertaisuutta, turvallisuutta ja mahdollisuuksia asua omassa kodissa myös talvisin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että lumityöt voivat muodostaa merkittävän esteen erityisesti ikäihmisten, vammaisten ja pienituloisten arjessa selviytymiselle. On tärkeää, että kaikilla on turvalliset kulkuyhteydet myös talviolosuhteissa.

Keskustanuorten mielestä erillisen valtakunnallisen sosiaaliperusteisen auraustuen sijaan kunnilla ja sosiaaliturvajärjestelmällä on jo olemassa keinoja auttaa heikoimmassa asemassa olevia. Kunnat voivat tukea yksityisteiden kunnossapitoa ja lisäksi toimeentulotuen tai kotipalveluiden kautta voidaan tarjota apua yksilöllisiin tarpeisiin. Kokonaisvaltaisen kansallisen auraustukimallin luominen olisi hallinnollisesti hankalaa, eikä se olisi paras keino vastata paikallisesti vaihteleviin tarpeisiin.

44. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Polkupyörät rekisteriin

Pyöräily on monille tärkeä ja ekologinen tapa liikkua ja sen merkitys kasvaa entisestään. Pyöräilyä varjostaa kuitenkin kasvava ongelma: pyörävarkaudet. Vuosittain ilmoitetaan tuhansia varastettuja pyöriä ja vain murto-osa niistä saadaan palautettua omistajilleen. Nykyiset keinot, kuten runkonumerot ja vapaaehtoiset rekisterit, eivät ole osoittautuneet riittäviksi ehkäisemään rikoksia.

Ratkaisuna tähän kasvavaan ongelmaan olisi perustaa virallinen polkupyörärekisteri, jossa ajoneuvorekisterin tapaan, polkupyörät rekisteröitäisiin omistajan nimiin ja myyntitilanteessa rekisteri voitaisiin siirtää uudelle omistajalle. Rekisteri turvaisi käytetyn pyörän ostotilanteen ja varmistaisi, että pyörä on laillisesti myyjän omistama vähentäen siten varkauksien houkuttelevuutta. Jotta järjestelmä olisi sujuva ja pyörien nykyisille omistajille ei syntyisi kohtuuttomia ongelmia, rekisteri tulisi koskemaan vain uusia polkupyöriä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Suomeen perustettaisiin virallinen polkupyörärekisteri, jonka avulla voidaan vähentää pyörävarkauksia, lisätä ostotilanteen turvallisuutta sekä edistää pyöräilemisen houkuttelevuutta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että pyörävarkaudet ovat merkittävä ongelma ja että turvallinen ostotilanne lisää pyöräilyn houkuttelevuutta. Virallisen rekisterin luominen olisi kuitenkin raskas ja kallis järjestelmä, jonka hallinnolliset kustannukset olisivat suuret suhteessa saavutettuihin hyötyihin. Polkupyörien rungoissa on jo nyt tunnistenumerot, joiden perusteella oma pyörä on mahdollista tunnistaa.

45. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Varusmiespalvelusta sisäilmaraitis!

Varusmiespalvelus on jokaisen suomalaisen miehen lain mukainen velvollisuus sekä tärkeä osa Suomen puolustuskykyä. Palvelusolojen tulee olla sellaiset, ettei sen suorittaminen vaaranna kenenkään terveyttä. Useat kasarmit ovat hyvin vanhoja, joita on kyllä parhaansa mukaan koitettu kunnostaa. Kuitenkin monilla kasarmeilla podetaan sisäilmaongelmista, jotka voivat johtaa sairastumisiin sekä pahimmillaan palvelusten keskeytymiseen. Myös palvelusta suorittavien suorituskyky voi alentua, johtuen huonosta sisäilmasta. Tämä on yksi keskeisimmistä uhista maanpuolustuksemme kunnolle, joka aiheuttaa myös lisäkustannuksia valtiolle sairastuneiden korvausten muodossa. Varusmiesten kunto on kaiken A ja O maanpuolustuskyvyssä.

Puolustusbudjettia on korotettu viime aikoina roimasti, jonka tulee näkyä myös kasarmien kattavassa peruskorjauksessa ja uudisrakentamisessa. Terve sisäilma kasarmilla takaa terveemmän ja turvallisen hyvinvointia kohottavan maanpuolustuskoulutuksen.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii, että puolustusbudjettiin kohdistuneet lisäpanostukset näkyvät myös merkittävästi kasarmien sisäilmaongelmien ratkaisemisessa korjausten ja uudisrakentamisen muodossa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Varusmiespalveluksen olosuhteiden on oltava terveelliset ja turvalliset, eikä palveluksen suorittaminen saa vaarantaa kenenkään terveyttä. Puolustukseen on viime vuosina on tehty ja tehdään merkittäviä lisäpanostuksia tuleville vuosille, ja niiden tulisi näkyä myös kasarmien ja muiden puolustusvoimien tilojen kunnossa. Sisäilmaongelmiin on puututtava järjestelmällisesti sekä korjausrakentamisen että uudisrakentamisen kautta. Terveet palvelusolosuhteet turvaavat varusmiesten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn.

46. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lähiluonnon pakkokuutio

Lähiluonnon vaikutus ihmisten hyvinvointiin on merkittävä, jonka vuoksi sen määrä kaavoituksissa tulisi olla määritelty laissa. Lähiluonnolla viitataan tässä tapauksessa täysin vapaaseen luontoon, eikä kuntien hoitamaan viheralueisiin, jotka hyötyjen ohella ovat haitaksi luonnon monipuolisuudelle. Lähiluontoa käsittelevissä tutkimuksissa on kyetty todistamaan se, että luonnossa oleilu sekä hyvä luontosuhde parantaa muun muassa psyykkistä hyvinvointia sekä yleistä terveyttä. Vaikkapa metsäkävelyt alentavat stressiä, mutta samalla parantavat ihmisten puolustuskykyä.

Kunnat saavat suhteellisen vapaasti kaavoittaa alueitaan, kuitenkin niidenkin toimintaan vaikuttavat erilaiset säädökset. Paras keino turvata ihmisten saavutettaviin luontoa olisi kirjata lakiin muun muassa se, kuinka paljon luontoa tulisi olla tietyn kokoisilla asuinalueilla. Tämä tukisi asukkaiden hyvinvointia, jonka lisäksi vähentäisi kaupunkien meluhaittoja ja vahvistaisi luonnon monimuotoisuutta erityisesti myös kasvukeskuksissa.

Täten Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret muodostaa linjan lähiluonnon määrän määrittämisestä maankäyttö- ja rakennuslakiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että lähiluonto on tärkeä osa ihmisten hyvinvointia ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Lähiluonnon saavutettavuus tukee psyykkistä terveyttä, vähentää stressiä ja parantaa asuinympäristöjen viihtyisyyttä.

Keskustanuorten mielestä erillisen lähiluontokiintiön kirjaaminen lakiin ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, sillä aiheeseen liittyvä sääntely on jo uudistumassa muun muassa EU:n ennallistamisasetuksen ja maankäyttö- ja rakennuslain muutosten kautta. Lähiluonnon turvaaminen on tärkeää, mutta se on parasta sisällyttää osaksi jo käynnissä olevia prosesseja.

47. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Opintolainahyvitykseen oikeudenmukaisuutta

Kela maksaa korkeakouluopiskelijoiden opintolainasta 3 300 - 7 600 euroa pois, mikäli opiskelija valmistuu koulusta tavoiteajassa. Voimassa oleva opintotukilaki omaa kuitenkin porsaanreiän, joka johtaa hyvityksen menetyksen varusmiespalveluksen takia. Tämä koskettaa erityisesti

ammattikorkeakoulussa opiskelevia, sillä opintoja ei voi aloittaa pääsääntöisesti kesken lukuvuoden AMK:issa.

Täten esimerkiksi joulukuussa kotiutuvat voivat menettää opintolainahyvityksen, koska laki ei huomioi armeijasta johtuvia poissaoloja ennen opintojen aloitusta tai niiden jälkeen. Lisäksi armeijan aloittaminenkin voi lykkääntyä toiselta asteelta valmistautuneilla seuraavan vuoden tammikuuhun, joka aiheuttaa myös riskin hyvityksen menetykselle.

Toimivin ratkaisu tähän olisi, että opiskeluaika alettaisiin laskemaan vasta ensimmäisestä läsnäolokuukaudesta. Samaa ratkaisua lakiin on esitetty Kelan toimesta. Tilanteen korjaaminen on tärkeää, sillä monilla opiskelijoilla tieto ongelmasta tulee vasta valmistumisen aikaan, joka aiheuttaa voimakasta epäoikeudenmukaisuuden tunnetta. Kansalaisvelvollisuuden suorittaminen ei saisi aiheuttaa taloudellista haittaa.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret tuovat ilmi ongelmaa ja edistävät sekä vaativat sen ratkaisua tulevassa opintotuki uudistuksessa yhdessä sidosryhmien kanssa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kelalla on joustava järjestelmä mm. asevelvollisuuteen tai vanhemmuuteen liittyen. Se ei kuitenkaan huomioi, että kaikkia koulutuksia ei voi aloittaa tai jatkaa kesken lukukauden. Tämä ajanjakso ei saa rankaista opiskelijaa lainahyvityksen määrittämisessä.

48. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kiusaamisen ehkäiseminen ja käsittely kouluissa

Koulujen kiusaaminen on vakava ongelma, joka vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin, oppimiseen ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Nykyisin kiusattu oppilas joutuu usein vaihtamaan koulua, kun taas kiusaaja usein jää samaan kouluun. Tämä ei ratkaise ongelmaa, vaan kiusaaja voi valita uuden uhrin ja kiusaaminen jatkuu. Jokainen lapsi ansaitsee kasvaa turvallisessa ja tukevassa ympäristössä ilman pelkoa kiusaamisesta.

Tutkimukset ja selvitykset osoittavat, että kiusaamisen juurisyiden tunnistaminen ja tehokas puuttuminen vähentävät uusintatapauksia. Ratkaisu perustuu siihen, että kiusaaminen käsitellään systemaattisesti, arvioidaan kiusaajan käyttäytymisen syyt ja toteutetaan tarvittavat tukitoimet sekä uhrille että kiusaajalle.

On inhimillisesti väärin, että kiusaaminen jatkuu ja uhri joutuu kärsimään, kun ongelmaan ei puututa tehokkaasti. Pehmeä ratkaisu, jossa kiusaajan ja kiusatun tilanteet selvitetään perusteellisesti, mahdollistaisi sekä kiusaajan ohjauksen ja tuen että uhrin suojan. Tämä vähentäisi traumaattisia kokemuksia, parantaisi koulujen ilmapiiriä ja auttaisi luomaan turvallisemman oppimisympäristön kaikille oppilaille.

Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret ehdottavat, että koulut ja koulutuksen järjestäjät perustavat alueellisen moniammatillisen tiimin, jonka tehtävänä on käsitellä kiusaamistilanteet kokonaisvaltaisesti. Tiimi koostuu opettajasta, koulukuraattorista, psykologista tai koulupsykologista, sosiaalialan työntekijästä, terveydenhoitajasta, sovittelijasta tai työrauhaohjaajasta, tarvittaessa poliisista ja vanhempien edustajasta.

Moniammatillisen tiimin tehtävänä on selvittää kiusaamisen syyt ja olosuhteet, laatia suositukset kiusaajan ohjauksesta ja tuesta, varmistaa uhrin suojeleminen ja tarvittavat tukitoimet, seurata, että ongelma ei toistu uudelleen ja viime kädessä tehdä päätös kiusaajan siirrosta toiseen kouluun, jos tarvittavaa tuettua oppimisympäristöä ei voida järjestää nykyisessä koulussa. Tiimi puuttuu vain tilanteisiin, joissa kiusaaminen on toistuvaa tai vakavaa, eikä yksittäisistä pienistä jutuista.

Tavoitteena on vähentää kiusaamista, turvata oppilaiden oikeudet ja rakentaa kouluista turvallisia, oikeudenmukaisia ja hyvinvoivia oppimisympäristöjä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee järkevänä toimintatapana sen, että kiusaamisen molemmat osapuolet saavat ammattiapua tapahtumien jälkeen. Nykyisin käytössä olevat menetelmät eivät ole riittäviä, ja erityisesti kiusaajan tilanteeseen puuttuminen jää usein taka-alalle. Kiusaaminen jättää pahimmillaan uhrille elinikäiset traumat, joten ongelmien kasaantumisen ehkäisemiseksi on hyvä, että mahdollisuus asioiden käsittelyyn on jo varhaisessa vaiheessa. Kiusaamisen taustalla on usein kiusaajan oma pahoinvointi, jolloin ammattiavulla voidaan puuttua kiusaajan ongelmiin ja ehkäistä mahdollisia suurempia haasteita. Kuraattorit ja psykologit voivat olla avainasemassa, ja sovittelija voi täydentää tätä työtä silloin, kun muita vaihtoehtoja ei ole saatavilla. Keskustanuoret kuitenkin näkee, että sen lisäksi, että kiusaaminen otetaan tosissaan ja osapuolille tarjotaan apua, tarvitaan myös ennaltaehkäiseviä toimia.

49. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Avovankilamallinen kuntoutusvaihtoehto päihdeongelmallisille vangeille

Suomessa on suuri joukko vankeja, joilla on päihdeongelmia. Nykyinen järjestelmä sijoittaa heidät pääosin suljettuihin vankiloihin, mikä rajoittaa mahdollisuuksia kuntoutukseen ja tutkimusten mukaan lisää riskiä rikosten uusintaan.

Tutkimukset osoittavat, että kohdennettu kuntoutus vähentää rikosten uusiutumista ja lyhentää vankeusrangaistusten kokonaiskestoa. Avovankilamallinen malli, jossa päihdeongelmaiset vangit voivat osallistua intensiiviseen kuntoutukseen ja asteittain siirtyä valvottuun vapauteen, on kustannustehokkaampi kuin pelkkä suljettu vankila, koska se vähentää uusintarikollisuutta, tehostaa työvoiman ja muiden resurssien käyttöä.

Suomalainen vankeinhoito perustuu turvallisuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja inhimillisyyteen. Antamalla päihdeongelmallisille vangeille vaihtoehdon kuntoutusohjelmaan voidaan tukea heidän paluutaan yhteiskuntaan ja vähentää syrjäytymistä. Tämä lisää yksilön hyvinvointia ja tukee koko yhteiskunnan turvallisuutta.

Nykyjärjestelmä kuormittaa vankiloita ja yhteiskuntaa, koska päihdeongelmaiset vangit usein uusiutuvat rikoksiin ja joutuvat jatkuvasti suljettuihin osastoihin. Avovankilamalli tarjoaa inhimillisen vaihtoehdon, joka tukee kuntoutumista, vähentää uusintarikollisuutta ja keventää vankilajärjestelmän kuormaa. Mahdollisuus valita kuntouttava avovankilamalli antaa yksilölle toivoa ja mahdollisuuden muuttaa elämänsä.

Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret ehdottavat, että valtionhallinto selvittää ja pilotoi avovankilamallin perustamista päihdeongelmaisille vangeille, jossa kuntoutus, tuki ja valvottu asteittainen vapaus ovat keskeisiä. Aloitteen tavoitteena on vähentää uusintarikollisuutta, tukea päihdeongelmaisten kuntoutumista ja luoda inhimillisempi, tehokkaampi vankeinhoidon malli.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa päihdeongelmaisten vankien kuntoutuksen kehittämistä ja vankien uusintarikollisuuden ennaltaehkäisyä. Avovankila on tässä työssä yksi keskeinen työkalu.

Aloitteessa esitetty malli, jossa päihdeongelmaisilla vangeilla olisi oikeus valita avo- ja suljetun vankilan välillä on kuitenkin ongelmallinen siinä mielessä, että se ei ota huomioon esimerkiksi tehdyn rikoksen vakavuutta. Keskustanuorten mielestä avovankilaan sijoittamisessa on päihdeongelman lisäksi otettava huomioon muitakin näkökulmia, kuten esimerkiksi vangin vaarallisuus tai tuomion pituus.

50. Helsingin Keskustanuoret: Ruuhkamaksujen avulla halvempaa joukkoliikennettä

Joukkoliikenteen lippujen hinnat ovat kasvaneet merkittävästi esimerkiksi HSL:n alueella, mikä on ymmärrettävästi aiheuttanut närää alueen asukkaissa. Kallistuneista lipuista kärsivät eniten pienituloiset, joilla korotukset tuntuvat merkittävästi lompakossa. Toisaalta taas joukkoliikenneyhtiöt menettävät rahaa, kun yhä useampi matkustaa pummilla. Helsingin keskustanuorten mielestä niillä paikkakunnilla, joissa joukkoliikenne tällä hetkellä toimii, tulisi kaikilla asukkailla olla yhtäläinen mahdollisuus käyttää sitä.

Helsingin keskustanuoret esittää ratkaisuksi ruuhkamaksujen käyttöönottoa suurissa kaupungeissa, josta saatavia tuloja käytettäisiin joukkoliikenteen kehittämiseen ja lippujen hintojen laskemiseen. Ruuhkamaksuja perittäisiin vilkkaimmilla alueilla ruuhka-aikaan autoilevilta. Maksua ei perittäisi joukkoliikenteeltä, takseilta eikä hälytysajoneuvoilta. Samankaltaisia maksuja on jo käytössä ulkomailla useissa suurissa kaupungeissa. Joukkoliikenteen saavutettavuuden parantumisen lisäksi positiivisena hyötynä olisi vähentyneet ruuhkat sekä parantunut ilmanlaatu.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Ks. vastaus aloitteeseen nro 1.

51. Helsingin Keskustanuoret: Suomalaisten kasviproteiinien tuotantoa kasvatettava kunnianhimoisesti

Kasviproteiinit ovat kasvattaneet suosiotaan viime vuosina ja voidaan olettaa, että kehitys tulee jatkumaan samankaltaisena. Ilmaston ja kansanterveyden näkökulmasta on tärkeää, että kasviperäisen ravinnon osuutta kasvatetaan suomalaisten ruokalautasella. Markkinoilla on jo nyt paljon hyviä tuotteita, kuten suomalaisesta kaurasta, herneestä ja härkäpavusta valmistettuja

elintarvikkeita. Osa kotimaisista kasvisruokabrändeistä käyttää kuitenkin osin ulkomailta tuotuja raaka-aineita, koska Suomesta niitä ei ole tarpeeksi saatavilla. Potentiaalia kotimaisen tuotannon kasvattamiseen kuitenkin olisi, sillä Sitran LUKE:lta tilaaman selvityksen mukaan kotimainen kasviproteiinin tuotanto voitaisiin kolminkertaistaa vuoteen 2040 mennessä oikeilla toimenpiteillä.

Helsingin Keskustanuoret vaatii, että kotimaista kasviproteiinin tuotantoa tulee kunnianhimoisesti kasvattaa esimerkiksi luomalla niiden kasvattamiseen kannustava tuki.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä kotimaisen kasviproteiinituotannon kunnianhimoista kasvattamista osana valkuaisomavaraisuuden vahvistamista, maatalouden kannattavuutta ja huoltovarmuutta. Kotimainen herne, härkäpapu, kaura sekä rypsi/rapsi tukevat viljelykiertoa, vähentävät tuontiriippuvuutta ja luovat lisäarvoa ruokaketjuun.

Keskustanuorten mielestä kasvua tulee vauhdittaa vaikuttavuusperusteisilla ja määräaikaaisilla kannustimilla, jotka kohdistuvat sekä pellolle että jalostukseen: sopimustuotannon ja riskienhallinnan kehittäminen, kasvinjalostus ja tutkimus, investointituet jalostuskapasiteettiin sekä julkisten hankintojen kriteerit, jotka mahdollistavat kotimaisten kasviproteiinien käytön. Tavoitteena on markkinaehtoinen kasvu, joka parantaa viljelijän tulosta ja kuluttajan valinnanmahdollisuuksia.

Kasviproteiinien lisääminen ei ole vastakkainasettelu eläintuotannon kanssa: kehitys täydentää kotimaista ruokajärjestelmää ja tukee siirtymää kohti valkuaisomavaraisuutta. Edistämistoimien vaikutuksia tulee seurata ja kohdentamista tarkentaa alueellisten olosuhteiden mukaan.

52. Helsingin Keskustanuoret: Valtion vanhat metsät on suojeltava

Valtio omistaa paljon metsää erityisesti Pohjois-Suomessa, jossa hakkuumäärät ovat koetelleet paikallisten asukkaiden oikeudentajua. Hallitus on nostamassa hakkuista vastaavan Metsähallituksen tulouttamistavoitetta valtiolle, mikä voi tarkoittaa kasvavia hakkuita. Helsingin Keskustanuorten mielestä valtion omistamat vanhat metsät tulee suojella lailla. Päätöksellä turvattaisiin sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä että paikallisten oikeutta yhteisen metsän virkistyskäyttöön. Samalla metsätalouden painopiste siirtyisi enemmän yksityisten omistamiin metsiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa vanhojen metsien arvon ja merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Vanhojen metsien määritelmä on kuitenkin nykyisellään epämääräinen ja suojeltavien metsien kartoittaminen on siten vaikeaa. Metsätalouden piirissä olevien metsien käytön tulee olla mahdollista myös jatkossa. Keskustanuoret kannattavat kestävää metsänhoitoa ja ovat linjanneet mm. metsien uudistamiskriteerien uudelleenmäärittelystä metsälakiin.

53. Helsingin Keskustanuoret: EU:n asetettava talouspakotteita Israelille

Israel on jatkanut hyökkäyssotaansa Gazan kaistalla kansainvälisestä kritiikistä huolimatta. Sen toimet ovat olleet niin ylimitoitettuja, ettei niitä voi perustella Hamasin terrori-iskuilla eikä millään muullakaan. Vuoden 2023 lokakuun 7. päivän jälkeen konfliktissa on kuollut ainakin 60 000 palestiinalaista, joista uutistoimisto Reutersin mukaan yli 30% on alaikäisiä. Tällä hetkellä ei näy merkkejä siitä, että Israel olisi lopettamassa sotatoimia, päinvastoin.

Suomen ja EU:n tulee tehdä kaikkensa siviilien tappamisen lopettamiseksi. EU:n komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on nostanut esiin talouspakotteiden mahdollisuuden Israelille. EU on Israelin merkittävä kauppakumppani, joten esimerkiksi niin kutsutun assosiaatiosopimuksen jäädyttäminen voi olla merkittävä painostuskeino sodan lopettamiseksi. Helsingin Keskustanuoret vaatii, että Suomi seisoo historian oikealla puolella ja ajaa Israeliin kohdistettuja talouspakotteita EU:ssa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tuomitsee Israelin toimet Gazassa ja kokee, että Israelille on asetettava talouspakotteita rauhan edistämiseksi.

54. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Kaikki peruskoululaiset TET-harjoitteluun ruoantuotannon pariin

Suomalaiseen perusopetukseen tulisi aiempaa enemmän sisällyttää huoltovarmuuteen, ruokaturvaan ja maaseutuelinkeinoin liittyvää opetusta. Monille nuorille maaseutu ja ruoantuotannon prosessit ovat täysin vieraita. Kuitenkin nämä ovat huoltovarmuutemme ja terveen elämäntapamme kulmakiviä.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että yksi peruskoulunaikaisista TET-harjoitteluista tulisi suorittaa ruoantuotannon parissa. Harjoittelu voisi tapahtua missä tahansa ruoantuotantoketjun vaiheessa oppilaan kiinnostuksen sekä mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on parantaa suomalaisen ruoantuotannon avoimuutta ja arvostusta, ja tarjota oikeaa tietoa mediassa liikkuvien väärin mielikuvien rinnalle. Lisäksi tavoitteena on lisätä alan kiinnostavuutta ja tunnettuutta nuorten miettiessä ammatinvalintaa.

Suomalainen ruoantuotantoketju ja erityisesti alkutuotanto tarvitsevat osaavia yrittäjiä ja työntekijöitä myös tulevaisuudessa. Tämä olisi yksi askel tärkeässä taistelussa Suomen kriisinkestävyiden ja omavaraisuuden puolesta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa huolen nuorten vieraantumista maaseudusta ja ruoantuotannosta, erityisesti alkutuotannon parissa. Keskustanuoret ei kuitenkaan yhdy aloitteeseen esitettyyn ajatukseen pakollisesta TET-harjoittelusta. TET-jakson yksi keskeinen tarkoitus on tarjota nuorille

mahdollisuus tutustua heitä itseään kiinnostaviin aloihin, mikä tukee yksilöllistä ammatinvalintaa ja motivaatiota. Pakollisuus voi heikentää tätä tavoitetta, ja myös olla käytännössä hankalasti toteutettavissa kaikilla paikkakunnilla, erityisesti kaupunkialueilla. Sen sijaan Keskustanuoret kannattaa, että tilavierailuja edistetään osana peruskoulun opetusta, sekä lisätään kouluille ja opinto-ohjaajille suunnattua materiaalia, joka tuo esiin TET-mahdollisuudet ruoantuotannon kaikilla sektoreilla.

55. Lapin Keskustanuoret: "Kirkollisvero" yritysten kohdalla vapaaehtoiseksi.

Suomessa yritykset eivät enää maksa erillistä kirkollisveroa, vaan se lopetettiin vuonna 1993. Sen sijaan yritysten tuloksesta peritään yhteisöveroa, josta osakeyhtiöt ja osuuskunnat maksavat valtiolle. Vaikka tämä yhteisöveron tuotto ohjautuu osittain evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle, se ei ole kirkollisveroa, vaan osa yrityksen verotusta.

Olemme tulleet tähän ajatukseen sillä onhan kohtuutonta, että kirkkoon kuulumattomien yrittäjien pitää maksaa pakollista kirkollisveroa jäänteinä ajoilta jolloin Luterilaiseen kirkkoon kuulumattomuus oli harvinaisempaa. Nykyään kuitenkin yrittäjissä on paljon kirkkoon kuulumattomia ja muihin uskontoihin kuuluvia henkilöitä.

Tällä voi olla vaikutuksia myös talouskasvuun. Myös pienet verot voivat olla yritykselle liikaa ja voivat rajoittaa talouskasvua näinä talouden tiukkoina aikoina.

Emme suinkaan ole kieltämässä yrityksiä maksamasta veroa kirkolle, mutta vaadimme sen tapahtuvan vapaaehtoisesti yrittäjän omasta tahdosta, jos se on hänelle tärkeä asia.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Seurakuntien yhteisövero-osuus on lakkautettu vuoden 2016 alusta ja korvattu valtion rahoituksella. Valtion rahoitusosuus ei ole riippuvainen yhteisöverokertymästä, vaan se on pysyvä kuluttajahintaindeksiin sidottu valtion menokohde. Aloitteessa esitetty ongelma ei siis ole enää ajankohtainen.

56. Lapin Keskustanuoret: Luterilainen kirkko ja Suomen valtio tulisi erottaa selvemmin toisistaan

Elämme jo 2020-luvulla emmekä Espanjan inkvisition aikana. Emme näe valtion hyötyvän luterilaisen kirkon erityisestä asemasta, emmekä koe kirkon nykyistä asemaa valtioon nähden tarpeelliseksi itse kirkollekkaan ja haluamme asettaa Suomen kaikki uskontokunnat samaan arvoon Suomen perustuslakia noudattavaan asemaan.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ei näe luterilaisen kirkon ja Espanjan inkvisition ajan vertaamista toisiinsa asiallisena. Kysymys kirkon ja valtion erottamisesta on laaja ja monitasoinen, ja liittyy niin kirkollisverotukseen,

julkisoikeudelliseen asemaan kuin perustuslaillisiin kysymyksiin. Aloitteessa esitettyä tavoitetta ei ole muotoiltu riittävän selkeästi, eikä siinä ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä, joiden kautta kirkon ja valtion suhdetta tulisi muuttaa.

57. Lapin Keskustanuoret: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lisärahoitusta tieverkoston kunnossapitoon.

Olemme tulleet tilanteeseen, että kaikkiin Lapin kyliin (myös muissa maakunnissa voi olla sama tilanne) ei enää mene kunnollisia teitä ja näin ollen avunsaanti kyliin voi olla lähes mahdotonta eikä vasteaika vaatimuksia ei voida täyttää. Pitääkö siis ihmishenkiä mennä sen takia, että apu ei pääse perille huonon tieverkoston johdosta.

Työkykyiset ihmiset eivät huonon tieverkoston johdosta välttämättä voi muuttaa omistamalleen talolle, mutta tämä talo voi viedä heiltä etuudet.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa tienhoidon puutteet haja-asutusalueilla, mutta ei näe, miten tieverkoston kunto vaikuttaa aloitteessa mainittuihin etuuksiin. Keskustanuoret peräänkuuluttaa kunnallisia yksityisteiden avustuksia, jotta haja-asutusalueilla tieverkosto pysyy käyttökelpoisessa kunnossa.

58. Lapin Keskustanuoret: Valtiolta rahoitus Kemi-Haaparanta henkilöraide liikenteeseen.

Infra ja kalusto on jo valmiina Kemi-Haaparannan henkilöraide liikenteeseen, vain valtion tuki puuttuu.

Samaan aikaan hallitus on vihjaillut monen miljoonan euron Helsinki-Turku -linjan parannuksilla.

Henkilöraide liikenne ruotsin rajalla lisäisi Lapin matkailun ekologisuutta, sillä tämän jälkeen Lappiin ja muualle Suomeen olisi mahdollista matkustaa raiteita pitkin muualta Euroopasta asti. Tämä lisäisi kansainvälisiä mahdollisuuksia koko Pohjois-Suomen nuorisolle.

VR on julkaissut uusia Pendolino Plus junia, joista 2 runkoa tulee Helsinki-Turku välille ja kaksi Helsinki-Oulu välille. Siirtämällä em. Turkuun menevät junat pääradalle saataisiin uusi junavuoro Haaparannalle saapuvalta Ruotsin aamujunalta ja tämä juna palaisi illalla takaisin Haaparannalle, mistä olisi jatkoyhteys eteenpäin. Jokainen Pendolino Plus juna kulkisi reittiä Haaparanta-Oulu-Helsinki-Oulu-Haaparanta

Tämä mahdollistaisi mm. Interreilaajien matkustamisen Ruotsista Suomeen ja Lappiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa henkilöraide liikennettä Haaparannan kautta Ruotsiin. Kyseisen raideyhteyden sähköistämiseen on käytetty jo merkittävästi varoja, joten on Orpon-Purran

hallitukselta järjenvastainen ja epäjohdonmukainen päätös olla rahoittamatta liikennöintiä kyseisellä rataosuudella.

Keskustanuoret ei kuitenkaan ota kantaa, millä kalustolla VR liikennöinnin toteuttaisi. On tärkeämpää, että henkilöraide liikenne Haaparannan kautta ylipäätään toteutuu, kuin se, toteutuuko se nimenomaisesti Pendolino Plus -junilla.

59. Lapin Keskustanuoret: Tuulivoimaloista kiinteistövero siihen kuntaan, joka niiden hyväksymisestä päättää

Keskustanuoret ei hyväksy suunnitelmia viedä voimalaitosten kiinteistöveroja miltään osin pois niistä kunnista, joissa haitat esiintyvät ja lupapäätökset tehdään. Tasausjärjestelmä latistaisi kuntien intoa luvittaa ja kaavoittaa alueita tuulivoimaloita varten. Se laskisi kunnissa päättäjien ja kansalaisten halua hyväksyä mitään hankkeita.

Vastustamme hallituksen suunnitelmia tasata kiinteistöveroja.

Tuulivoimaloiden ikävähennystä verotuksessa tulisi pienentää, jotta veropohja säilyisi suurena ja haitat kompensoituisivat paremmin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen

Keskustanuoret pitävät tuulivoimalaitosten kiinteistöveron tasausmekanismia perusteltuna, sillä kaikissa Suomen kunnissa ei ole mahdollisuutta rakentaa tuulivoimaa erityisesti Itä-Suomessa. Tuulivoimasta tulevista kiinteistöveroista suurimman osan pitää mennä kuntaan, jossa tuulivoimala sijaitsee, sillä on oikeudenmukaista, että suurin osa taloudellisesta hyödystä menee sinne missä tuulivoimala haitat vaikuttavat kuntalaisten jokapäiväiseen elämään. Samanaikaisesti on oikeudenmukaista, että kunnat, jotka eivät mm. maanpuolustuksellisista syistä voi tuulivoimaa kaavoittaa saavat tästä kompensaation.

60. Lapin Keskustanuoret: Asuntorakentaminen käyntiin 20% poistosäännöllä

Keskustanuoret esittää, että nykyinen 4% asuinrakennuksen vuosittainen poisto korotetaan ainakin määräajaksi uusien asuinrakennusten osalta 20 prosenttiin. Tällöin uusien vuokrattavaksi tarkoitettujen asuntojen rakentaminen tulee huomattavan veroedulliseksi.

Kun yritykset ja yksityishenkilöt saavat merkittäviä vähennyksiä verotukseen uusien asuntojen rakentamisesta, asuntorakentamista käynnistetään määräajan puitteissa hyvin todennäköisesti merkittävästi enemmän. Tämä voi auttaa ratkaisemaan esimerkiksi opiskelijoiden ongelman soluasuntojen puuttumisesta sosiaaliturvan muututtua. Nyt asuntorakentaminen on vähissä, mutta asuntojen ja varsinkin soluasuntojen tarve on monissa kaupungeissa noussut.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että asuntorakentaminen on vähentynyt ja että kohtuuhintaisten asuntojen puute on todellinen ongelma erityisesti opiskelijoille ja nuorille. 20 %:n poistokannustimen käyttöönotto ei kuitenkaan ole tehokkain ratkaisu, sillä se kohdistuisi ennen kaikkea sijoittajiin eikä välttämättä turvaisi kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta.

Keskustanuorten mielestä asuntopolitiikan tavoitteena tulee olla aidosti edullisen asumisen lisääminen, mikä vaatii laajempia toimia kuten opiskelija-asuntojen tuotannon tukemista, kaavoituksen sujuvoittamista ja rakennuskustannusten hillintää.

61. Lapin Keskustanuoret: Mahdolliseksi valita toiseksi kotimaiseksi kieleksi saamenkieli ruotsin kielen sijasta.

Lapin Keskustanuoret esittää, että peruskoulussa tulisi saada mahdollisuus valita toiseksi kotimaiseksi kieleksi saamen kieli pakollisen ruotsin kielen sijasta. Tällöin saamenkieliset tai saamenkielen oppimisesta kiinnostuneet saavat yhtäläiset mahdollisuudet kielen oppimiseen ja harjoittamiseen.

Opiskelijoiden motivaatio kielen opiskeluun nousisi, kun saisi valita opiskeltavan kielen itse. Kielen opetuksella varmistettaisiin myös saamenkielisen palvelun saanti sekä saamen opettajien saatavuus tulevaisuudessa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että laaja kielitaito on aina hyvä asia ja kieliosaaminen hyödyttää koko Suomen kansaa. Suomessa ruotsin kielellä on myös historiallinen ja perustuslaillinen peruste, sillä Suomi on kaksikielinen maa. Ruotsin kielen osaaminen pitää Suomen vahvasti mukana pohjoismaista yhteisöä ja parantaa työllistymismahdollisuuksia niin Suomessa kuin muissa Pohjoismaissa. Keskustanuoret näkee, että kielitaito lisää sisäistä integraatiota ja parantaa tasa-arvoa.

Saamelaisalueella asuvien saamea osaavien oppilaiden tulee lain mukaan saada pääosa perusopetuksestaan saamen kielellä. Saamenkielisessä perusopetuksessa toisen kotimaisen kielen opiskelu ei ole tälläkään hetkellä pakollista. Perusopetuslain tuntijakoasetuksessa todetaan, että jos saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle oppilaalle opetetaan äidinkielenä omaa äidinkieltä, voi opetuksen järjestäjä päättää, miten kielen opettamiseen käytettävä tuntimäärä jaetaan. Oppilaalle voidaan siis opettaa toisen kotimaisen kielen sijasta suomen tai ruotsin kieltä erityisen oppimäärän mukaisesti. Useimmat saamenkielisessä opetuksessa olevat opiskelevatkin saamen kielen ja kirjallisuuden ohella suomi saamenkielisille -nimistä oppiainetta. Keskustanuoret pitää nykytilaa saamenkielisen opetuksen osalta hyvänä.

Ruotsin kielen perusosaamisen saaminen on tärkeää saamen opiskelusta kiinnostuneille nuorille esimerkiksi jatko-opintomahdollisuuksien näkökulmasta. Keskustanuoret näkee, että saamen kielen opiskelumahdollisuuksia olisi hyvä edistää ruotsin kielen ohella, ei sen kustannuksella. Erityisesti Lapissa on jo nyt hyvät mahdollisuudet opiskella saamea peruskoulussa valinnaisena kielenä. Keskustanuoret ei kannata ruotsin kielen opiskelun korvaamisen mahdollistamista saamen opiskelulla muille, kuin saamenkielisessä opetuksessa oleville.

62. Lapin Keskustanuoret: Säilytetään toisen asteen koulutus ilmaisena Euroopan ulkopuolelta tuleville opiskelijoille

Toisen asteen koulutus Euroopan ulkopuolelta tuleville opiskelijoille tulee säilyttää ilmaisena. Ulkomailta tulevat opiskelijat pitävät syrjäseutujen lukioita ja ammattikouluja pystyssä, koska lapsiluku laskee Suomessa jatkuvasti ja suurin osa nuorista katoaa peruskoulun jälkeen kaupunkeihin. Monet Itä- ja Pohjois-Suomen toisen asteen oppilaitokset pienemmissä kunnissa ovat riippuvaisia ulkomailta tulevista opiskelijoista, koska muuten opiskelijoita ei olisi tarpeeksi koulujen ylläpitämiseksi.

Ulkomailta tulevat opiskelijat sopeutuvat Suomen kulttuuriin, oppivat opintojen sekä uusien kavereiden kautta Suomea ja todennäköisesti jäävät Suomeen asumaan. Tämä on parasta mahdollista maahanmuuttoa, kun maahanmuuttaja on jo omaksunut suomen kulttuurin ja integroitunut paikalliseen yhteisöön.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kansainväliset opiskelijat vahvistavat kuntien elinvoimaisuutta ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä mahdollistavat väestönkasvua, sillä he voivat jäädä Suomeen pysyvästi opintojensa jälkeen. On kuitenkin tärkeää, että toiminta perustuu koulutuksellisiin ja yhteiskunnallisiin tavoitteisiin yksittäisten toimijoiden tai välittäjien liiketoiminnan sijaan.

63. Lapin Keskustanuoret: Matkailuvero

Kunnilla tulee olla mahdollisuus kerätä halutessaan matkailuveroa. Hotellit, majoittajat ja muut alustatalouden majoituspalvelut voivat kerätä maksun per majoitustila per yö. Tämä vero tulee jäädä kokonaan kuntaan. Kaupunki saisi päättää veron määrän.

Myös kunnan talouden tulee hyötyä matkailusta suoraan. Kaupungille saattaa matkailusta koitua myös haittoja esimerkiksi jätehuollosta. Haitoista kuitenkin lähes kaikki on ratkaistavissa rahalla. Mikäli kunta ei halua kerätä veroa näin ei ole pakko toimia. Kuitenkin moni Lapin kunta on toivonut pitkään mahdollisuutta kerätä matkailuveroa. Usealta kunnalta tähän löytyisi halukkuutta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että kunnilla on käytössään monipuolisia työkaluja taloutensa vahvistamiseen ja matkailun aiheuttamien kustannusten kattamiseen. Mahdollisuus ottaa käyttöön matkailuvero antaisi kunnille keinon ohjata matkailun tuottoja suoraan paikallisiin palveluihin ja infrastruktuuriin.

Keskustanuorten mielestä veron tulisi olla kunnille vapaaehtoinen, jotta kukin kunta voi itse arvioida sen tarpeen ja mitoittaa veron paikallisen tilanteen mukaan. Näin matkailuverosta voidaan tehdä väline, joka tukee kuntien elinvoimaa ilman, että se heikentää matkailun houkuttelevuutta.

64. Lapin Keskustanuoret: Yleistyneen puskaparkkeeraus yöpymisten johdosta lisättävä jäteastioiden ja yleisten vessojen määrää.

Olemme kaikki nähneet miten siisti pohjois-Norja on huolimatta suurista määristä puskaparkeeraajia. Yksi syy tähän on suuri määrä tienvarressa olevia julkisia ilmaisia wc-tiloja, näiden suunnittelussa on otettu huomioon niiden helppo peseminen ja tyhjennys. Lisäksi näissä on matkailuautoille ilmainen jätevesien tyhjennys mahdollisuus.

Tietenkään näitä wc-tiloja ja roskiksia ei tarvitse lisätä jokaisen tien varteen, vaan vain niiden teiden varsille missä on havaittu suurta haittaa tällaisten tilojen puutteesta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Maastoliikennelaki kieltää moottoriajoneuvon pysäköinnin maastossa ilman maanomistajan tai haltijan lupaa. Puskaparkkeeraus onkin kyseenalaista nykyisen lainsäädännön valossa. Oletettavaa on, että valtaosassa puskaparkkeeraustilanteista lupaa maanomistajalta pysäköintiin ei ole. Keskustanuoret ei kannata laittoman toiminnan edellytysten parantamista julkisin varoin aloitteessa esitettyjä palveluita lisäämällä.

Keskustanuoret näkee, että puskaparkkeerausta koskevaa sääntelyä tulisi tarkastella ja muutostarpeita selvittää Norjan kokemukset huomioiden.

65. Lapin Keskustanuoret: Taloustaito oppiaineeksi peruskouluun ja lukioon

Keskustanuoret kannattavat taloustaitojen tuomista kouluihin. Nykyisellään taloustaitojen opetus ei ole riittävää. Opetus tulisi olla ikätasoon sopivaa talouden etiikkaa, sijoittamista, sosiaaliturvaa ja muita tasavertaiseen osallisuuteen tarvittavia taitoja.

Kansalaisten taloustietojen ja -taitojen kartuttaminen vähentää maksuhäiriömerkintöjä ja varallisuuseroja. Vauraampi ja tietoisempi kansa vähentää merkittävästi sosiaaliturvan tarvetta ja parantaa työntekijöiden asemaa.

Lapin keskustanuoret näkee, että peruskouluun on sisällytettävä myös tärkeitä käytännön taitoja. Nuoret kokevat monet itsenäisen elämän taitonsa puutteelliseksi, sillä verokorttien, sijoittamisen ja korkojen vertailu ja kaltaiset asiat on pakko osata vaikkei niitä opeteta.

Talouteen liittyvän opetuksen avulla vältettäisiin pahimmat kannustinloukkuun putoamiset ja vähennettäisiin syrjäytymistä, kun yksilöillä on tiukempi ote elämästään ja taloudestaan. Tämä luo samalla edellytykset tuleville sukupolville rakentaa kansakuntaa yhä parempien taloustaitojen pohjalta. Tavoitteena tulee olla, että jokaisella on mahdollisuus kartuttaa varallisuutta taitojen puolesta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteen tavoite itsessään on kannatettava, sillä taloustaitojen vahvistaminen on tärkeää yksilöiden hyvinvoinnin, yhteiskunnallisen osallisuuden ja taloudellisen vakauden kannalta.

Peruskoulun ja toisen asteen opetussuunnitelma sisältää tällä hetkellä talouden perusasioita esimerkiksi yhteiskuntaopin ja matematiikan oppimäärässä. Keskustanuoret kuitenkin näkee tämän olevan riittämätöntä. Taloustaitoja tulee edelleen vahvistaa osana olemassa olevia oppiaineita kuten yhteiskuntaoppia, matematiikkaa ja kotitaloutta ilman, että perustetaan kokonaan uutta oppiainetta.

Opetuksen kehittämisessä tulisi panostaa käytännönläheisyyteen ja ajankohtaisuuteen, jotta nuoret saavat valmiuksia oman taloutensa hallintaan.

66. Kainuun Keskustanuoret: Pitkäaikaistyöttömille alempi veroprosentti

Kainuun Keskustanuoret esittää, että pitkäaikaistyöttömän työllistyessä veroprosentti olisi alussa alhaisempi ja nousisi pikkuhiljaa "normaalitasolle". Tämä kannustaisi tekemään töitä, kun käteen jäisi palkasta enemmän kuin tuista, joita saa työttömänä.

Työn tekemisen tulisi aina olla kannattavaa. Tällä hetkellä verotus ei kannusta tekemään töitä esimerkiksi matalapalkka-alalla. Kun veroprosentti nousisi pikkuhiljaa, myös tulot olisivat ehtineet nousta esimerkiksi ylennyksen tai kokemuslisien myötä. Vaikka valtion verotulot vähenisivät, niin pitkäaikaistyöttömien työllistäminen kohentaisi Suomen taloutta. Siksi pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tulisikin tukea alemmalla veroprosentilla työllistymisen alussa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että työn vastaanottamisen tulisi aina olla taloudellisesti kannattavaa, ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä on syytä tukea. Pelkkä veroprosentin madaltaminen ei kuitenkaan ole toimiva ratkaisu, sillä useimmissa tapauksissa verotus ei ole esteenä työllistymiselle. Ongelma liittyy pikemminkin sosiaaliturvajärjestelmän kannustinloukkuihin, kuten suojaosien poistoon ja etuuksien yhteensovittamiseen työn kanssa. Näihin haasteisiin yhtenä ratkaisuna on perustulo, jotta työn vastaanottaminen olisi aidosti houkuttelevaa ja työllistymisen polkuja voitaisiin vahvistaa.

67. Pirkanmaan Keskustanuoret: Työllistyminen huomioitava koulutuksen rahoituksessa

Hyvin toimivassa yhteiskunnassa pystyy toteuttamaan unelmiaan, mutta sitä tärkeämpää on elää hyvää elämää ja saada riittävä toimeentulo. Riittävän toimeentulon saamiseksi on olennaista kouluttautua sopivalle alalle. Tämä ei Suomessa toteudu riittävästi. Koulutusjärjestelmämme ei ohjaa riittävästi ihmisiä oikeille aloille, vaan koulutamme liian vähän ihmisiä työvoimapulasta kärsiville aloille, ja liian paljon ihmisiä työttömäksi heikosti työllistävillä aloilla.

Tämä on tehotonta yhteiskunnan ja yksilön resurssien kannalta. Nykyinen koulutuksen (ammattikorkeakoulu, ammattikoulu, yliopisto) rahoitus tulee vain muutaman prosentin osalta opiskelijoiden työllistymisestä, kun taas opintojen vauhdikkaalle edistymiselle annetaan huomattavasti enemmän painoarvoa rahanjaossa. Pirkanmaan Keskustanuoret kannattaa parempia

kannusteita koulutuslaitoksille, jotta kohtaanto työmarkkinoilla parantuisi. Yksi mahdollinen esimerkki olisi nostaa työllistymisen painoarvoa rahoitusmalleissa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa kuvatun ongelman. Työllisyyttä koskeva rahallinen kannustin on koulutuksen järjestäjien rahoitusjärjestelmässä jo huomiotuna, eikä Keskustanuoret näe tämän kannustimen vahvistamista tarkoituksenmukaisena. Työllisyyden nostaminen liian merkittäväksi rahoitusta ohjaavaksi tekijäksi voisi tehdä rahoituksesta vaikeasti ennakoitavan, sillä työllisyyteen vaikuttaa myös monet sellaiset seikat, joihin koulutuksen järjestäjällä on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa. Opiskelupaikkojen suuntaamiseen työvoimatarpeiden mukaan tulee hyödyntää koulutuksen järjestäjien, työnantajien ja valtion välistä vuoropuhelua sekä valtion harkintaa uusia aloituspaikkoja myönnettäessä. Koulutuksen järjestäjillä tulee olla myös valmius vähentää opiskelupaikkoja aloilta, joilla työllisyysnäköymät ovat pysyvästi heikentyneet.

68. Pirkanmaan Keskustanuoret: Luonnonsuojelua ja turvallisuutta yhdistettävä itärajalla

Keskustanuoret esittävät, että osa EU:n itärajalle suunnitellusta lisärahoituksesta ohjataan luonnonesteiden ennallistamiseen ja suojeluun. Ennallistamalla soita ja aarniometsiä sekä poistamalla tarpeettomia metsäteitä vahvistetaan Suomen maanpuolustusta, vaikeutetaan laitonta maahantuloa ja edistetään luonnon monimuotoisuutta sekä hiilinielujen säilymistä.

Luonnonesteet – kuten suot ja tiheät metsät – ovat historiallisesti osoittautuneet tehokkaiksi puolustukselliseksi tekijöiksi, kuten Pripetin soilla, Raateentiellä ja Laatokan raja-alueilla on nähty. Näiden arvo on tunnustettava myös nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Esitämme, että ennallistamistoimet aloitetaan paikallisilla pilottihankkeilla valtionmailla, jotta kokemuksia saadaan nopeasti ja kustannustehokkaasti. Samalla edistetään Itä-Suomen työllisyyttä ja pidetään rajaseudut elinvoimaisina.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa, että itärajan turvallisuustilanteen ja laajemmin geopolittisen ympäristön vuoksi on ajankohtaista tarkastella rajaseudun luontoa ja maankäyttöä myös puolustuksellisesta näkökulmasta. On tärkeää huomioida luonnonesteiden ja maasto-olosuhteiden merkitys maanpuolustuksessa.

On kuitenkin huomiotava, että aarniometsät ovat luonnontilaisia metsiä, jotka eivät ole metsätalouden käsittelyn piirissä. Niitä ei siten voida ennallistaa, vaan ennallistamistarve kohdistuu nimenomaan ihmisen muokkaamiin alueisiin, kuten talousmetsiin tai ojitettuihin soihin. Ennallistamisen painopistettä tulisi suunnata esimerkiksi soihin, joissa luontainen vesitalous ja monimuotoisuus voidaan palauttaa, ja jotka voisivat toimia myös luontaisina maastoesteinä.

Itärajan metsät ovat laajasti metsätalouskäytössä, ja alueen metsätiet palvelevat sekä metsätaloutta että rajaturvallisuutta. Metsätieverkoston suunnittelussa on tärkeää huomioida sekä luonnon monimuotoisuus että käytännön tarpeet.

69. Pirkanmaan Keskustanuoret: Palautetaan päätehakkuun ikäraja ja järeysvaatimus metsien monimuotoisuuden ja kestävyden turvaamiseksi

Pirkanmaan Keskustanuoret esittää, että Suomessa palautetaan lakiin päätehakkuun alaraja joko ikärajana tai järeysvaatimuksena. Nämä rajat ovat on tärkeitä työkaluja metsien luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä, hiilinielujen turvaamisessa ja kestävä metsänhoidon edistämiseksi.

Nykyinen käytäntö mahdollistaa päätehakkuut liian nuorissa metsissä, mikä heikentää metsien kykyä toimia hiilinieluinä, uhkaa metsälajien elinympäristöjä ja vie tulevalta sukupolvelta mahdollisuuksia hyödyntää metsien koko potentiaalia. Hakkuun lykkääminen lisää myös puuston arvoa ja tuo parempaa tuottoa metsänomistajalle pitkällä aikavälillä.

Esitämme, että lakiin säädetään selkeä päätehakkuun vähimmäisikä tai puuston järeysvaatimus, joka ottaa huomioon metsän kasvupaikan ja puulajin, sekä turvaa metsän ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset arvot. Samalla on varmistettava, että metsänomistajilla säilyy riittävä päätösvalta ja kannustimet kestäväan metsänhoitoon.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa metsälakiin kirjattavaksi määritelmän metsien uudistuskypsyydestä, jolla ohjattaisiin hakkuita varttuneempiin metsiin. Metsien kasvattaminen entistä pidempään edistäisi metsien hiilensidontaa ja hiilivarastojen kasvua sekä tukisi samalla luonnon monimuotoisuutta. Metsien hoito pitkäjänteisesti on keskeistä kestäväan metsätalouden kehittämisessä.

70. Pirkanmaan Keskustanuoret: Sekametsät turvaavat luonnon ja tulevaisuuden – lisätään kannustimia monipuoliseen metsänkasvatukseen

Pirkanmaan Keskustanuoret esittää, että metsänomistajia tulee kannustaa nykyistä vahvemmin kasvattamaan sekametsiä yksipuolisten kuusikkojen tai mäntyvaltaisten metsien sijaan. Monipuolinen puulajirakenne parantaa metsien terveyttä, monimuotoisuutta ja ilmastokestävyyttä sekä lisää metsän pitkän aikavälin taloudellista arvoa.

Yhden puulajin metsiä uhkaavat ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät tuholaiset, kuivuus ja myrskyt. Sekametsät sen sijaan ovat tutkitusti vastustuskykyisempiä ja tukevat lajirikkaampaa eliöstöä. Tämä sataa sekä metsänomistajien että luonnon laariin. Siksi yhteiskunnan on edistettävä aktiivisesti sekametsien syntyä ja säilymistä.

Esitämme, että:

- Metsänhoidon tukia kohdennetaan entistä enemmän sekametsien perustamiseen ja hoidolliseen monipuolistamiseen.

- Metsänhoitosuosituksia uudistetaan tukemaan puulajiston monipuolistamista kaikilla kasvupaikoilla.
- Verotuksellisia tai tukiperusteisia kannustimia kehitetään sekametsiin siirtyville metsänomistajille.
- Selvitetään mahdollisuus asettaa velvoittava minimivaatimus puulajikirjosta uusissa uudistushakkuissa valtion omistamilla tai tukia saavilla yksityismailla.

Tulevaisuuden metsät eivät ole pelkkiä puupeltoja. Sekametsät ovat askel kohti terveempiä metsiä, parempaa luonnon monimuotoisuutta ja kestäväää metsätaloutta. Nyt on oikea hetki tehdä valintoja, joilla turvataan metsiemme arvo myös tuleville sukupolville.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että metsälaki turvaa kestävän metsätalouden ja metsien uudistumisen pitkäjänteisesti. Metsänuudistamisessa on huomioitava, että kaikki puulajit eivät sovi samoille kasvupaikoille. Esimerkiksi männylle, kuuselle ja koivulle on erilaiset edellytykset menestyä ja kasvaa elinvoimaisesti. Tämä on olennainen osa kestäväää metsänhoitoa, jotta uusi metsikkö on terve ja tuottava myös tulevaisuudessa.

Keskustanuorten voimassa olevan linjauksen mukaisesti kannatamme metsälakiin palautettavaksi määritelmää metsien uudistuskypsyystä. Tämä ohjaisi hakkuut ensisijaisesti varttuneempiin metsiin, joissa puun tuotanto on hidastunut eikä hiilensidonta ole enää niin tehokasta. Näin voitaisiin lisätä hiilivarastoja, edistää metsien luontoarvoja ja turvata monimuotoisuutta.

Keskustanuoret tunnistaa sekametsien hyödyt. Keskustanuoret ei kuitenkaan näe erillisen rahoituksen olevan ratkaisu metsien uudistamiseen. Nykyinen lainsäädäntö ja puunmyyntitulot turvaavat metsänomistajien mahdollisuudet huolehtia uudistamisesta. Kestävä metsätalous varmistetaan ennen kaikkea pitkäjänteisellä hoidolla, oikea-aikaisella uudistamisella ja monimuotoisuuden tukemisella, mutta ei uusilla rahoitusmalleilla.

71. Pirkanmaan Keskustanuoret: Päättävältä sairaaloiden päivystyksistä ja palveluista hyvinvointialueille

Suomalaisten oikeus hoitoon ei saa riippua postinumerosta. Viime vuonna ministeriön päätöksillä on suljettu yöpäivystyksiä useissa sairaaloissa, kuten Oulaskankaalla ja Salossa. Päätökset tehtiin kabineteista käsin, vailla todellista ymmärrystä paikallisista tarpeista ja päätösten seurauksista. Tämä kehitys uhkaa potilasturvallisuutta, vaikeuttaa hoitoon pääsyä ja rapauttaa alueellista yhdenvertaisuutta.

Hyvinvointialueet ovat olemassa juuri siksi, että palvelut suunniteltaisiin lähellä ihmisiä ja paikallisiin olosuhteisiin nojaten. Hyvinvointialueiden päättäjät tietävät paremmin kuin ministeriön virkamiehet, millaiset päivystysjärjestelyt turvaavat hoidon, miten pitkät välimatkat vaikuttavat ensihoitoon ja millaisia kustannuksia päätöksistä todellisuudessa syntyy.

Esimerkiksi Salon yöpäivystyksen kohdalla ministeriön säästölaskelmat erosivat merkittävästi hyvinvointialueen arvioista. Oulaskankaan sulkeminen puolestaan pidentää matkoja kymmenillä

kilometreillä ja kuormittaa ensihoitoa kohtuuttomasti. Todelliset vaikutukset jäävät piiloon, jos päätöksiä ohjaavat vain kapeat tilastot ja keskiarvot.

Yöpäivystysten alasajo nakertaa alueiden elinvoimaa: sairaalat menettävät houkuttelevuutta työnantajina ja koulutuspaikkoina, mikä voi johtaa osaaajapulaan ja lisätä eriarvoisuutta.

Pirkanmaan keskustanuoret vaatii, että päätösvalta päivystysverkoista annetaan hyvinvointialueille. Hallituksen ja ministeriöiden ei tule kävellä hyvinvointialueiden päätäntävällän yli. Sosiaali- ja terveysministeriön rooli tulee rajata valtakunnalliseen ohjaukseen, ei yksittäisten sairaalapalveluiden lakkauttamiseen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret peräänkuuluttaa aitoa päätäntävaltaa hyvinvointialueella. Ministereiden taikka hallituksen tehtävä ei ole mikromanageroida hyvinvointialueita, sekä yksittäisiä asiakohtia. Päivistyspalveluista päättäminen kuuluu hyvinvointialueen päättäjille.

72. Pirkanmaan Keskustanuoret: Suomesta matkailun unelmamaa

Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii, että Suomesta tehdään kestävän ja monipuolisen matkailun unelmamaata purkamalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa, panostamalla kansalliseen brändäykseen sosiaalisessa mediassa, vahvistamalla koko maan matkailukohteiden näkyvyyttä sekä tekemällä hallitukseen matkailuministerin salkun.

Matkailu tarjoaa Suomelle valtavia mahdollisuuksia työllisyyden, aluekehityksen ja kansainvälisen näkyvyyden kannalta, mutta sitä rajoittavat edelleen raskaat lupaprosessit ja hallinnollinen sirpaleisuus. Kansainvälisesti Suomi tunnetaan liian yksipuolisesti Lapista ja talvesta, vaikka saaristo, järviolueet, kaupunkikulttuuri ja maaseudun elämysmatkailu ansaitsevat tulla nostetuksi yhtä vahvasti esiin.

Sosiaalisen median kautta Suomesta voidaan rakentaa houkutteleva brändi, mutta se vaatii pitkäjänteistä ja koordinoitua työtä. Jotta matkailun kasvu ja kehittäminen voidaan toteuttaa johdonmukaisesti, tarvitaan selkeä poliittinen vastuu hallituksessa, matkailuministerin muodossa.

Liittokokous katsoo, että sääntelyn keventäminen, näkyvä brändäys ja koko maan matkailun kehittäminen ovat avainasemassa, jotta Suomesta tehdään matkailun unelmamaa, joka houkuttelee ympäri vuoden ja hyödyttää tasapuolisesti kaikkia alueita.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että Suomea kehitetään kestävän ja monipuolisen matkailun kohteena, ja että sääntelyä sujuvoitetaan siellä missä se on tarkoituksenmukaista. Keskustanuorten mielestä erillisen matkailuministerin tehtävän luominen ei kuitenkaan ole tarpeen, sillä matkailun edistäminen kuuluu jo elinkeino- ja aluekehityspolitiikan kokonaisuuteen, jota hoidetaan valtakunnallisesti sekä alue- ja paikallistasolla.

73. Pirkanmaan Keskustanuoret: Työosuusraha lakisääteiseksi ja minimisumma 10 euroon päivältä

Pirkanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret ajaa työosuusrahan muuttamista lakisääteiseksi siten, että työtoimintaan osallistuville turvataan vähintään 10 euroa verovapaata työosuusrahaa jokaiselta osallistumispäivältä. Lisäksi valtio kompensoi hyvinvointialueille tästä aiheutuvat kustannukset.

Työosuusrahan maksaminen on tällä hetkellä hyvinvointialueiden harkinnanvaraista ja sen määrä vaihtelee suuresti. Käytäntö on epäoikeudenmukainen ja asuinpaikasta riippuva, sillä monilla alueilla työosuusrahaa maksetaan vain muutamia euroja tai ei lainkaan. Työosuusraha ei ole palkkaa vaan pieni korvaus osallistumisesta työ- ja päivätoimintaan, ja monille se on ainoa oma, vapaasti käytettävissä oleva raha. Nykyinen taso ei kata edes päivittäisiä kuluja, kuten lounasta tai matkustamista, ja sen vuoksi työosuusrahan merkitys arjessa on huomattavasti suurempi kuin sen euromäärä antaisi ymmärtää.

Työosuusrahan piirissä on esimerkiksi kehitysvammaisia ihmisiä, ja heille työn tekeminen on hyvinvoinnin ja arjessa jaksamisen kannalta äärimmäisen tärkeää. He saavat tehdä oikeasti merkityksellistä työtä, tuntea yhteenkuuluvuutta sekä kehittää sosiaalisia taitoja.

Lakisääteinen vähimmäissumma vahvistaisi yhdenvertaisuutta ja turvaisi, että jokaisella työtoimintaan osallistuvalla on mahdollisuus saada korvaus työstään riippumatta siitä, missä päin Suomea asuu.

Pirkanmaan Keskustanuoret katsoo, että työosuusrahan minimisumman säätäminen lailla on tärkeä toimi oikeudenmukaisemman, osallistavamman ja inhimillisemmän yhteiskunnan rakentamiseksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten mielestä on oikeudenmukaista, että vammaispalvelulain alaiseen työ- tai avotyötoimintaa osallistuva saa korvauksen, joka kattaa nykyistä paremmin toimintaan osallistumisesta aiheutuvat kulut. Kuntouttava työtoiminta on tärkeä osa vammaispalveluiden palveluvalikoimaa.

74. Pirkanmaan Keskustanuoret: Varusmiehille oikeus Kela-tuettuun ateriatukeen opiskelijoiden tapaan

Varusmiehet muodostavat yhden pienituloisimmista väestöryhmistä Suomessa. Varusmiesten päiväraha ei ole pysynyt inflaation ja elinkustannusten nousun tahdissa, mikä tekee palvelusaikana toimeentulosta monille haastavaa.

Pirkanmaan Keskustanuoret esittää varusmiesten ottamista korkeakouluopiskelijoiden tavoin Kela-tuetun ateriatukijärjestelmän piiriin. Tämä mahdollistaisi varusmiehille edullisen ja ravitsevan aterian nauttimisen palveluksen ulkopuolisella ajalla, esimerkiksi lomilla.

Ateriatuki olisi kustannustehokas tapa tukea varusmiehiä, sillä se kohdistuisi suoraan ruokailuun. Lisäksi uudistus olisi symbolisesti tärkeä osoitus yhteiskunnan arvostuksesta varusmiehiä kohtaan heidän suorittaessaan lakisääteistä palvelustaan.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen on Naton päätösten myötä nostettava puolustusmenonsa 5 % bruttokansantuotteesta. Tämä tarjoaa oivallisen tilaisuuden parantaa samalla varusmiesten toimeentuloa, joka on yleisen hintatason nousun myötä entistä heikompaa. Kelan ateriatuki on tähän hyvä ja edullinen keino. Ateriatuki olisi helposti otettavissa käyttöön esimerkiksi vanhainkodeissa ympäri Suomen. Lisäksi ateriatuki saattaisi rikastaa varusmiesten parisuhde-elämää tarjoamalla mahdollisuuden käydä opiskelevan puolison kanssa edullisella opiskelijalounaalla.

75. Pirkanmaan Keskustanuoret: Ilokaasun päihdekäytön rajoittaminen

Ilokaasun käyttö päihteenä on lisääntynyt nuorten keskuudessa viime vuosina. Ilmiö on noussut esiin useiden viranomaisten ja ammattilaisten raporteissa, ja sen yhteydessä on havaittu myös käytettyjen kaasupullojen määrän kasvua julkisilla paikoilla.

Ilokaasun väärinkäyttö aiheuttaa merkittäviä terveysriskejä. Se voi johtaa hapenpuutteeseen, aivovaurioihin ja kuolemantapauksiin. Pitkäaikainen käyttö voi vaurioittaa hermostoa, mikä ilmenee esimerkiksi tasapaino- ja tuntehäiriöinä. Lisäksi on tutkimusnäyttöä siitä, että ilokaasun käyttö voi lisätä mielenterveyden ongelmia.

Kaasua on helposti saatavilla verkkokaupasta, ja sen myyntiä markkinoidaan teknisiin tarkoituksiin, vaikka suuri osa päättyy päihdekäyttöön. Säiliöiden koon kasvu on lisännyt käyttömäärien suuruutta, ja ilmiö on aiheuttanut haittoja myös jätehuollossa. Nykyinen lainsäädäntö ei anna riittäviä keinoja puuttua tilanteeseen.

Pirkanmaan Keskustanuoret esittävät, että:

- Ilokaasun maahantuonti ja verkkokauppa säädetään luvanvaraisiksi.
- Ilokaasun myynti sallitaan vain lääketieteelliseen ja ammatilliseen käyttöön.
- Päihdekäyttöön myynti kielletään.
- Alle 18-vuotiailta kielletään hallussapito.
- Näillä toimilla voidaan vähentää nuorten terveydelle aiheutuvia riskejä ja selkeyttää valvontaa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää ilokaasun päihdekäyttöä merkittävänä terveysriskinä, erityisesti nuorten kohdalla. Nykyinen sääntely ei anna riittäviä keinoja puuttua ilmiöön, ja tilaaminen on liian helppoa. Ilokaasun myynnin, hallussapidon ja maahantuonnin rajoittaminen on tarpeen, jotta nuoria voidaan suojella haitalliselta käytöltä.

76. Pirkanmaan Keskustanuoret: Suomen tunnustettava Holodomor kansanmurhaksi

Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii Holodomorin tunnustamista kansanmurhaksi. Taustaa: Holodomor oli vuosina 1932–1933 Neuvostoliiton toteuttama teko, jonka seurauksena miljoonat ukrainalaiset kuolivat nälkään. Kyse ei ollut luonnonkatastrofista, vaan tietoisesta ja järjestelmällisestä politiikasta, jonka tavoitteena oli murtaa Ukrainan kansallinen identiteetti ja alistaa kansa neuvostohallinnon valtaan.

Laaja kansainvälinen tutkimus tukee tulkintaa Holodomorista kansanmurhana. Euroopan parlamentti sekä useat valtiot ovat jo tunnustaneet tämän tosiasian. Suomen tulee omalta osaltaan osoittaa solidaarisuutta Ukrainaa kohtaan sekä vahvistaa sitoutumistaan ihmisoikeuksiin ja kansainväliseen oikeuteen tunnustamalla Holodomor kansanmurhaksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suuri osa Euroopan maista sekä muista läntisistä demokratioista on jo tunnustanut Holodomorin kansanmurhaksi. Myös Suomen tulisi tunnustaa Ukrainan historian tapahtumat.

77. Pirkanmaan Keskustanuoret: Nikotiinipussien nikotiinin maksimirajat laskettava pohjoismaiselle tasolle

Hallituspuolueet ovat alistuneet nikotiini- ja tupakkateollisuuden tahtotilaan. Suomessa myytävien nikotiinituotteiden kohdalla hallitus on päättänyt sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden asiantuntijalausuntojen vastaisesti asettaa nikotiinipusseissa olevan nikotiinin maksimimäärän rajaksi 16,5 mg/g. Vastaaviin tuotteisiin asetetut nikotiinin enimmäismäärän rajat ovat muissa Pohjoismaissa matalammat. Tanskassa 9 mg/g ja Ruotsissa 12 mg/g.

Pirkanmaan Keskustanuoret vaatii, että hallitus lopettaa nikotiini- ja tupakkateollisuudelle kumartelun ja laskee nikotiinin enimmäismäärän pohjoismaiselle tasolle. Maksimitason tulisi olla maksimissaan 12 mg/g. Lainsäädännön tulee ensisijaisesti aina palvella suomalaisten etua, ei kansainvälisten riistoyhtiöiden. Nykyinen raja vaarantaa suomalaisten kansanterveyden sekä ohjaa kulutusta entistä vahvempiin nikotiinituotteisiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomessa myytävien nikotiinipussien nikotiinipitoisuudet ovat tällä hetkellä selvästi korkeammat kuin muissa Pohjoismaissa, mikä lisää riippuvuuden riskiä ja haittaa erityisesti nuorten terveyttä. Nikotiinipitoisuuden enimmäisrajan laskeminen pohjoismaiselle tasolle, enintään 12 mg/g, olisi johdonmukainen ja kansanterveyden näkökulmasta välttämätön toimenpide. Lainsäädännön tulee ensisijaisesti suojella kansalaisten terveyttä, ei palvella nikotiiniteollisuuden etuja. Lisäksi on tärkeää vahvistaa ennaltaehkäisevää päihdekasvatusta ja valvontaa, jotta nikotiinituotteiden käyttö ei lisääntyisi erityisesti nuorten keskuudessa.

78. Pirkanmaan Keskustanuoret ja Nurmijärven Keskustanuoret: Vangeille tarjottava lähtökohtaisesti pelkästään kasvisruokaa

Rikoslainsäädännön koventamisen myötä Suomen vankilat ovat täyttyneet vangeista. Vankien määrän nopean kasvun myötä myös kustannukset yhteiskunnalle vankien ylläpidosta ovat merkittävästi kasvaneet tilanteessa, jossa julkinen talous on jo valmiiksi haastavassa tilanteessa.

Pirkanmaan ja Nurmijärven keskustanuoret esittävät, että Suomen kaikissa vankiloissa siirrytään tarjoamaan lähtökohtaisesti pelkästään kasvisruokaa vangeille kustannusten laskemiseksi. Julkisen talouden talkoot tulee ensisijaisesti kohdistaa niihin yksilöihin, jotka ovat omalla toiminnallaan vahingoittaneet suomalaista yhteiskuntaa sekä luoneet omalla lain vastaisella toiminnallaan valtiolle merkittäviä lisäkustannuksia. Kasvisruokailuun siirtyminen olisi hyvä tapa saavuttaa säästöjä, sillä se ei heikennä vankien turvallisuutta tai ihmisoikeuksien toteutumista.

Vankien siirtäminen kasvisruokailun piiriin tukee myös Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Kasvisruokailuun siirtyminen vapauttaa myös vankiloiden jo nyt vähäisiä resursseja kun vankien erityisruokavalioiden selvittämiseen ei tarvitse käyttää yhtä paljoa henkilökunnan aikaa.

Hyväksyttäessä aloite vähentäisi vankeinhoidon kustannuksia sekä edistäisi Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Parhaassa tapauksessa vankiloissa syntyvät päästövähennykset mahdollistavat sen, että päästövähennysten tarve kohdistuisi vähemmissä määrin yhteiskunnan muihin sektoreihin, esim. kouluihin ja varuskuntiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa näkemyksen siitä, että kasvisruokailun lisääminen vankiloissa on sekä taloudellisesti että ekologisesti perusteltua. Kasvisruoka on lähtökohtaisesti kustannustehokasta ja ympäristöystävällistä. Sen käyttö julkisissa ruokapalveluissa edistää Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.

On kuitenkin tärkeää, että kasvisruokaan siirtymistä ei kehystetä rangaistuksena, vaan osana kestäviä ja yhdenvertaisia ruokapalveluja. Jokaiselle vangille tulee turvata riittävä ja terveellinen ravinto, ja erityisruokavaliot sekä terveydelliset tarpeet on huomioitava. Kasvisruoan tarjoaminen vankiloissa lähtökohtana voi kuitenkin muodostaa järkevän ja vankien vakaumuksesta riippumattoman, yhdenvertaisen mallin, joka tukee sekä julkisen talouden kestävyyttä että ympäristön hyvinvointia.

79. Keski-Suomen Keskustanuoret: Ansiotuloverotuksen progressiota lievennettävä

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että Suomen ansiotuloverotuksen progressiota lievennettäisiin edelleen. Ansiotuloverotuksen progression lieventämisen jälkeen lisätuloista jäisi enemmän käteen. Tämä kannustaisi erityisesti keskituloisia ja ylimpiä tuloluokkia tekemään enemmän töitä. Tämän lisäksi matalampi verotus voisi auttaa korkeasti koulutettujen ja erikoisosaajien houkuttelussa Suomeen töihin. Työnteon lisääntyminen ja erikoisosaajien maahanmuutto olisivat Suomelle positiivisia asioita.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Progressiomallin muuttaminen siltä osin, että keskituloisten verotus olisi pienempää, on kannatettavaa. Keskustanuoret ei kuitenkaan pidä hyvänä vaihtoehtona laskea progressiota kaikissa tuloluokissa, sillä tämä nostaisi vähätuloisten verotusta ja laskisi suurituloisten verotusta suurentaen tuloeroja.

80. Keski-Suomen Keskustanuoret: Nikotiinituotteiden ikäraja 20 ikävuoteen

Nuorten nikotiinin käyttö on lisääntynyt nopeasti, ja etenkin nikotiinipussit houkuttelevat helppokäyttöisyytensä ja helpon salattavuuden takia. Moni aloittaa käytön jo alaikäisenä, vaikka nikotiini aiheuttaa nopeasti riippuvuutta ja heikentää nuorten keskittymistä, oppimista ja unta.

Jos ikäraja nostetaan 20 vuoteen, nuorten olisi paljon vaikeampi saada nikotiinituotteita. 20-vuotiaat eivät myöskään yhtä helposti osta tuotteita alaikäisille kuin 18-vuotiaat. Tämä auttaisi ehkäisemään riippuvuuksia ja viestisi selkeästi, että nikotiinituotteet eivät kuulu nuorille.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Nikotiini aiheuttaa nopeasti riippuvuutta ja heikentää nuorten hyvinvointia, keskittymiskykyä ja oppimista. Nikotiinituotteiden ikärajan nostaminen 20 vuoteen olisi keino ehkäistä nikotiiniriippuvuuden syntymistä ja vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tuotteita. Samalla muutos tukisi laajempaa tavoitetta nikotiinittomasta Suomesta. Keskustanuoret pitää tärkeänä, että ennen lainsäädännöllisiä toimenpiteitä selvitetään päätöksen vaikutukset esimerkiksi valvontaan ja nikotiinituotteiden laittomaan välitykseen.

81. Keski-Suomen Keskustanuoret: Syntyvyys kasvuun isyysämpärillä!

Suomen syntyvyys on historiallisen alhaisella tasolla, ja väestöennusteet osoittavat, että uusien lasten määrä ei riitä turvaamaan yhteiskunnan tulevaisuutta ilman konkreettisia tukitoimia perheille. Äitiyspakkaus on jo pitkään ollut käytännöllinen ja arvostettu apu, mutta se koskee vain äitejä. Isien rooli vanhemmuudessa tarvitsee vastaavaa tunnustusta ja tukea.

Ehdotamme, että Suomi ottaa käyttöön isyysämpärin, joka jaetaan kaikille uusille isille lapsen syntymän yhteydessä. Isyysämpäri olisi sekä symbolinen että käytännöllinen tuki, sisältäen esimerkiksi vauvanhoitoon liittyviä tarvikkeita, opasvihkosen isän roolista sekä pieniä arkea helpottavia tuotteita.

Isyysämpäri tukisi isien aktiivista osallistumista lapsen hoitoon, edistäisi sukupuolten tasa-arvoa vanhemmuudessa ja vahvistaisi perhemyönteistä ilmapiiriä. Se myös viestisi konkreettisesti: isyys on tärkeä, arvokas ja yhteiskunnallisesti tuettava rooli. Pienillä, mutta näkyvillä teoilla voimme saada suuriakin asioita aikaan.

Suomalaiset ovat valmiita jonottamaan lukuisia tunteja ilmaisia ämpäreitä. Isyysämpäri olisi sekä käytännöllinen apu että vahva symboli. Sillä olisi mahdollisuus muodostua pysyväksi ja tunnistettavaksi osaksi suomalaista perhepolitiikkaa äitiyspakkauksen rinnalle sekä lähettää selkeä viesti: Suomi tarvitsee isiä – ja Suomi tarvitsee lapsia.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että äitiyspakkaus sisältää lähinnä lapsen hoitamiseen liittyviä tuotteita, joiden käyttö kuuluu molemmille vanhemmille. Tämän vuoksi Keskustanuoret ei näe, että tarvitsisimme erillisiä äitiyspakkausta ja isyysämpäriä.

Keskustanuoret haluaa korostaa, että vanhemmuus on ensisijaisesti vanhempien yhteinen projekti rakkaan lapsensa hyvän kasvun eteen. Tämän vuoksi Keskustanuoret ovat avoimia äitiyspakkauksen nimen päivittämisestä esimerkiksi "vauvapakkaukseksi" tai "vanhempainpakkaukseksi".

82. Keski-Suomen Keskustanuoret: Oppisopimukseen valtion tukea

Oppisopimus on loistava koulutusvaihtoehto opiskelijoille, jotka haluavat oppia tekemällä töitä, eivätkä koulunpenkillä istumalla. Tähän hyvä esimerkki on esimerkiksi rakennusalat. Ongelmana on vain se, että oppisopimuspaikkoja on vaikea löytää ja vielä vaikeampi saada. Tähän on syynä se, että yritykset ottavat hirveän riskin tällä hetkellä palkatessaan oppisopimusopiskelijan, koska yritys joutuu käyttämään rutkasti resursseja oppisopimusopiskelijaan. Mitä jos opiskelut eivät onnistu? Mitä jos oppilas ei jääkkään alalle tai lopettaa opinnot kesken? Oppisopimusopiskelijat eivät kuitenkaan vie työpaikkoja ammattilaisilta, vaan nimenomaan tarjoavat niitä. Tarvitsevat yritykset heitä, jotka näyttävät miten vaaditut työt tehdään.

Keski-Suomen Keskustanuoret ehdottaa valtiolta takausta oppisopimusopiskelijasta, jos opiskelut menevät pieleen tai yritys ei ole tyytyväinen opiskelijan panokseen. Näin yritykset eivät ottaisi niin suurta riskiä ottaessaan oppisopimusopiskelijaa töihin. Oppisopimus tarjoaa loppujen lopuksi enemmän mahdollisuuksia opiskella ammatti, sekä työllistyä opiskelijan valmistuttua.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Oppisopimustyönantaja saa jo nyt taloudellista korvausta opiskelijan kouluttamisesta. Koulutuskorvauksen määrä riippuu koulutusalaista sekä koulutukseen liittyvän lähi- ja etäopetuksen hinnasta. Koulutuskorvaus sovitaan tapauskohtaisesti oppisopimusta tehtäessä oppisopimusjärjestäjän kanssa. Mikäli oppisopimuskoulutukseen otetaan työtön henkilö, voi työnantaja saada myös TE-toimiston maksamaa palkkatukea.

Keskustanuoret ei kannata uuden takausjärjestelmän luomista oppisopimuskoulutukseen, mutta suhtautuu myönteisesti selvitykseen siitä, onko nykyinen koulutuskorvausten taso riittävä. Keskustanuoret kuitenkin muistuttaa, että vastuuta ammatillisesta opetuksesta ei voi sysätä liikaa työnantajille, vaan ammattioppilaitoksilla tulee olla riittävät resurssit koulutuksen järjestämiseen.

83. Keski-Suomen Keskustanuoret: Sosiaaliturvaa alennettava

Sosiaaliturvaa on alennettava. Haluammeko me tosiaan sellaisen Suomen, missä sosiaaliturvalla pystyy elämään yhtä hyvin kuin pienipalkkaisten töiden palkalla ellei jopa paremmin? Haluammeko me, että Suomeen tulee maahanmuuttajia helppojen sosiaalietuuksien perässä? Sitä emme halua, sitä ei halua Suomi.

Me emme halua sitä Suomea, jossa pienipalkkaista työtä ei ole kannattavaa tehdä. Haluamme kannustaa kaikkia työkykyisiä, sosiaaliturvan varassa eläviä, hakemaan töitä. Keski-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että sosiaaliturvan alentamisen eteen on tehtävä tarpeellisia muutoksia. Täten kykenemme poistamaan ylimääräisiä kannustinloukkuja, jotka passivoivat yhteiskuntamme rattaita.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteessa nostetaan esiin tärkeä tavoite työnteon kannattavuuden parantamisesta ja kannustinloukkujen purkamisesta, mutta Keskustanuoret ei näe sosiaaliturvan yleisen tason heikentämistä parhaana vaihtoehtona tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Keskustanuorten linjan mukaisesti sosiaaliturvamallin tulee olla vastikkeeton perustulo, joka turvaa kaikille perustoimeentulon ja poistaa työnteon kannustinloukkuja. Työn on oltava aina kannattavaa, mutta sosiaaliturvaa ei tule heikentää niin, että se vaarantaa ihmisten perustoimeentulon tai lisää köyhyyttä. Kestävä ratkaisu on järjestelmän yksinkertaistaminen ja kannustavuuden vahvistaminen, ei etuuksien leikkaaminen.

84. Keski-Suomen Keskustanuoret: Lääkäreille työsitoumus julkiseen terveydenhuoltoon

Laäketieteen lisensiaatin koulutus on yhteiskunnalle hyvin kallis tutkinto. Esimerkiksi Helsingin Yliopistossa kohdennetaan ylivoimaisesti eniten opetusresursseja lääketieteen opiskelijalle. (Lähde: Ylioppilaslehti 24.3.2022 <https://ylioppilaslehti.fi/2022/03/oikeustieteellisella-tiedekunnalla-onhelsingin-yliopiston-niukkimmat-opetusresurssit-meidan-ylioppilaamme-valmistuvat-nytheikommilla-evailla-kuin-kymmenen-vuotta-sitten/>) Lääketieteen koulutus on hyvin suosittu opiskeluala, ja hyvin monelle opiskelemaan pääsy on pitkällisen työn ja useiden hakukierroksien tulos.

Samaan aikaan erityisesti julkisessa terveydenhuollossa on merkittävä lääkäripula. Hyvinvointialueiden taloutta haastaa erityisesti ilmiö, jossa lääkärit siirtyvät töihin yksityisiin terveyspalveluyrityksiin, jotka tarjoavat heidän työvoimaansa julkiselle sektorille korkeaan hintaan lääkäripulaa paikkaamaan. Tämä yhtälö on kestämaton.

Suomessa on jo nyt käytössä työvelvoite joillain yhteiskunnan turvallisuuden ja toiminnan keskeisissä ammateissa. Tällä hetkellä sotilaat ja rajavartijat sitoutuvat koulutuksensa jälkeen työskentelemään valtiolla koulutustaan vastaavissa työtehtävissä. Näin on pystytty varmistamaan rajavartiolaitoksen ja puolustusvoimien henkilöstöresurssit.

Terveydenhuolto on tällä hetkellä kriisissä, ja terveydenhuollon saatavuus aidosti vaarantuu. Julkinen valta on perustuslain nojalla vastuussa riittävien terveyspalveluiden järjestämisestä, eikä tätä velvoitetta ole yksityisillä terveyspalveluyrityksillä. Lääkärityövoiman määrän ollessa rajallinen on

välttämätöntä tehdä toimenpiteitä lääkärin saatavuuden varmistamiseksi julkisessa terveydenhuollossa.

Esitämme, että suomalaiseen yliopistoon lääketieteen lisensiaatin koulutusohjelmaan valittavan on annettava työskentelysitoumus määräajaksi julkisessa terveydenhuollossa. Tämä on perusteltua 41 ennen kaikkea edellä kuvatun julkisen terveydenhuollon saatavuuden varmistamiseksi. Lisäksi työvelvoite olisi hyvin maltillinen vastine valtion kustantamasta maksuttomasta koulutuksesta, jonka järjestämisen kustannus on hyvin merkittävä, ja joka tarjoaa saajalleen keskimäärin erittäin hyvän tulotason ja käytännössä varman työllistymisen. Velvoite ei myöskään aiheuttaisi vaaraa lääkärin koulutusmäärien laskusta, sillä lääketieteen lisensiaatin koulutukseen on jo nyt vuosittain moninkertainen määrä hakijoita aloituspaikkamäärään nähden. Sitoumuksen määräajaksi ja muiksi perusteiksi voisi soveltaa esimerkiksi samankaltaisia ehtoja, jotka on säädetty maanpuolustuskorkeakoulua koskevassa puolustusministeriön asetuksessa sitoumusajoista ja sitoumuskorvauksista (1126/2008)

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Elinkeinonvapauteen puuttuminen tulee olla viimesijainen keino lääkäripulan ratkaisuun. Ensisijaisia keinoja julkisen sektorin lääkäripulan ratkaisuun ovat esimerkiksi vuokralääkärin hinnoittelun säätöleminen lainsäädännöllä, yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten leikkaaminen tai uudelleen kohdistaminen ja osan lääkärin työtehtävistä rajaamista vain virkasuhteiselle lääkärille. On myös huomionarvoista, että opiskeluaikana lääkäreillä on velvollisuus työskennellä julkisella sektorilla osana opintojaan. Lisäksi enemmistö lääkäreistä suorittaa erikoislääkärin tutkinnon uransa aikana, jolloin on velvoite työskennellä julkisella sektorilla osana erikoistumista.

85. Keski-Suomen Keskustanuoret: Yrityksille helpotusta työntekijöiden palkkaamiseen ja irtisanomiseen

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että liittokokous sitoutuu ajamaan toimia, jotka helpottavat yrityksiä palkkaamaan ja tarvittaessa irtisanomaan työntekijöitä. Nykyään monelle yritykselle työntekijän palkkaaminen on liian iso riski, ja järjestelmä tekee siitä hankalaa. Tämä vähentää halua palkata uusia työntekijöitä ja kasvattaa työttömyyttä.

Suomessa oli elokuussa 2025 yhteensä 311 100 työtöntä työnhakijaa, mikä on 31 500 enemmän kuin vuotta aiemmin (KEHA-keskus, Työllisyyskatsaus 2025). Myös Tilastokeskuksen mukaan työttömiä oli keväällä 25 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työpaikkoja ei siis synny riittävästi, vaikka tekijöitä olisi.

Työnantajan riski on nykyisin kohtuuton. Sairauspoissaoloista 60 päivää maksetaan työnantajan pussista. Äitiyslomalla pienet yritykset maksavat kolme kuukautta palkkaa, vaikka lapsen syntymä on koko yhteiskunnan etu. Tämä voi pahimmillaan estää rekrytointeja ja luoda painetta olla palkkaamatta nuoria naisia, mikä ei ole hyväksyttävää. Lisäksi koeajan jälkeen irtisanominen on lähes mahdotonta, ja yleiskorotukset nostavat palkkoja myös huonoina aikoina, vaikka hintoja ei voisi nostaa.

Tilanne johtaa siihen, että yritykset palkkaavat mieluummin tuttujen kautta. Duunitorin Rekrytointitutkimuksen (2025) mukaan hakijapula on työnantajien suurin ongelma, vaikka samaan aikaan työttömyys kasvaa. Tämä osoittaa, että järjestelmä ei toimi.

On muistettava, että yrittäjät eivät ole ahneita kapitalisteja, vaan hyvinvointivaltion perusta. Julkinen sektori ei pyöri ilman yksityisten yritysten maksamia veroja. Siksi on välttämätöntä helpottaa yritysten mahdollisuuksia palkata ja irtisanoa työntekijöitä, jotta työpaikkoja syntyy lisää ja hyvinvointiyhteiskunta pysyy pystyssä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret haluaa madaltaa pienten yritysten kynnystä palkata uusia työntekijöitä. On kuitenkin huomionarvoista, että nykyinen hallitus aikoo helpottaa työntekijöiden irtisanomista ja sen vaikutuksia on syytä seurata ennen seuraavia toimenpiteitä. Yrittäjien käytössä on nykyiselläänkin työkaluja, jotka pienentävät uuden työntekijän palkkaukseen liittyviä riskejä kuten esimerkiksi 6 kuukauden koeaika.

Keskustanuorten mielestä on tärkeää yrittäjyyden tukemisen lisäksi pitää huolta työntekijöiden asemasta. Aloitteessa esiin nostettua nuorten naisten asemaa työmarkkinoilla ei paranneta heidän irtisanomistaan helpottamalla, vaan ensisijaisesti kompensoimalla mahdollisen vanhemmuuden kustannuksia työnantajille nykyistä paremmin.

86. Etelä-Savon Keskustanuoret: Suomeen eläkekatto

Jokaisella meistä täytyy olla mahdollisuus arvokkaaseen vanhenemiseen. Etelä-Savon keskustanuoret eivät usko, että siihen tarvitaan monien tuhansien eurojen eläkettä.

Yhteiskuntamme ei kestä vanhenevaa ikärakennettamme ja meidän pitää reagoida valtiontalouden ja tulevien eläkkeiden pelastamiseksi. Eläkkeiden omaisuudensuojaa tulee muokata ja eläkkeille pitää asettaa tiukka eläkekatto. Tällä hetkellä suomessa 15 % eläkkeensaajista saa yli 3000 € eläkettä. Sukupolvien tasa-arvon vuoksi olisi tärkeää, että nyt käynnissä oleviin valtiontalouden pelastus talkoisiin osallistuisivat kaikki. Viimeisimmät leikkaukset ovat osuneet vahvasti nuoriin, niin perhettä perustaviin kuin opintojaan käyviin ihmisiin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Eläkekatto on keino edistää sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta ja tasata yhteiskunnan taloudellisia vastuita erityisesti tilanteessa, jossa nuoremmat sukupolvet kantavat kasvavaa taloudellista taakkaa väestörakenteen murroksessa. On kuitenkin huomioitava, että eläkekatto ei yksin ratkaise eläkejärjestelmän ja valtiontalouden haasteita. Asiaa on syytä selvittää tarkemmin ja tarkastella myös muita keinoja, kuten suurituloisten eläkkeiden progressiivisempaa verotusta. Tavoitteena tulee olla sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

87. Etelä-Savon Keskustanuoret: Ulosoton korkoa madallettava niille, jotka pysyvät maksuohjelmassa.

Nuoret velkaantuvat nopeammin ja nuorempina kuin koskaan. Lähes kaiken ruokalahettipalveluista lähtien voi ostaa osamaksulla. Maksuongelmat ovat seuranneet trendin perässä. Ulosoton korko on tällä hetkellä Suomessa 7 % tai 8 % + EKP ohjauskorko. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilö, jolle on syystä tai toisesta kertynyt ulosottoon suuri summa, ei todennäköisesti sitä pyri aktiivisesti lyhentämään, vaan jättäytyy tukien varaan. Etelä-Savon Keskustanuoret esittää, että henkilö joka vuoden ajan pystyy työllä lyhentämään ulosoton velkaansa, olisi oikeutettu madallettuun korkoon. Tämä muutos kannustaisi ihmisiä hakemaan töitä, eikä ulosoton velka tuntuisi niin ylittse pääsemättömältä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Yksityishenkilölle voidaan myöntää käräjäoikeudessa velkajärjestely, jossa velkoja voidaan pienentää merkittävästi tai jopa kokonaan. Myös velkaneuvonnassa laaditaan maksujärjestely saatavien maksamiseksi. Aloitteessa esitetty ulosoton koron lasku voisi synnyttää ristiriitaisen tilanteen yleisen viivästyskoron tasoon nähden.

Keskustanuoret tunnistaa ulosoton olevan inhimillinen tragedia, jossa pahimmassa tapauksessa velkoja maksetaan vuosikymmeniä. Keskustanuoret kannattaa yksityishenkilön velkajärjestelyn ehtojen tarkastelun aloitteessa esitettyjen haasteiden huomioimiseksi.

88. Satakunnan Keskustanuoret: Lomituspalvelu mehiläistuottajille

Mehiläistenhoito on tärkeä elinkeino esimerkiksi maaseudulla, lisäksi mehiläistenhoito on luonnon monimuotoisuuden ylläpitämistä. Kuitenkin mehiläistuottajat kohtaavat monia haasteita. Mehiläistarhaajat ovat esimerkiksi ainoa kotieläintuottajaryhmä, jolla ei ole oikeutta maatalouslomittajaan. Tämä asettaa heidät eriarvoiseen asemaan verrattuna muihin kotieläintuottajiin. Sairastumisen tai onnettomuuden sattuessa hoitokauden aikana voi otettu riski koitua tarpeettomasti taloudelliseksi haasteeksi.

Mehiläistenhoito on elintärkeä osa ekosysteemiä ja maataloutta. Haluamme, että yhteiskunta tunnistaa tämän arvon paremmin ja tarjoaa mehiläistuottajille enemmän koulutusta, neuvontaa ja tukia, jotka auttavat heitä sopeutumaan paremmin erilaisiin haasteisiin alan tulevaisuuden kannalta. Esitämme, että maatalouslomittajapalvelut laajennetaan koskemaan myös mehiläistarhaajia, jotta tuotannon jatkuvuus taataan.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Lomituspalvelu on tarkoitettu maatalousyrittäjille jotka työllistyvät kotieläinten parissa. Eläimet vaativat päivittäistä hoitoa ja lomitusjärjestelmä mahdollistaa maatalousyrittäjän vapaan. Mehiläistuotanto ei sido yrittäjää päivittäiseen työhön eikä sitä siksi tule rinnastaa muihin kotieläimiin.

89. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Yhdenvertaisuutta uskonnollisten yhteisöjen verotusoikeuteen

Suomen perustuslaki ja uskonnonvapauslaki takaavat jokaiselle oikeuden harjoittaa omaa uskontoaan ja kuulua haluamaansa uskonnolliseen yhteisöön. Nykyisin verotusoikeus on kuitenkin varattu vain evankelis-luterilaiselle kirkolle ja ortodoksiselle kirkolle. Tämä poikkeusasema on historiallinen jäännös, joka ei vastaa nykypäivän yhdenvertaisuusperiaatteita.

Suomessa toimii kymmeniä rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia, kuten katolinen kirkko, islamilaiset yhdyskunnat, juutalaiset seurakunnat, vapaakirkko ja buddhalaiset yhteisöt. Ne tarjoavat jäsenilleen hengellisen työn lisäksi sosiaalista tukea, yhteisöllisyyttä, hyväntekeväisyyttä ja kulttuuritoimintaa. Näistä huolimatta ne joutuvat rahoittamaan toimintansa täysin omatoimisesti, ilman valtion veronkannon apua.

Esitämme, että lainsäädäntöä muutetaan siten, että kaikilla rekisteröidyillä uskonnollisilla yhdyskunnilla on mahdollisuus verotusoikeuteen yhdenvertaisilla ehdoilla. Oikeus myönnettäisiin yhteisöille, jotka täyttävät selkeät ja läpinäkyvät kriteerit: riittävä jäsenmäärä, toimiva jäsenrekisteri, avoin taloushallinto ja sääntöjen mukainen yhteiskunnallinen toiminta. Veron keräisi verohallinto vain niiltä jäseniltä, jotka kuuluvat kyseiseen yhteisöön ja hyväksyvät maksun.

Tämä muutos olisi merkittävä askel kohti todellista uskonnollista tasa-arvoa Suomessa. On aika päivittää järjestelmämme vastaamaan 2020-luvun arvoja: kaikille samat mahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteen tavoite uskonnollisten yhteisöjen yhdenvertaisuuden edistämisestä on ymmärrettävä, kuitenkin verotusoikeuden laajentaminen kaikille rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille ei ole tarkoituksenmukaista. Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon verotusoikeus perustuu pitkälti niiden yhteiskunnalliseen erityisasemaan ja laajaan julkisoikeudelliseen rooliin. Näihin kuuluvat esimerkiksi hautaustoimen järjestäminen, väestökirjanpitoon liittyvät tehtävät sekä merkittävä kulttuuriperintövastuu.

90. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Seis tosielämän muuttamisesta tieteisfiksiiksi

Tekoälyn kehittyminen ja sen käytön jatkuva lisääntyminen ovat puheenaiheena lähes päivittäin. Tekoäly on noussut vain muutamassa vuodessa merkittäväksi teknologiseksi läpimurroksi, jonka myötä tavoitellaan erityisesti tehokkuuden ja tuottavuuden lisäämistä työmarkkinoilla ja teollisuudessa.

Teknologian kehittäminen ja hyödyntäminen ovat välttämättömiä toimia, jotta pysymme kilpailijoidemme perässä muuttuvassa maailmassa. On kuitenkin hyvä muistaa, keitä ihmisinä olemme ja mitä on inhimillisyys. Ihminen on mm. kyennyt rakentamaan pyramideja, halkaissut atomin, lentänyt kuuhun ja kirjoittanut vuosisatoja tunnettuja näytelmiä. Kaikki se on vaatinut suunnattoman määrän inhimillistä pääomaa - kovaa ajatustyötä ja luovuutta.

Nyt olemme antamassa tuon kaiken tietokoneen tehtäväksi, luopumassa ihmisyydestämme ja tekemässä elämästämme tieteiskirjallisuutta. On inhimillistä pyrkiä helpottamaan elämää keksimällä ratkaisuja, jotka keventävät omaa työtaakkaa. Inhimillinen pääoma on kuitenkin asia, josta meillä ei ole vara luopua. Esimerkkinä taksinkuljettajien suunnistustaidon ja kyseisen aivojen osa-alueen on tutkittu heikentyneen, mikäli he navigoivat ainoastaan navigointisovellusten avulla. Miten pärjäämme, jos teknologia pettää emmekä voisi sitä enää hyödyntää kuten ennen?

Kuten myös vanha sanonta sanoo: tuli on hyvä renki, mutta huono isäntä. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat, että tekoälyn käytölle on luotava selkeät kansalliset ja kansainväliset raamit, joilla rajoitetaan tekoälyä markkinoivien yritysten mahdollisuutta tuottaa ihmisen korvaavaa tekoälyä. Näin voidaan säilyttää ihmisen luovuus ja ongelmanratkaisukyky myös tulevaisuudessa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa huolen inhimillisen pääoman ja luovuuden säilyttämisestä tekoälyn kehittyessä. Aloitteessa ehdotettu laaja rajoittaminen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista: jos Suomi rajoittaa kehitystä liikaa, vaarana on jäädä jälkeen teknologiassa samalla kun muut maat jatkavat kehitystä. Parempana ratkaisuna Keskustanuoret näkee kansallisen seurantaryhmän perustamisen sekä sääntelyn, joka puuttuu tekoälyn epäeettisiin käyttötapoihin, kuten ihmisten käyttäytymisen muokkaamiseen sosiaalisen median algoritmeilla.

91. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kiinan tasavalta tunnustettava

Kiinan tasavalta, tunnetaan paremmin nimellä Taiwan, on käytännössä itsenäinen saarivaltio itäisessä Aasiassa. Yleisemmin Kiinana tunnettu valtio, Kiinan kansantasavalta, kuitenkin pitää Taiwania vain kapinallisena maakuntanaan, ja osoittaa sitä kohtaan alati kovenivia uhkauksia. Pitkällä aikavälillä Kiina saattaakin uhata konkreettisesti Taiwanin itsenäisyyttä.

Ukrainan tilanteesta oppineina näemme, että autoritaarisille suurvalloille ei tuota ongelmaa aloittaa laitonta hyökkäyssotaa pienempiä naapurivaltioitaan vastaan. Tuen osoittaminen Taiwanille on tästä syystä erittäin tärkeää, vaikka Taiwan ei etenkään taloudellisesti ole aivan yhtä altavastaajan asemassa, kuin Ukraina. Ottaen huomioon Kiinan aseman Venäjän kaltaisena autoritaarisena suurvaltana, on Ukrainan tragedian toistuminen Taiwanissa täysin mahdollista, mikäli länsimaiden toimet maan tukemiseksi ovat riittämättömiä.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret kysyvätkin, onko Taiwanin itsenäisyyden tunnustaminen Keskustanuorten kanta. Mikäli ei ole, vaadimme, että Taiwanin, eli Kiinan tasavallan, itsenäisyys tulisi tunnustaa ja täydet diplomaattisuhteet maahan tulisi solmia.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tukee Taiwanin itsenäisyyden tunnustamista ja turvaamista Kiinan suurvallalta. Keskustanuoret kuitenkin kokee, että tunnustaminen tulisi tehdä isommassa maaryhmässä, eikä yksittäisenä valtiona. Kiinan poliittisen ja taloudellisen vaikutusvallan kasvaessa Taiwan on myöskin neuvotteluvaltti länsimaisille demokratioille.

92. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Urho Kekkosen päivä liputuspäiväksi 3. syyskuuta

Urho Kekkonen toimi Suomen tasavallan presidenttinä vuosina 1956–1981 ja on yksi merkittävimmistä poliittisista johtajista maamme historiassa. Hänen presidenttikautensa aikana Suomi vahvisti itsenäistä asemaansa ja onnistui säilyttämään turvallisuutensa ja toimintavapautensa suurvaltojen puristuksessa.

Kekkonen oli keskeinen sovittelevan ja puolueettomuuteen perustuvan ulkopoliitiikan rakentaja. Hänen johdollaan Suomi vahvisti kansainvälistä asemaansa sillanrakentajana idän ja lännen välillä, mikä huipentui muun muassa Helsingin ETYK-kokoukseen vuonna 1975. Tämä ulkopoliittinen linja loi perustan Suomen uskottavuudelle ja vakaudelle osana kansainvälistä yhteisöä.

Esitämme, että 3. syyskuuta, Urho Kekkosen syntymäpäivä, vahvistetaan viralliseksi liputuspäiväksi. Se olisi tunnustus Kekkosen elämäntyölle sekä suomalaisen ulkopoliitiikan periaatteille, jotka nojaavat sovitteluun, puolueettomuuteen ja vakauteen.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Virallisen liputuspäivän vahvistaminen Kekkosen syntymäpäiväksi 3. syyskuuta olisi kunnioitus pitkäaikaisen presidentin elämäntyölle ja tunnustus suomalaisen ulkopoliitiikan sovitteleville ja puolueettomuutta korostaville periaatteille.

93. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Posti vastaamaan myös maaseudun joukkoliikenteestä

Entisaikaan, kun postimme tunnettiin nimellä Posti- ja lennätinlaitos, maaseutumme liikenteessä oli yleinen näky postibussit. Ne kuljettivat sekä kirjeitä että ihmisiä, näin mahdollistaen joukkoliikenteen myös maamme syrjäisempiin kolkkiin. Tämä toiminta loppui vuonna 1999.

Posti jakaa tällä hetkellä kirjeitä sekä paketteja normaaleilla tonniluokan pakettiautoilla. Näistä autoista on saatavilla myös henkilökuljetukseen soveltuvat versiot. Kaluston uusimisen yhteydessä pakettiautojen asteittainen vaihtaminen henkilöpakettiautoiksi, eli tila-autoiksi, mahdollistaisi myös ihmisten kuljettamisen syrjäisemmillä alueilla maassamme. Alueilla, joilla linja-auto rupeaa olemaan huomattava harvinaisuus liikenteessä. Kuvaillun kaltaisia henkilöpakettiautoja saa kuljettaa B-luokan ajokortilla, sillä niiden kapasiteetti on enintään kuljettaja ja kahdeksan matkustajaa. Näin ollen kuljettajille ei olisi tarvetta ajattaa D1-luokan ajokorttia, joka aiheuttaisi lisää kustannuksia.

Tämä uudistus hyödyttäisi etenkin syrjäseutujen vanhuksia, joilla ei syystä tai toisesta ajokorttia ole, sekä toki nuorisoa, jolla ikä ei riitä mopo- tai traktorikorttiin. Mikäli esimerkiksi ikäihmiset pääsisivät edes osan tarpeellisista matkoistaan kulkemaan postin kyydissä kohtuullista korvausta vastaan, voisi tämä tuoda säästöjä Kela-taksien tarpeen jossain määrin vähentyessä.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat, että Posti aloittaa tarjoamaan myös ihmisten kuljetusta asteittain kaluston uudistumisen edetessä ja näin luo tarpeellista joukkoliikennettä myös maaseudulle.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa ongelman maaseudun joukkoliikenteessä mutta emme koe että Postin tarjoama palvelu olisi toimiva malli. Posti kulkee lähtökohtaisesti yksisuuntaisen reitin joka ei palvele esimerkiksi asiointiliikenteen tarpeita joita aloitteessa mainitut syrjäseutujen vanhukset tarvitsevat hoitaakseen. Kunnat voivat halutessaan järjestää asiointiliikennettä maaseutualueilla.

Järjestölliset aloitteet

94. Etelä-Savon Keskustanuoret: Etelä-Savon Keskustanuoret: Keskustanuorten järjestöstrategia uudistettava

Etelä-Savon Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret uudistaa strategiansa. Edellisen strategian teosta on vuosia aikaa. Keskustanuorten päätavoitteiden sekä järjestönä että yhteiskunnassa tulisi olla selkeitä jäsenistölle ja myös järjestön ulkopuolisille. Vaikka muidenkin ohjelmien tekeminen ja uudistaminen on tärkeää, Etelä-Savon Keskustanuorten mielestä strategian uudistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Strategia kertoo kuitenkin pitkän aikavälin tavoitteista. Strategian uudistamista varten voidaan perustaa esimerkiksi työryhmä, johon on avoin haku jäsenistöllä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa Etelä-Savon Keskustanuorten näkemyksen strategian ajankohtaisuuden tarkastelun tärkeydestä. Nykyinen Keskustanuorten strategia on hyväksytty liittokokouksessa vuonna 2021 ja se on voimassa vuoteen 2025 asti.

Strategian uudistaminen onkin jo sisällytetty Keskustanuorten toimintasuunnitelmaan vuodelle 2026. Strategiatyössä huomioidaan järjestön pitkän aikavälin tavoitteet sekä jäsenistön osallistaminen esimerkiksi avoimen työryhmähaun kautta. Näin varmistetaan, että uusi strategia palvelee sekä järjestön sisäistä kehittämistä että yhteiskunnallista vaikuttamista.

95. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ikä painaa politiikkaa - radikaali nuorten värväys

Vuonna 2025 toimitettujen kuntavaalien jälkeen saadun tilastotiedon mukaan valittujen valtuutettujen keski-ikä on 51,2 vuotta, mikä kertoo sen, että nuoret ovat päätöksenteossa varsin aliedustettuja. Myös yleisesti nuorten kiinnostus politiikkaan on alkanut vähentymään, jonka voi havaita jo pelkästään katsomalla Keskustanuorten jäsenmäärän kehitystä. Keskustanuorten tulisi ottaa nyt härkää sarvista, ja alkaa panostamaan jäsenten hankkimiseen luomalla esimerkiksi jäsenhankinnan strategian.

Nuoriin saadaan parhaiten yhteys oikein suunnatulla some-markkinoinnilla, mutta myös jalkautumalla arkipäivän askareihin ja nuoria kiinnostaviin tapahtumiin. Viime vuosina Keskustanuorissa on jäänyt varsin vähäiseksi alkuperäinen perustyö, eli jalkautuminen ihmisten arkiseen elämään. Nykypäivänä somekeskustelu politiikassa on hyvin kärjistynyttä ja polarisoitunutta, joka voi karkottaa nuoria pois. Kukapa haluaisi tulla some-maalituksen uhriksi, mikäli sen voi välttää? Täten Keskustanuorten tuleekin välttää vastakkainasettelua, ja sen sijaan tarjota rakentavia, ja järkeviä tuoreita näkökulmia, ja kantoja.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuorille muodostetaan jäsenhankintastrategian, joka painottaa nuorten kohtaamista arjen askareissa ja tapahtumissa sekä somessa. Toteutus ulottuu liiton korkeimmalta tasolta aina piiri- ja paikallistasolle, jotta rekrytoinnista muodostuu järjestön pysyvä toimintatapa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorilla on ensi vuonna alkamassa järjestöllisen strategian päivitys, johon tullaan sisällyttämään myös jäsenhankinnan periaatteita. Liittokokous katsoo, että erillisen jäsenhankintastrategiapaperin laatiminen ei ole tarpeen, vaan uuteen strategiaan yhdistetään myös jäsenhankintanäkökulma.

96. Keski-Suomen Keskustanuoret: Maahanmuuttopoliittinen linjaus päivitettävä

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää maahanmuuttopoliittisen linjauksen päivittämistä.

Edellinen linjaus on hyväksytty liittokokouksessa 2015, jolloin linjauksen kärkenä oli silloin akuuttina velloneen pakolaiskriisin ratkaiseminen. Maahanmuuttoon liittyvä keskustelu, sekä tilanne, on vuosikymmenen aikana elänyt vahvasti. Tarve uusille ratkaisulle on ilmeinen.

Keski-Suomen Keskustanuoret on erityisen huolissaan keskustelun polarisoitumisesta, mitä ratkaisukeskeinen, päivitetty linjaus voisi omalta osalta lievittää. Nykyinen tilanne, jossa ääripäätt määrittelevät kansakunnan kohtalon kysymykseen liittyvän keskustelun tason, on kestävä. Keskustanuorten on otettava osaa tähän keskusteluun entistä kattavammalla, päivitettyllä maahanmuuttopoliittisella linjauksella.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorilla on ensi vuonna alkamassa järjestöstrategian päivitys, minkä vuoksi resurssit eivät riitä muiden linjausten päivittämiseen. Ensi vuonna pöydällä on myös muita ohjelmia, kuten eduskuntavaali- ja turvallisuuspoliittinen ohjelma.

97. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustanuorten on laadittava tekoälypoliittinen linjapaperi

Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että Keskustanuoret laativat tekoälypoliittisen linjapaperin. Tekoälypoliittisessa linjapaperissa olisi syytä käsitellä muun muassa tekoälyn vaikutuksia koulutukseen, työelämään, demokratiaan ja yksilön oikeuksiin. Linjapaperissa olisi hyvä linjata esimerkiksi siitä, että miten tekoälyn kehityksen hyödyt saadaan jaettua oikeudenmukaisesti, että hyödyt eivät kasaannu epäoikeudenmukaisesti ja aiheuta merkittävää eriarvoisuutta yhteiskunnassa.

Julkisen sektorin roolia tulee myös miettiä linjapaperissa siltä osin, että mikä on julkisen sektorin rooli tekoälyn sääntelyssä, kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Uudenmaan Keskustanuoret katsovat, että tekoäly ei ole vain tekninen tai taloudellinen kysymys, vaan mitä suurimmassa määrin yhteiskuntapoliittinen haaste ja mahdollisuus. On välttämätöntä, että Keskustanuoret ovat mukana linjaamassa tekoälyn tulevaisuutta yhteiskuntapoliittisesti tarkasteltuna. Tekoälypoliittisen linjapaperin valmistelua varten tulee perustaa Keskustanuorten jäsenistä koostuva työryhmä, johon on avoin haku Keskustanuorten jäsenten kesken. Puolueen tekoälytyöryhmä ei ole riittävä, vaan Keskustanuorilla tulee olla oma vastaava kirittämässä puoluetta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kuitenkin tunnistaa haasteen tekoälyn säätelyn kannalta. Keskustalla on käynnissä oma aiheeseen liittyvä ja Keskustanuorten jäsenen johtama työryhmänsä, jonka tuotoksen Keskustanuoret voi tarvittaessa ottaa käyttöön, oman tekoälypoliittisen linjapaperin tekemiseen ei sen sijaan ensi vuonna ole riittävästi resursseja. Tekoälyn kehittyessä nopeaa vauhtia linjaukset myös vanhentuvat nopeasti, minkä vuoksi emme näe tällä hetkellä ensisijaisena toimena laatia omaa tekoälypoliittista linjapaperia.

98. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Nuorille yrittäjille veroetu

Viimeisimmän tutkimuksen mukaan 51% nuorista oli kiinnostunut yrittäjyydestä, joista jopa viidennes omasi jo yritysideankin. Nykyisessä työllisyystilanteessa tulisikin tukea yrittäjyyttä, joista erityisesti nuoria tulevaisuuden yritysten luoja.

Eräs tehokas tapa tukea nuorta yrittäjyyttä olisi määräaikainen veroetu yrityksen alkuvuosille, joka tukisi mahdollisuutta panostaa rahallisesti enemmän yrityksen kasvuun ja kehittämiseen.

Veroetu voitaisiin kohdistaa esimerkiksi yhteisöveron avulla nuorille siten, että yrityksen ollessa alle 29-vuotiaiden omistuksessa yhteisövero olisi matalampi esimerkiksi kahden ensimmäisen toimintavuoden ajan. Yksilö voisi hyödyntää veroedun vain kerran, jotta se kohdistuu aidosti uusiin nuoriin yrittäjiin.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret selvittää nuorten yrittäjien tukemista verokeinoin ja muodostaa asiasta linjapaperin.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorilla on ensi vuonna alkamassa järjestöstrategian päivitys, minkä vuoksi resurssit eivät riitä muiden linjausten päivittämiseen. Ensi vuonna pöydällä on myös muita ohjelmia, kuten eduskuntavaali- ja turvallisuuspoliittinen ohjelma.

99. Oulun Keskustanuoret: Keskustanuorten kulttuuripoliittinen linjaus on päivitettävä

Kotimainen kulttuuriala ja -teollisuus on ollut jo useiden vuosien ajan ahdingossa jatkuvien leikkausten ja epävarman rahoituksen vuoksi. Keskustanuorina meidän pitää visioida, miten kulttuurialan ongelmia ratkaistaan sekä miten pidämme suomalaisen kulttuurin elinvoimaisena myös tulevaisuudessa.

Oulun Keskustanuoret näkee kotimaisen kulttuurin, taiteen sekä muut luovat alat erittäin arvokkaana. Ne vaikuttavat hyvinvointiin, osallisuuteen sekä alueelliseen elinvoimaan. Kulttuurin mahdollisuudet sekä haasteet on nostettava aktiivisen keskustelun ja vaikuttamisen kohteeksi.

Oulun Keskustanuoret esittää, että Keskustanuorten kulttuuripoliittinen linjaus päivitetään ja kulttuuri otetaan yhdeksi pääteeseiksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorilla on ensi vuonna alkamassa järjestöstrategian päivitys, minkä vuoksi resurssit eivät riitä muiden linjausten päivittämiseen. Ensi vuonna pöydällä on myös muita ohjelmia, kuten eduskuntavaali- ja turvallisuuspoliittinen ohjelma.

100. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Keskustanuorille Kestävän ja saavutettavan liikenteen linjapaperi

Kestävä, saavutettava ja turvallinen liikkuminen ympäri Suomen on ehto hyvälle elämälle ja osallisuudelle. Keskustanuorina visioimme tulevaisuuden liikennejärjestelyitä ja tehtävämme on esittää päättäjille kestävän ja yhdenvertaisen liikkumisen ratkaisuja. Näistä syistä Keskustanuorilla pitää olla selkeä linja liikenteestä ja tarvitsemme Kestävän ja saavutettavan liikenteen linjapaperin.

Saavutettava joukkoliikenne erilaisilla alueilla on myös yhdenvertaisuuden ja osallisuuden tae. Saavutettavalla joukkoliikenteellä pidämme kuntien keskusten ulkopuolella asuvat sekä vähävaraiset palveluiden piirissä ja estämme syrjäytymistä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että liitolle laaditaan Kestävän ja saavutettavan liikenteen linjapaperi kirkastamaan Keskustanuorten poliittisia linjoja joukkoliikenteen järjestämiseen sekä hiilivapaaseen liikkumiseen niin lihasvoimalla kuin kulkuneuvolla. Tällä hetkellä Keskustanuorten mielipiteet liikennejärjestelyistä ja kestävästä liikkumisesta on hajallaan eri dokumenteissa, joten vision sekä linjojen kokoaminen yhteen paperiin helpottaa vaikuttamistyötä eri foorumeissa.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorilla on ensi vuonna alkamassa järjestöstrategian päivitys, minkä vuoksi resurssit eivät riitä muiden linjausten päivittämiseen. Ensi vuonna pöydällä on myös muita ohjelmia, kuten eduskuntavaali- ja turvallisuuspoliittinen ohjelma.

101. Oulun Keskustanuoret: 2026 kulttuurin teemavuosi

Oulun Keskustanuoret esittää, että Keskustanuoret viettävät kulttuurin teemavuotta 2026. Vuoden aikana tuodaan esiin suomalaista kulttuuria, sekä sen monimuotoisuutta.

Vuosi 2026 sopii erityisen hyvin kulttuurin teemavuodeksi, sillä vietämme Oulussa Euroopan kulttuuripääkaupunki vuotta. Kulttuuri toimii suomalaisia yhdistävänä tekijänä, jonka tarve korostuu erityisesti nykyhetken haastavassa maailman ja talouden tilanteessa. Teemavuodella parhaimmillaan vahvistetaan nuorten käsitystä kulttuurista, sekä sen merkityksestä kansalaisille. Teemavuoden aikana pureudutaan myös siihen, miten politiikalla voidaan edistää kulttuurialan ja -palveluita.

Oulun Keskustanuoret esittää, että vuosi 2026 nimetään Keskustanuorten kulttuurin teemavuodeksi.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että aikana, jolloin maan hallitus on leikannut kulttuuritoimista, teemaa on ennenkaikkisen tärkeää nostaa esille. Teemavuosi olisi myös ajankohtainen sekä helppo integroida käytännön toimintaan erityisesti piireissä.

102. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Keskustanuorille liikenteen teemavuosi

Kestävä, saavutettava ja turvallinen liikkuminen ympäri Suomen on ehto hyvälle elämälle ja osallisuudelle. Keskustanuorina visioimme tulevaisuuden liikennejärjestelyitä ja tehtävämme on esittää päättäjille kestävän ja yhdenvertaisen liikkumisen ratkaisuja. Saavutettava joukkoliikenne erilaisilla alueilla on myös yhdenvertaisuuden ja osallisuuden tae. Saavutettavalla joukkoliikenteellä pidämme kuntien keskusten ulkopuolella asuvat sekä vähävaraiset palveluiden piirissä ja estämme syrjäytymistä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että Keskustanuorissa vietetään lähivuosina liikenteen teemavuotta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää kestävää ja saavutettavaa liikennettä tärkeänä, mutta ei näe liikenteen teemavuoden järjestämistä tällä hetkellä ajankohtaiseksi. Aiheeseen voidaan palata tulevana vuosina, mikäli se nähdään ajankohtaisena.

103. Keski-Suomen Keskustanuoret: Valiokunnat viikolle!

Nuorkeskustalaisten tapahtumien vuoden kruununa toimiva liittokokous on monelle nuorelle vaikuttajalle innostava lähtölaukaus vaikuttavalle poliittiselle uralle. Kuitenkin liian moni innokkaista osallistujista väsyä viikonlopun aikana, eikä saa tarpeeksi omaa aikaa ladata akkujaan liittokokousviikonlopun aikana. Väsymys vaikuttaa heikentävästi toimintaan ja harkintakykyyn, eikä voimia käydä tiukkaa poliittista keskustelua välttämättä löydy asian ja aatteen vaatimalla tavalla.

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää ratkaisuksi liittokokouksen valiokuntatyöskentelyn siirtämistä liittokokousta edeltävälle viikolle. Poliittinen- ja järjestövaliokunta voisivat tällöin käydä entistä syvällisemmät ja perusteellisemmat kokoukset ilman liittokokouksen muun aikataulun aiheuttamaa painetta. Samalla liittokokousviikonloppuun järjestyisi myös loppoaikaa, jolloin osallistujat pystyisivät haukkaamaan happea ja lepäämään, muutoin tiukan aikataulun ohjaamassa viikonloppussa. Lisäksi aloitteisiin ja muihin käsiteltäviin asioihin perehtyminen olisi paremmalla tolalla, kun valiokuntien kokoustaminen ennakolta vaatisi materiaaliin perehtymisen entistä aikaisemmin. Lisäksi ennen liittokokousta pidetyistä valiokunnista löytyy positiivista kokemusta korona-ajan liittokokouksesta vuodelta 2021.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa liittokokouksen kuormittavuuden, mutta ei näe aiemmat kokeilut huomioiden etukäteisvaliokuntia toimivana ratkaisuna. Virallisesti valiokunnat asetetaan vasta liittokokouksessa, jolloin etukäteisvaliokunnissa voidaan ainoastaan valmistella liittokokousviikonlopun työskentelyä, eikä tehdä lopullisia päätöksiä. Tämä johtaa siihen, että samat, jo kertaalleen käsitellyt asiat joudutaan käsittelemään kahteen kertaan. Etukäteisvaliokunnat on aiemmin todettu toimimattomiksi myös niiden heikon osallistujamäärän vuoksi.

Liittokokouksen yksi tärkeä tavoite tapahtumana on myös opettaa puhetaitoja, poliittista argumentaatiota ja kokoustyöskentelyä. Kestäviä istumalihaksia tarvitaan myös esimerkiksi kunnallisten toimielinten ja eduskunnan valiokuntien kokouksissa, joten liittokokous valmistaa nuoria keskustalaisia tulevaan!

104. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Aineettomat liittokokousvaalit

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että liittokokousvaaleista tehdään aineettomat.

Liittokokouksessa valitaan vuosittain liittohallitukseen neljä varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä sekä parittomina vuosina liiton puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa. Nykyisen käytännön mukaan ehdokkaat aloittavat vaalityön hyvissä ajoin osallistumalla tapahtumiin, tuottamalla sähköistä materiaalia ja hankkimalla jakotavaraa liittokokoukseen. Jaettava tavara riippuu ehdokkaan ja hänen tukitiimin kekseliäisyydestä ja rahallisista resursseista.

Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä nykyiset aineelliset vaalit eivät kohtele kaikkia ehdokkaita yhdenvertaisesti. Samanaikaisesti aineelliset vaalit rikkoo osaltaan Keskustanuorten arvoja ”yhdenvertaisuus” sekä ”kestävä kehitys”.

Liittokokouksessa käytävissä vaaleissa ei jaettaisi jatkossa esimerkiksi esitteitä tai jakotavaroita. Aineettomissa vaaleissa jokaisella ehdokkaalla olisi yhdenvertainen mahdollisuus, riippumatta rahallisista resursseista, osallistua vaalityöhön. Lisäksi ylimääräisen jätteen määrä vähentyisi, kun yksittäistä viikonloppua varten hankitut kertakäyttöiset jakotavarat jäisivät liittokokouksesta pois.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsoo, että huomio liittokokousvaaleissa kiinnittyisi jatkossa poliittiseen sisältöön, ei jakotavaroihin. Jatkossakin ehdokkailla olisi mahdollisuus puhua politiikkaa, kertoa itsestään sekä ständeillä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että ehdokkaan tarjoama jakotuote on symbolinen hyvän tahdon ele ehdokkaalta. Vaalikampanjoinnissa ylipäättään ns. ”kättä pidemmän” tarjoaminen potentiaaliselle äänestäjälle on hyväksi havaittu keino jäädä äänestäjän mieleen. Keskustanuoret kokee myös tärkeäksi sen, että jäsenistöltä ei evätä mahdollisuutta harjoitella mm. flyerin tekemistä, sillä liiton ulkopuoliset vaalit harvoin ovat aineettomia.

Keskustanuoret on pyrkinyt viime vuosina tarjoamaan liittokokouksessa luottamustehtäviin ehdolla oleville mahdollisuuksia esittäytyä Keskustanuorten verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa ennen liittokokousta, jotta esimerkiksi ehdokasesitettä ei ole välttämätöntä painattaa.

Keskustanuoret kannustaa kohtuullisuuteen ja kestäviin valintoihin liittokokouskampanjoissa. Tämä on huomioitu myös syksyn mittaan julkaistussa Keskustanuorten ehdokkaan käsikirjassa. Haluamme kuitenkin jättää käytännön kampanjointipäätökset ehdokkaan oman harkinnan varaan, sillä kieltämisen sijaan luotamme siihen, että upeat ehdokkaamme osaavat tehdä fiksua, Keskustanuorten arvojen mukaisia valintoja. Mahdollisen ylijäävän kampanjamateriaalin ja jakotuotteiden osalta ehdokkaan tulee aina huolehtia asianmukaisesta kierrätyksestä.

105. Keski-Suomen Keskustanuoret: Keskustanuorten tapahtumiin alkoholiton hengailutila

Keskustanuorten tapahtumiin osallistuu paljon alaikäisiä, sekä muita, jotka eivät voi tai halua käyttää alkoholia. Alkoholiton hengailutila tarjoaisi kaikille turvallisen ja rennon paikan ajanviettoon ja muihin Keskustanuariin tutustumiseen. Se lisäisi tapahtumien viihtyisyyttä sekä madaltaisi erityisesti nuorimpien jäsenten kynnystä osallistua valtakunnallisiin tapahtumiin.

Keski-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että kaikissa Keskustanuorten valtakunnallisissa tapahtumissa olisi alkoholiton hengailutila.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret haluaa kiinnittää erityistä huomioita siihen, että kaikki osallistujat voivat viettää yhteisöllistä aikaa liiton tapahtumissa. Aloitteessa esitetty alkoholiton hengailutila on pyritty järjestämään tapahtumapaikoille jo nyt, mutta tähän kiinnitetään jatkossa erityistä huomioita tapahtuman suunnittelussa ja tapahtumapaikkojen valinnassa. On kuitenkin huomioitava, että joissain tapahtumapaikoissa on rajoituksia sille, kuinka myöhään hengailutilaksi sopivia tiloja on varattavissa.

106. Keski-Suomen Keskustanuoret: Keskustanuorten tapahtumissa tarjolle maitoa!

Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että Keskustanuorten valtakunnallisissa tapahtumissa on oltava tarjolla maitoa ruokajuomana.

Maito on perinteinen suomalainen ruokajuoma, joka sopii monipuolisesti eri aterioiden yhteyteen. Sen tarjoaminen tapahtumissa vahvistaa Keskustanuorten sitoutumista kotimaiseen ruoantuotantoon ja suomalaisen maatalouden tukemiseen.

Maito on myös ravitsemuksellisesti merkittävä juoma. Se sisältää proteiinia, kalsiumia, D-vitamiinia ja muita tärkeitä ravintoaineita, jotka tukevat jaksamista ja hyvinvointia. Nuorten aikuisten ruokavaliossa maidolla on yhä tärkeä rooli, ja sen tarjoaminen tapahtumissa on konkreettinen tapa edistää terveellisiä ruokailutottumuksia.

Keskustanuorten tapahtumat kokoavat yhteen osallistujia eri puolilta Suomea. Tarjoamalla kotimaista maitoa ruokajuomaksi voimme osoittaa arvostusta suomalaista ruokaketjua kohtaan ja samalla

näyttää esimerkkiä muille nuorisojärjestöille siitä, että pienilläkin käytännön ratkaisuilla voidaan edistää sekä terveyttä että kotimaisuutta.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee tarpeellisena maidon tarjoamisen ruokajuomana Keskustanuorten tapahtumissa. Maito on perinteinen ja ravitseva kotimainen juoma, jonka tarjoaminen tukee suomalaista ruoantuotantoa ja maataloutta. Samalla Keskustanuoret korostaa, että osallistujien erilaiset ruokavaliot ja toiveet tulee huomioida tapahtumissa. Siksi maidon rinnalla pyritään tarjoamaan myös kasvipohjaisia vaihtoehtoja, kuten kotimaista kaurajuomaa. Tämä edistää moninaisuutta ja huomioi eri tarpeet kestäväällä tavalla.

107. Satakunnan Keskustanuoret: Kekkosen Haarikkan tehtävät strategisesti piirien työn tueksi

Kekkosen Haarikka on legendaarinen ja keskeinen osa Keskustanuorten järjestöä sekä järjestötoimintaa. Vuosien varrella Haarikan tehtävinä on nähty tehtäviä laajalla kirjolla.

Satakunnan Keskustanuoret esittävät, että Kekkosen haarikan tehtävät tukisivat tulevaisuudessa strategisesti piirien työtä yhteiskunnallisen vaikuttamisen koulutusjärjestöinä. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa tehtäviä liittyen esimerkiksi liiton järjestämiin koulutuksiin, tilaisuuksien järjestämiseen, somemateriaalien tekemiseen tai muuten piirien näkyvyyden ja vaikuttamisen edistämiseen Keskustan piirijärjestöissä. Keskustanuorten tulee ennenkaikkea olla poliittiseen vaikuttamiseen opettava järjestö.

Aktiivisuus ja resurssit piireissä ovat erilaisia ja Satakunnan keskustanuoret näkevät kansallisesti vahvan ja osaamistasoltaan yhdenvertaisten piirijärjestöjen edistävän Keskustan nousua. Tätä tavoitetta tulisi strategisesti tavoitella myös Kekkosen Haarikkaan liittyvissä tehtävissä.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Kekkosen Haarikka on leikkimielinen, perinteinen ja historiallinen kilpailu, jonka tarkoitus on testata fyysistä, psyykkistä ja älyllistä kuntoa sekä edistää piirien välistä yhteishenkeä. Haarikka koostuu talvi-, kesä- ja taitolajeista, joista kertyvät pisteet ratkaisevat voittajan, ja kilpailusta on muotoutunut perinteikäs osa Keskustanuorten valtakunnallisia tapahtumia.

Haarikkaan liittyvät tehtävät eivät lähtökohtaisesti ole tarkoitettu strategisen koulutuksen tai piirien näkyvyyden lisäämisen työkaluksi. Kilpailun luonne ja säännöt on suunniteltu ylläpitämään tasa-arvoista ja perinteistä kisahenkeä, eikä niitä voi muuttaa organisaation strategiseksi tukimuodoksi ilman, että koko kilpailun merkitys muuttuisi.

Lisäksi Haarikka on ennen kaikkea kiertopalkinto ja symbolinen arvonanto, jonka historiallinen arvo liittyy itse kilpailuun ja sen perinteeseen, ei operatiiviseen järjestötyöhön. Alkuperäisen luonteen

säilyttämiseksi Kekkosen Haarikan tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa strategiseksi piirien koulutus- tai vaikuttamistyön välineeksi.

108. Nuoren Keskustan Liiton Kannuksen osasto: Keskustanuorten hankittava jäsentuotteeksi KESTÄVIÄ muistitikkuja

Keskustanuorilla oli hankittuna vuoden 2008 kunnallisvaaleihin muistitikkuja joilla jaettiin kattava ja hyödyllinen materiaalipaketti ehdokkuudesta nuorille ehdokkaille.

Nuo muistitikut palvelivat vielä pitkään eri sukupolvien toimijoita, mutta nyt osastomme käytössä ollut muistitikku on rikkoutunut. Pahaa pelkäämme, että myös muiden osastojen ja toimijoiden muistitikut ovat tulossa tiensä päähän.

Siksi esitämme yhtenä Keskustanuorten aktiivisimpana osastona, että liitto tekee tulevaisuusinvestoinnin ja hankkii aktiivitoimijoille ja ennenkaikkea osastoille uudet ja kestävät muistitikut.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että 17 vuotta on nykyisessä kerskakulutukseen taipuvaisessa yhteiskunnassamme suhteellisen pitkä toimintaikä teknologiselle laitteelle. Keskustanuoret järjestönä toimii aina edistyksen lipun kantajana ja tämän edistyksen hengessä suosittelemme osastoillemme siirtymistä pilvipalveluihin, joiden käyttöikä on huomattavasti pidempi, kuin monilla muistitikuilla. Keskustanuoret kuitenkin tunnistaa inhimilliset haasteet, joita uuden tekniikan käyttöönotto saattaa aiheuttaa, joten siksi Kannuksen osastolle on liiton toimesta lähetetty korvaavia muistitikkuja rikkoutuneiden tilalle.